БОРБА
BELGRAD

CUI APARȚIN RĂSPUNDEREA ȘI COMPETENȚA?

ÎNTR-O FORMĂ nouă și cu noi prilejuri se fac auzite tot mai insistent păreri diverse despre problemele socialismului. Se stabilesc diferite dialoguri între țări socialiste, se confruntă diferite puncte de vedere, presa reacționează zilnic la evenimentele actualității, apar declarații politice cu scopul comunicării unor poziții privind probleme concrete.

Acesta este un fenomen care, în principiu, n-ar trebui să îngrijoreze pe nimeni. Se înțelege, cu condiția de a se cultiva considerația reciprocă în discuții și de a se elimina din dialoguri etichetarea lipsită de sens a oponenților. Deocamdată, pe acest plan nu s-a înregistrat un progres prea mare, dar este un fapt pozitiv că sîntem martori și ai unor astfel de eforturi...

Nu vom vorbi cu acest prilej despre cazurile de polemică grosolană și intoleranță, despre selectarea informațiilor difuzate opiniei publice pentru ca elementele neesențiale să încețoșeze esențialul, despre etichetare ș.a.m.d., ci ne vom referi la avertismentele dinafară care pretind a fi bine intenționate și a avea o însemnătate internațională mai largă pentru socialism.

Să amintim numai fenomenul exprimării „îngrijorării" pentru soarta socialismului construit de alt popor și altă clasă muncitoare, faptul că aceste „temeri" se fac auzite tot mai insistent, se repetă și se extind. Este adevărat că, în astfel de cazuri, arareori se ocolește principiul deja afirmat în baza căruia nimeni nu are dreptul să se amestece în treburile interne ale altora, dar se adaugă pe un ton puțin dramatic : este nepermisă indiferența în cazul în care socialismul este undeva amenințat ! Ce poate să însemne, concret, „a nu fi indiferent" nu a precizat nimeni pînă în prezent și nici care sînt și pe ce bază ar putea fi elaborate criteriile obiective de apreciere cu privire la amenințarea socialismului.

Toate acestea se întîmplă în ultimele săptămîni pe teritoriul european, unde socialismul ca sistem social a realizat foarte mult și unde relațiile dintre țările socialiste au progresat spre deplina egalitate în drepturi. Nu amenință oare pericolul ca aceste relații să fie din nou încărcate de vechiul balast al neîncrederii reciproce ? Există indicii și despre crearea unei astfel de atmosfere.

Despre ce este vorba ?

În măsura în care am înțelege în sens literal expresia „îngrijorării" pentru soarta vreunui socialism, orice efort făcut în vederea interpretării logice a acestui avertisment ne-ar conduce spre concluzia : socialismul încadrat undeva de granițe de stat este amenințat de pericolul concret al restaurării capitalismului !

Istoria nu cunoaște un astfel de precedent. Nici unei țări socialiste nu i s-a întîmplat aceasta. Nici un popor și nici o clasă muncitoare nu au încercat să răstoarne socialismul ca orînduire socială dominantă. Chiar și intervenția imperialistă, în raport cu țările socialiste, s-a dezis în urma înfrîngerilor suferite de rătăcirile sale anterioare. Într-adevăr, roata istoriei nu se poate întoarce înapoi, printre altele și pentru că socialismul s-a transformat de mult dintr-o idee într-o forță socială care nu cunoaște granițe și într-o forță materială a unor țări și popoare.

Atunci ce ne poate, într-adevăr, îngrijora în socialism ?

În nici un caz existența sistemului social, varietatea formelor și căilor pe care merge, ci numai dificultățile care împiedică progresul lui în direcția democrației socialiste.

În cadrul granițelor naționale, poporul și clasa muncitoare din fiecare țară socialistă au de făcut față anumitor probleme și contradicții sociale. Pentru îngrijorare există loc atunci cînd undeva contradicțiile nu se soluționează pe o cale și prin metode democratice, cînd birocrația se opune democratizării relațiilor sociale, cînd forțele conservatoare se împotrivesc oricărei transformări progresiste.

Din cauza unor astfel de probleme reale ale socialismului, orice comunist, oriunde s-ar afla el, poate fi îngrijorat, dar de soluționarea lor sînt răspunzătoare și competente acea clasă muncitoare și avangarda ei care dezvoltă într-un mediu concret relațiile sociale socialiste.

A exprima „îngrijorare" înseamnă prin urmare a exprima neîncredere în capacitatea clasei muncitoare și a avangardei ei de a apăra cuceririle socialismului pentru care ea s-a luptat. Iar aceasta sună jignitor și îngrijorător.

Risto BAIALSKI

CORRIERE DELLA SERA
MILANO

„CANDIDAȚII ARITMETICII" ȘI „CANDIDAȚII PSIHOLOGIEI"

„Din punct de vedere aritmetic, a-i smulge lui Hubert Humphrey desemnarea drept candidat al partidului democrat e de pe acum imposibil". În acești termeni, Fred Harris, senator de Oklahoma și manager electoral al lui Humphrey, a rezumat în fața ziariștilor cadrul întrecerii spre Casa Albă acum, cînd faza alegerilor preliminare s-a încheiat și cînd se apropie Convenția. Nu e vorba de o părere nechibzuită sau de o manevră tactică menită să impresioneze publicul : aprecierea lui Fred Harris se bazează pe o numărătoare atentă a voturilor. Mai sînt cîteva săptămîni pînă la Convenția de la

→

Elveția. În urma topirii unui ghețar, un torent de o forță neobișnuită a determinat evacuarea celor 400 de locuitori ai micii așezări Saas Balen, din Valea Viège

Chicago (26 august) dar, de pe acum, numărînd pe delegaţii „angajaţi“ serios în favoarea candidaturii sale şi pe cei ce intenţionează să-i fie favorabili, Hubert Humphrey a depăşit cu mult „numărul magic“ de 1 312, cifra voturilor necesare pentru numire. O situaţie asemănătoare se profilează şi în tabăra republicană unde, cu mai puţin de o lună înainte de Convenţia de la Miami (5 august), Nixon a acumulat practic, printre diferitele delegaţii, cele 667 de voturi necesare pentru numirea din partea partidului republican. Diferenţa între cele două „numere magice“ se explică prin faptul că, la democraţi, Convenţia va număra 2 622 delegaţi, pe cînd Convenţia republicană va avea numai 1 333.

Înseamnă oare aceasta că bătălia pentru candidatura prezidenţială e de pe acum decisă şi că celor două convenţii nu le va rămîne decît sarcina formală de a ratifica un fapt împlinit? Ce speră atunci Eugene McCarthy şi Nelson Rockefeller, care continuă, fără să se descurajeze, campania împotriva lui Humphrey şi Nixon ? Se luptă pur şi simplu pentru onoarea numelui lor şi pentru a apăra o poziţie de principiu, sau consideră realmente că pot modifica situaţia în cadrul respectivelor partide printr-o lovitură de teatru de ultim moment ?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, trebuie reexaminată declaraţia senatorului Fred Harris, citată la începutul articolului. Harris a definit drept „aritmetic imposibilă“ orice încercare de a-i smulge lui Humphrey numirea la Chicago, aceeaşi formulă fiind folosită şi de managerii lui Nixon în ce priveşte perspectiva la Convenţia de la Miami. Cuvîntul-cheie care explică atît optimismul celor doi candidaţi în întrecere (Humphrey şi Nixon), cît şi persistenţa eforturilor şi speranţelor celorlalţi doi este cuvîntul „aritmetic“. În interiorul celor două partide americane, duelul pentru desemnarea prezidenţială a luat în acest an un caracter asemănător, dînd naştere unui singular şi semnificativ paralelism. Rezumîndu-l printr-o formulă schematică, se poate spune că e vorba de un duel între aritmetică şi psihologie ; arma de care se foloseşte cu încredere atît McCarthy cît şi Rockefeller pentru a răsturna calculele aritmetice e factorul psihologic.

În lumina acestei premise, se clarifică elementele strategiei şi atitudinii pragmatice a diferiţilor adversari. Paralelismul între duelul Humphrey—McCarthy, în rîndurile partidului democrat, şi duelul Nixon — Rockefeller, în rîndurile partidului republican, se articulează pe trei aspecte principale.

Primul aspect : Humphrey şi Nixon sînt favoriţii „aparatelor“ partidelor lor. E un element de forţă pe plan aritmetic pentru că aparatul e în măsură să controleze şi să influenţeze un mare număr de delegaţi la convenţie. Dar poate fi şi un element de slăbiciune pe plan psihologic pentru că una din temele cele mai sigure şi eficiente în bătăliile electorale din Statele Unite a fost întotdeauna denunţarea maşinaţiilor în alegerea candidaţilor. Or, tocmai pe această temă insistă astăzi atît McCarthy cît şi Rockefeller, făcînd apel la opinia publică împotriva manevrelor întreprinse de „aparate“.

Al doilea aspect : Humphrey şi Nixon apar actualmente ca exponenţi ai unui „statu-quo“, ai structurilor şi forţelor tradiţionale. McCarthy şi Rockefeller se prezintă însă drept candidaţii capabili să înţeleagă în cea mai mare măsură natura fermentului care agită Statele Unite şi să satisfacă exigenţele pe care le formulează ţara. Amîndoi au pus în centrul campaniei lor electorale tema necesităţii unei „reînnoiri în climatul psihologic şi în orientarea politicii americane“.

Al treilea aspect: Humphrey şi Nixon mizează pe cartea „ortodoxiei partidului“. McCarthy şi Rockefeller joacă pe cartea popularităţii personale. Ei se proclamă drept candidaţii cei mai capabili să obţină la alegerile din noiembrie aprobări şi sufragii, chiar în rîndurile partidului advers. Polemica împotriva „aparatelor“, accentuarea necesităţii unei reînnoiri a ţării, apelul către o bază electorală „interpartide“ reprezintă, deci, temele care fac să semene campania lui McCarthy cu cea a lui Rockefeller, temele pe care se bazează ofensiva „candidaţilor psihologiei“ împotriva „candidaţilor aritmeticii“.

Îmi pare rău, dar eşti prea tînăr ca să votezi la toamnă. Întoarce-te la detaşamentul dumitale...

(Din **International Herald Tribune**).

După ilustrarea asemănărilor, trebuie clarificate şi deosebirile. McCarthy dispune, în ce-l priveşte pe Humphrey, de un argument pe care Rockefeller nu e în stare să-l folosească împotriva lui Nixon : rezultatele preliminariilor. Teza susţinută de McCarthy e următoarea : în toate preliminariile, candidaţii „reînnoirii“ (adică atît el cît şi Robert Kennedy) au cîştigat decisiv împotriva forţelor „statu-quo“-ului, al cărui exponent e astăzi Humphrey. Preliminariile au însemnat un vot de neîncredere al electoratului democrat în ce priveşte politica actuală a guvernului Johnson, mai ales în Vietnam, politică al cărei moştenitor şi continuator pare a fi astăzi Humphrey. Dacă, la Convenţia de la Chicago, partidul democrat — astfel se încheie argumentarea lui McCarthy — va insista în desemnarea lui Humphrey, ea nu numai că va contraveni voinţei electoratului, dar va risca să piardă şi în noiembrie împotriva republicanilor.

Pentru a replica acestei argumentări, Humphrey încearcă să facă acum ceea ce la Washington este definit drept „deschiderea spre stînga“. În esenţă, el încearcă să se plaseze, mai ales în ce priveşte politica în Vietnam, pe poziţii diferite de guvernul Johnson. Greutatea constă în faptul că el trebuie să desfăşoare această delicată manevră în mod gradat, fără să anuleze sprijinul preşedintelui şi, implicit, al aparatului partidului.

Rockefeller, după cum am arătat mai sus, nu poate folosi împotriva lui Nixon argumentul preliminariilor, la care el nu a luat parte şi care, de altfel, în tabăra republicană, a constituit pentru Nixon un succes de primă mărime. Ofensiva psihologică a lui Rockefeller porneşte deci de pe o poziţie diferită şi anume de la constatarea că partidul republican este azi în America un partid minoritar. Sondajele de opinie confirmă de fapt că, actualmente, electoratul american se compune din : 46 la sută democraţi, 27 la sută republicani şi 27 la sută independenţi.

Raţionamentul pe care Rockefeller îl va supune delegaţilor la Convenţia de la Miami va fi următorul : pentru a învinge în alegerile din noiembrie, partidul republican trebuie să prezinte un candidat capabil să cucerească o mare parte a independenţilor şi, prin ei, să facă o breşă în electoratul democrat. Aşadar, rezultatul preliminariilor ar avea pentru republicani nu numai o valoare relativă ; importantă e, de fapt, desemnarea unui candidat care să se bucure de popularitate nu numai în interiorul partidului ci, mai ales, în afara lui. Şi Rockefeller poate cita în favoarea sa indiciile constante ale sondajelor de opinie, indicii potrivit cărora el este cu mult mai popular decît Nixon printre democraţi şi independenţi.

Va fi acest argument în stare să anuleze, din punct de vedere aritmetic, distanţa care îl separă de Nixon ? Va fi „strategia psihologică“, pe care McCarthy o duce paralel în lagărul democrat, suficientă pentru a eroda şi dizolva blocul celor circa 1 600 de delegaţi aliniaţi oficial de partea lui Humphrey ? S-ar putea ca răspunsul să depindă în bună măsură, în săptămînile următoare, de jocul unor factori imprevizibili, printre care şi sondajele de opinie ce prezintă în fiece săptămînă variaţiile indicelui de popularitate a candidaţilor. În atmosfera agitată şi nesigură care domneşte în S.U.A. în acest an, sondajele capătă o pondere sporită în comparaţie cu trecutul, putînd deveni eventual un element capabil să influenţeze deciziile conducătorilor politici şi ale delegaţiilor convenţiilor de la Chicago şi Miami. Aritmetica favorizează în continuare pe Nixon la Miami şi pe Humphrey la Chicago, dar e evident că delegaţii celor două partide, indiferent de preferinţele lor, vor să aleagă pe candidatul cel mai apt să ducă în noiembrie partidul respectiv la victorie. Ca atare, s-ar putea ca sondajele de opinie să furnizeze „strategiei psihologice“ a lui McCarthy şi Rockefeller impulsul de natură să modifice datele aritmeticii, date care pînă acum se menţin valabile.

Ugo STILLE

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
BOSTON

Joseph Tydings
Senator de Maryland

CINE SUSȚINE ȘI CINE COMBATE CONTROLUL ARMELOR

TIMP de 30 de ani, sondajele de opinie au arătat că, din cinci americani, patru se pronunță în favoarea legilor cerînd înregistrarea tuturor armelor de foc și obligativitatea permiselor pentru toți cei ce le folosesc. Totuși, în majoritatea statelor nu au fost adoptate legi pentru controlul armelor. Iar în acele state care au încercat să ia măsuri, lobby-ul armelor a reușit să împiedice aproape orice nouă lege în această privință. Între timp, națiunea noastră a fost cuprinsă de un val de crime săvîrșite cu arme de foc.

Anul acesta, după asasinarea unui laureat al Premiului Nobel cu o carabină și după asasinarea brutală, cu pistolul, a unui senator american, atenția opiniei publice a fost atrasă de problema crimelor cu arme de foc. S-ar putea ca, în cele din urmă, să fie introdusă o legislație eficientă.

America tolerează un procent de crime cu arme de foc care ar fi de neconceput în majoritatea celorlalte țări civilizate. Anul trecut, 7 700 de americani au fost asasinați cu revolvere față de 5 990 în 1964. Din cei 336 ofițeri de poliție uciși în America începînd din 1960, 332 (96 la sută) au fost omorîți cu arme de foc. Armele de foc au constituit instrumentul crimei și violenței în 55 000 de atacuri săvîrșite anul trecut, în comparație cu 27 700 în 1964. Armele de foc au fost folosite în 71 000 de jafuri anul trecut, în comparație cu 42 600 în 1964.

Adversarii legilor pentru controlul armelor de foc afirmă că „criminalii vor continua să obțină arme, în ciuda oricăror măsuri pentru controlul lor". De aceea, susțin ei, pentru a reduce crimele săvîrșite cu arme de foc, soluția ar constitui-o pedepsele mai aspre pentru aceste crime și nu măsurile de control asupra vînzării de arme de foc.

Antecedentele arată însă că pedepsele aspre pentru crime săvîrșite cu arme de foc nu duc la scăderea numărului lor. Pedeapsa cu moartea pentru asasinat nu a împiedicat ca în 1963 să fie săvîrșite 5 090 asasinate cu arme de foc, în 1965 — 5 634, în 1966 — 6 552, iar în 1967 — 7 700. Perspectiva unor pedepse cu închisoarea pe termen lung nu a împiedicat cele 27 700 atacuri cu arme de foc săvîrșite în 1964, cele 34 700 în 1965, cele 43 500 în 1966, sau cele 55 000 în 1967. De asemenea, pedepsele aspre prevăzute de legea actuală nu au împiedicat creșterea cu 40 la sută a jafurilor înarmate numai între 1964 și 1966.

Pe de altă parte, statele care au adoptat legi energice pentru controlul armelor de foc au înregistrat un procent mult mai mic de crime săvîrșite cu asemenea arme decît statele care au legi tolerante sau nici un fel de legi. Un procent de 57 la sută din totalul asasinatelor săvîrșite în S.U.A. între 1962 și 1965 au fost săvîrșite cu arme de foc. Dar, în patru state care au legi eficiente cu privire la arme de foc, asasinatele cu aceste arme au reprezentat doar 43 la sută din totalul asasinatelor în Pennsylvania, 39 la sută în New Jersey, 35 la sută în Massachusetts și 32 la sută în New York.

În puternic contrast, statele cu legi tolerante sau fără nici un fel de legi cu privire la armele de foc au înregistrat procente mult mai ridicate de asasinate cu arme de foc.

Am așteptat prea multă vreme o politică națională eficace și rațională în acest domeniu. Peste 15 senatori — printre care liderul majorității, Mike Mansfield, — mi s-au alăturat în prezentarea unui proiect de lege care, dacă ar fi adoptat, ar reduce substanțial numărul crimelor săvîrșite cu arme de foc. Acest proiect, intitulat „legea națională pentru prevenirea crimelor cu arme de foc", ar prevedea înregistrarea tuturor armelor de foc și obligativitatea permiselor pentru toți cei ce folosesc arme de foc și muniții. Foștii deținuți, morfinomanii, alcoolicii, deficienții mintali și minorii nu ar putea să dețină arme de foc, dar cetățenii care se supun legii nu ar avea de suferit de pe urma noii măsuri.

După asasinarea lui Robert Kennedy, la trierea poștei sosite pe adresa Senatului S.U.A. se înregistrează zilnic mii de scrisori prin care se cere introducerea unui control riguros al comerțului cu arme de foc.

Înregistrarea tuturor armelor de foc și a vînzărilor lor ar da poliției posibilitatea să descopere rapid pe orice posesor cunoscut al unei arme de foc folosite pentru o crimă. Utilitatea înregistrării a fost dovedită în mod clar în cazul asasinării senatorului Robert F. Kennedy : prima identificare a suspectului în acest caz nu a provenit din propria lui mărturisire, ci prin descoperirea proprietarului armei crimei, pe baza sistemului de înregistrare a armelor de foc existent în California ajungîndu-se la familia suspectului.

Dar înregistrarea, deși vitală pentru aplicarea mai eficientă a legii, trebuie să fie însoțită de un sistem strict de acordare de permise acelora care folosesc arme de foc, spre a elimina persoanele cărora, din motive de antecedente criminale, morfinomanie, alcoolism, insuficiență mintală sau vîrstă, nu trebuie din capul locului să li se încredințeze o armă de foc.

„Legea națională pentru prevenirea crimelor cu arme de foc" constituie un complement la legea privind vînzarea de arme de foc între diferitele state federale, recomandată de președinte. Proiectul președintelui este menit să întărească aplicarea legilor diferitelor state cu privire la armele de foc prin împiedicarea comenzilor de arme prin poștă într-un alt stat sau cumpărarea lor clandestină. Atît timp cît orice cetățean al unui stat unde există o lege energică cu privire la armele de foc se poate eschiva de la aplicarea acestei legi, prin folosirea poștei sau strecurîndu-se într-un stat vecin pentru a cumpăra o armă, legea din statul lui este inutilă.

Partea din proiectul de lege al președintelui referitoare la pistoale a fost deja adoptată de Congres. Propunerea pentru cuprinderea puștilor în această lege este acum în curs de examinare în Congres. Dar, proiectul de lege al președintelui, pe care îl sprijin pe deplin, nu ar duce la adoptarea de legi cu privire la armele de foc în statele federale în care ele nu există în prezent. Proiectul meu constituie un complement la legislația președintelui cu privire la vînzarea armelor de foc, deoarece stimulează statele să adopte propriile lor legi pentru controlul armelor de foc acolo unde există acum legi inadecvate. Totodată, proiectul asigură protecția federală împotriva crimelor cu arme de foc pentru cetățenii din statele care nu adoptă legi rezonabile cu privire la înregistrarea armelor de foc și permisele de port-arm.

Un sondaj de opinie Harris efectuat în întreaga țară (și publicat la 22 aprilie 1968) arată că trei din patru americani și doi din trei proprietari de arme de foc doresc măsuri energice de control asupra acestor arme. Opinia publică și-a exprimat sprijinul pentru proiectul meu de lege și pentru legislația președintelui printr-un număr uriaș de scrisori trimise Congresului. Dar adversarii legislației trimit și ei scrisori. Asociația națională a armelor de foc, care se laudă că poate inspira peste noapte 500 000 de scrisori către Congres împotriva controlului armelor de foc, a trimis un buletin celor un milion de membri ai ei, cerîndu-le să scrie Congresului împotriva acestei măsuri presante.

Süddeutsche Zeitung

MÜNCHEN

SENSUL NOII CONSTITUȚII

ÎN SFÎRȘIT, guvernul grec a dat publicității proiectul noii constituții. Este un eveniment important atît pentru stat cît și pentru cetățenii lui. Ministrul justiției nu a fost de față. El demisionase cu o săptămînă înainte, cînd se făceau ultimele retușuri la proiectul de constituție, cu toate că fusese chemat în cabinet abia la sfîrșitul lunii iunie ; după citirea acestui proiect, faptul începe să devină însă explicabil.

Fără îndoială, proiectul conține unele schimbări față de constituția din 1952, care de multă vreme erau necesare. În primul rînd, s-au formulat mai precis drepturile regelui (Grecia rămîne în continuare un regat), care au fost însă esențial limitate. Se poate afirma că dacă regele Constantin se va întoarce la Atena, el nu va avea, de fapt, nici o putere politică. În ce-l privește, principalele hotărîri prevăzute de proiectul constituțional sînt următoarele : regele este ogligat să accepte premierul și miniștrii propuși de acesta ; nu poate concedia un guvern decît după ce s-a consultat cu consiliul național ; este obligat să semneze legile votate de parlament ; conducerea forțelor armate revine guvernului. Deci toate aceste prevederi constituționale nu-i vor lăsa nici o libertate de mișcare. Formularea acestor articole este în unele părți dură și nu e lipsită nici de atacuri personale ; de pildă, cînd se spune : regele va avea grijă ca prințul moștenitor să primească o educație potrivită cu rangul lui.

Reducerea cabinetului la 20 de miniștri, cea a deputaților la 150 s-ar părea însă că este un avantaj pentru țară. Schimbarea sistemului de vot (printre altele, reducerea numărului de circumscripții electorale la 15) pare rezonabilă, în sensul că vor putea fi votate și alte personalități locale pe lîngă acelea care nu promit micilor așezări decît o nouă conductă de apă.

Pe de altă parte însă, proiectul de constituție — pentru a o spune clar — nu este decît un „bluff". Încercînd să legalizeze dictatura existentă, el nu este îndreptat doar împotriva regelui, ci în aceeași măsură împotriva parlamentului și a sistemului democratic în general.

În esență, hotărîrile constituționale vin în sprijinul tendinței de îngrădire a drepturilor cetățenești ; astfel, în domeniul presei, va fi pedepsită aspru difuzarea opiniilor unor partide interzise, statul va hotărî cine poate fi ziarist, cine este demn să conducă un ziar și dacă este necesar sau nu ca un organ de presă să fie supus unui control financiar. Universitățile vor fi controlate de un comisar guvernamental. Pasajul în care se spune că poliția nu are dreptul de a participa decît la adunări publice a fost tăiat, iar dreptul la grevă îngrădit. În cazul formării unor partide politice, statutul acestora va fi examinat preventiv de către consiliul constituțional ; și mai mult, de acum încolo partidele vor fi supuse unui control permanent, iar cele existente vor putea fi dizolvate oricînd.

Faptul că deputații nu-și pot schimba apartenența de la un partid la altul în timpul perioadei legislative decît pierzîndu-și locul în parlament, că imunitatea lor a fost substanțial îngrădită în favoarea membrilor guvernului pare relativ lipsit de importanță față de noua instanță de control numită consiliu constituțional și care hotărăște asupra presei, libertății de întrunire. dreptului de grevă, formării sau dizolvării partidelor, adică asupra întregii vieți publice și politice. Aici, constituția își arată adevărata ei față, deoarece noua instituție este formată din 11 membri care rămîn în funcție pînă la vîrsta de 70 de ani — adică pe viață — și vor fi numiți de către consiliul de miniștri ; or, acesta este junta.

Și, ca toate să fie și mai clare, ultimul articol precizează că hotărîrile constituționale vor intra în vigoare sub actualul guvern. Cînd se va întîmpla acest lucru, nu se spune. Poate să dureze ani de zile. Atunci însă referendumul din 29 septembrie nu va impune altceva decît o nouă împuternicire guvernamentală ; de altfel, textul sună astfel : guvernul are împuternicirea de a pune în vigoare noua constituție ; nu s-a obligat însă la nimic. Articolul 136 prevede, în continuare, că toate decretele și hotărîrile date după lovitura de stat militară din aprilie 1967 — acestea împuterniceau conducerea de a aresta și condamna, de a confisca averi etc. — deci toate aceste hotărîri, chiar dacă se opun proiectului de constituție (care va fi aprobat sau nu), nu vor putea fi abrogate decît prin legi speciale. Dar chiar dacă noua constituție va intra în vigoare, măsurile excepționale vor avea prioritate.

Esențialul acestui proiect constă deci, în limitarea drepturilor regelui și ale parlamentului. El a fost întocmit pentru ca, prin intermediul referendumului constituțional, militarii ajunși la putere în urma loviturii de stat să fie absolviți de obligația de a respecta constituția și, în consecință, să fie împuterniciți spre a trece la noi acțiuni. O manevră abilă, care nici n-a încercat măcar să-și ascundă intențiile. De o revenire a Greciei la democrația parlamentară, pe baza acestui proiect de constituție, nu poate fi vorba.

Baldur BOCKHOFF

Maurice Jacques Couve de Murville

primul ministru al Franței

La 11 iulie, în ședința inaugurală a noii Adunări Naționale franceze, fotoliul primului ministru a fost ocupat pentru prima dată de Maurice Couve de Murville, însărcinat de președintele de Gaulle cu formarea noului guvern, după demisia lui Georges Pompidou.

Fiu de judecător și descendent al unei familii hughenote refugiată în insula Mauriciu, noul premier francez s-a născut la 24 ianuarie 1907, la Reims (departamentul Marne). După obținerea licenței în litere și a doctoratului în drept, Maurice Couve de Murville urmează cursurile Școlii de științe politice din Paris, după absolvirea căreia, la vîrsta de 23 de ani, ocupă prin concurs un post la una din cele mai importante instituții ale administrației franceze : Inspecția finanțelor. Ulterior, ocupă funcții din ce în ce mai însemnate în Ministerul de finanțe : în 1938 e director adjunct, iar doi ani mai tîrziu, la 33 de ani, este numit director al finanțelor externe.

În timpul celui de-al doilea război mondial, în 1942, Couve de Murville este atașat al comisiei franceze pentru armistițiu de la Wiesenbaden. În același an, însă, părăsește țara și trece mai întîi în Spania, apoi în Africa de nord. În 1943, la Alger, militează în rîndurile „Franței Combatante", sub conducerea generalului de Gaulle. În această perioadă, este numit membru, apoi secretar general și, ulterior, comisar al finanțelor în „Comitetul francez pentru eliberarea națională" (viitorul guvern provizoriu francez). În urma acestei activități, guvernul de la Vichy îi retrage cetățenia franceză.

După război, Maurice Couve de Murville ocupă o serie de importante posturi diplomatice : director general al afacerilor politice în Ministerul de Interne ; supleant al ministrului afacerilor externe în „Consiliul celor patru" între anii 1945—1950 ; ambasador al Franței în Egipt între anii 1950—1954 ; ambasador în Statele Unite în 1955 și, în sfîrșit, ambasador al Franței în R.F.G. între anii 1956—1958.

La 1 iunie 1958, Maurice Couve de Murville este numit ministru de externe, post pe care îl ocupă fără întrerupere timp de zece ani : în cabinetele Charles de Gaulle, între 1958—1959 ; în cabinetul Michel Debré între 1959—1962 și apoi în cele două cabinete Georges Pompidou. În urma remanierii guvernamentale după evenimentele petrecute în Franța în primăvara acestui an, Maurice Couve de Murville a ocupat timp de cinci săptămîni postul de ministru al finanțelor.

A. M.

poșta redacției

„SINTEZE"

Prof. Gh. Dascălu, Babadag, județul Tulcea. Intenționăm, într-adevăr, să publicăm și alte articole consacrate principiilor fundamentale ale politicii externe a țării noastre, așa cum a fost cel intitulat „Egalitatea deplină în drepturi — normă de bază a vieții internaționale", care v-a stîrnit interesul. Urmăriți, deci, în continuare, rubrica „Sinteze", care în numărul de față abordează problema suveranității naționale.

NEUTRALITATEA SUEDIEI ȘI A ELVEȚIEI

Moise Rimer, Baia Mare. Neparticiparea Elveției și a Suediei la cele două războaie mondiale se explică prin politica lor consecventă de neutralitate. Elveția, a cărei neutralitate este stabilită printr-o prevedere constituțională, merge atît de departe în această direcție încît nu s-a înscris nici în Organizația Națiunilor Unite, pentru a nu fi pusă în situația de a lua atitudine pro sau contra altui stat. În legătură cu concepția suedeză despre neutralitate, vedeți corespondența „Tînăra generație și problemele internaționale" din nr. 29/1968.

„SĂ SE FACĂ LUMINĂ !"

Prof. Hortensia Ciulei, București. Reținem din scrisoarea dv. ideea că opinia publică din întreaga lume dorește să se facă deplină lumină în legătură cu asasinatele politice din S.U.A. „Eschivarea în a se face lumină nu poate fi decît dăunătoare pentru toți cei de la care se așteaptă să sfîșie vălul nedumeririlor".

FRANKLIN DELANO ROOSEVELT

Eugen Iaszai, București. 1) Președintele Franklin Delano Roosevelt a suferit de paralizie infantilă în anul 1921, cînd era în vîrstă de 39 de ani. Printr-un mare efort de voință, a izbutit să-și recapete parțial posibilitatea de a umbla. Nu și-a refăcut niciodată integral sănătatea și a încetat din viață la 12 aprilie 1945, la puțină vreme după ce se înapoiase de la Conferința de la Ialta. 2) Nu putem include în rubrica „Reportaj pe glob" decît țări vizitate de redactorii sau colaboratorii noștri.

ARMISTIȚIUL DIN 1918

Ion C. Burdușel, comuna Predeal-Sărari, județul Prahova, mulțumește cititorilor **Michaela Ionescu** din **Cluj** și **Gh. Chitic** din **Podu-Turcului** pentru răspunsurile furnizate la întrebarea sa privind soarta vagonului de la Compiègne. Am primit, pe aceeași temă, următoarea completare, trimisă de cititorul **George Budișteanu** din București : „Cînd mareșalul Foch — afirmă generalul Weygand — a trebuit să determine locul unde să fie convocați parlamentarii germani însărcinați să ceară armistițiul, a avut de ales între mai multe soluții. Să fie o localitate mai mult sau mai puțin importantă ? Să fie în spatele liniilor de luptă sau în regiunea eliberată ? Sau — nu cumva — cartierul general al comandamentului șef ar fi fost locul cel mai nimerit ? Deși această din urmă soluție ar fi părut cea mai simplă, ea prezenta, totuși, dezavantajul că Senlis fiind prea aproape de Paris, secretul nu ar fi putut fi păstrat pînă la sosirea delegaților germani. De aceea, alegerea mareșalului Foch s-a oprit asupra pădurii Rethondes, de lîngă Compiègne, loc care putea asigura calmul, liniștea și izolarea necesare. Parlamentarii germani aveau să se prezinte la postul său de comandament, într-un vagon de tren. În afară de vagonul-salon pentru uzul său personal, al lui Foch, mai era un vagon-restaurant, ale cărui două săli fuseseră unite într-una singură, avînd în mijloc o masă largă, unde — de obicei — lucra statul major. În jurul acestei mese au avut loc întîlnirile plenipotențiarilor aliați cu cei ai Germaniei. Membrii delegației aliate, condusă de mareșalul Foch ca plenipotențiar al Franței, au fost : amiralul lord Wester Wemys, primul lord al Amiralității, ca plenipotențiar al Angliei ; amiralul Hope și generalul Weygand, în calitate de șefi de stat-major ai celor dintîi. Delegația germană avea ca președinte pe Mathias Erzberger, subsecretar de stat imperial, pe contele Oberndorff, pe generalul von Winterfeld, care fusese pînă la război atașatul militar german în Franța, și pe căpitanul de marină Wanselow. După ce guvernul german a acceptat condițiile armistițiului (care i-au fost impuse la 8 noiembrie 1918), în ziua de 11 noiembrie, la orele 5 și 10 minute, a avut loc ultima ședință cînd — în urma recitirii textului, tradus articol cu articol — plenipotențiarii germani au semnat documentul istoric care punea capăt primului război mondial. O dată cu ivirea zorilor, mareșalul Foch a părăsit pădurea Rethondes, ducînd cu el, la Paris, textul armistițiului. După ce s-a întîlnit mai întîi cu Georges Clémenceau, președintele Consiliului de Miniștri, au mers împreună la Elysée, pentru a înmîna președintelui republicii — Raymond Poincaré — documentul care oprea vărsarea de sînge și consacra victoria definitivă a aliaților. La orele 11, în acea istorică zi de 11 noiembrie 1918 tunurile și clopotele bisericilor anunțau armistițiul".

EISENHOWER, ADENAUER, MONARHII

Nicușor Stoica, comuna Gornet-Cuib, județul Prahova. 1) Dwight Eisenhower, în vîrstă și cu o sănătate precară, nu mai participă activ la viața politică dar își exprimă frecvent opiniile despre problemele de actualitate. 2) Despre decesul lui Adenauer am relatat atunci cînd s-a produs. 3) Principalele monarhii europene sînt Anglia, Suedia, Norvegia, Danemarca, Olanda, Belgia, Luxemburg, Grecia.

Dumitru Runăndescu, București. Venind în întîmpinarea sugestiei dv., am publicat în nr. 28/1968 articolul intitulat „N.A.T.O. — Ce va fi în și după 1969 ?" în care, fără a se relua datele bine cunoscute cititorilor noștri, se prezintă perspectivele acestui pact militar.

DIFUZAREA REVISTEI „LUMEA"

În nr. 22 am publicat scrisorile unor cititori care ne aduceau la cunoștință o serie de deficiențe în difuzarea revistei noastre. Ca urmare a acestor sesizări, Direcția generală a organizării difuzării presei ne-a trimis un răspuns în care se spune printre altele :

„Direcția generală a organizării difuzării presei a cerut direcțiilor județene de poștă și telecomunicații pe raza cărora s-au înregistrat deficiențele să analizeze cauzele care au generat aceste semnale critice și să ia măsuri pentru îmbunătățirea muncii de difuzare a revistei. Cele semnalate de cititorul N. Iordăchioaia din Dolhasca, jud. Suceava, sînt juste. Abonatul nu a primit numărul respectiv al revistei deoarece întregul colet destinat oficiului a fost rătăcit în timpul transportului pe calea ferată. S-au sesizat pentru aceasta organele în drept, luîndu-se totodată măsuri ca abonații să capete numerele neprimite. În ce privește scrisoarea tov. Vasile Anghel din Stîlpeni : Oficiul Stîlpeni primește la vînzare cu bucata 15 exemplare din revista «Lumea». După apariția scrisorii, analizîndu-se cum se desface revista la vînzarea cu bucata, s-au luat măsuri și s-au comandat pentru acest oficiu cantități mai mari de exemplare la vînzarea cu bucata pentru a satisface cererile cititorilor. Cercetîndu-se cele relatate în scrisoarea tov. I. Angheloni, din Cîmpina, s-a constatat că, într-adevăr, autorul nu a primit numărul reclamat din vina unor salariați de la oficiul Cîmpina. Delegatul Direcției județene de poștă și telecomunicații Prahova, care s-a deplasat la Cîmpina în urma apariției scrisorii, a luat măsuri și abonatul a intrat în posesia revistei. S-a făcut totodată o analiză a desfacerii revistei «Lumea» în orașul Cîmpina, luîndu-se măsuri ca toate unitățile de desfacere a presei din oraș să primească un număr de exemplare corespunzător cerințelor. D.G.O.D.P. și serviciile județene de difuzare a presei vor avea în atenție, în continuare, modul cum se distribuie și se vinde revista «Lumea»".

În legătură cu alte aspecte deficitare privind difuzarea revistei, publicăm cele de mai jos :

Vă rog să binevoiți a-mi trimite nr. 28 al revistei „Lumea" din 4 iulie, pe care nu l-am primit pînă azi, 10 iulie, deși sînt abonat.

Ioan VESA
comuna Cîmpuri Surduc
of. poștal Gurasada,
județul Hunedoara

Am fost abonat la revista „Lumea" cu chitanța de abonament seria T nr. 482795, din 14.XII.1966 pentru 6 luni, termenul expirînd la 30.VI.1967. Am primit toate numerele, în afară de nr. 1 și 19. Fiind un pasionat cititor al revistei „Lumea", vă rog să binevoiți a-mi trimite nr. 1 și 19, pe care am căutat să le cumpăr la toate chioșcurile din Arad, însă nu am izbutit. Cu chitanța seria V nr. 0215115 din 6.VI. a.c. am prelungit abonamentul pînă la 31.XII.1968.

Sergiu BURCOVSCHI
comuna Mocrea,
județul Arad

Fiind pasionat de problemele tratate în paginile revistei „Lumea", mă plîng de dificultățile procurării ei. La Abrud revista ajunge într-un număr redus, astfel încît, pentru procurarea ei, ești nevoit să cauți în alte localități. V-aș ruga să-mi trimiteți, dacă se poate, nr. 26 pe care nu l-am găsit de loc.

Petru NARIȚA
Abrud-Selișteț,
județul Alba

lumea

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

O.N.T.

anunță
excursiile
pentru zilele de
22 — 25 August

La sediile agenției O.N.T. din calea Victoriei 100 și bd. Republicii 68, se pot face înscrieri pentru excursiile organizate cu prilejul zilei de 23 August.

Pentru patru zile se poate pleca, în autocare confortabile, pe unul din traseele :

Brașov — Piatra Neamț — Agapia — Putna — Iași — Cheile Bicazului — Lacul Roșu — Brașov ;

Cîmpulung — Cheile Dîmbovicioarei — Bran — Brașov — Poiana Brașov — Sighișoara — Predeal ;

Sibiu — Alba Iulia — Hunedoara — Sighișoara — Brașov — Cheile Dîmbovicioarei — Rucăr — Pitești ;

Brașov — Sighișoara — Lacul Roșu — Tg. Mureș — Cluj — Sibiu — Cozia — Pitești ; etc.

Pentru trei zile și jumătate se poate pleca pe litoral cu cazarea la Constanța și pe ruta Cîmpulung — Rucăr — Bran — Rîșnov — Brașov — Făgăraș — Sibiu — Sighișoara — Brașov.

Pentru două zile și jumătate pe ruta Piatra Neamț — Agapia — Cheile Bicazului — Lacul Roșu — Brașov.

De asemenea, se organizează excursii cu trenul și autobuzele D.R.T.A. pentru trei zile și jumătate la Mîneciu-Ungureni și Muntele Roșu și la Constanța, precum și pe Valea Prahovei cu cazare la cabanele din masivele Bucegi, Gîrbova, Piatra Mare, Postăvaru și Ciucaș.

În aceeași perioadă se organizează și alte excursii cu o durată de la 4 pînă la 9 zile cum sînt circuitul României spre monumentele istorice și de artă din Moldova și nordul Olteniei, Banat, Transilvania, Maramureș și în Delta Dunării.

La sediile filialelor respective s-au afișat amănunte în legătură cu itinerarele, prețul, orele de plecare etc. La înscriere solicitanții achită 50 la sută din contravaloarea excursiei, urmînd ca restul să se plătească cu 20 zile înaintea plecării în excursie.

SZD

Voiajaţi în U.R.S.S. cu trenul

Trenurile internaționale ale Căilor ferate sovietice sînt cele mai numeroase și circulă pe cele mai lungi rute din lume. Ele leagă capitala Uniunii Sovietice cu 24 de state din Europa și Asia.

Din Londra, Roma, Viena, Varșovia, Paris, Praga, Sofia, Belgrad, București, Budapesta, Berlin, Aachen, Stockholm, Oslo, Copenhaga, Helsinki, Teheran, Ankara, Istanbul, Ulan-Bator, Pekin, Phenian și Hanoi se poate ajunge în U.R.S.S. pe cale ferată.

Pe majoritatea acestor rute internaționale, circulă în mod regulat vagoane directe cu paturi ale Căilor ferate sovietice.

Transbordările de pe traseele Moscova—Oslo, Moscova—Stockholm și Moscova—Copenhaga, sau diferența de ecartament nu împiedică pe călătorii vagoanelor sovietice de a întreprinde o călătorie în condițiile unui confort perfect. Peste cursurile de apă, vagoanele își continuă drumul pe bacuri speciale de transbordare, iar la schimbarea ecartamentului, la stațiile sovietice de frontieră, se înlocuiesc numai boghiurile. Datorită acestui fapt, călătorii care folosesc vagoanele sovietice nu sînt nevoiți să schimbe vagonul în timpul călătoriei.

Biletele pentru vagoanele de dormit ale Căilor ferate sovietice se pot procura de la agențiile companiilor internaționale de vagoane de dormit („Wagons-Lits") sau ale altor agenții, de la birourile de voiaj, precum și de la casele de bilete din stațiile de cale ferată.

CĂILE FERATE SOVIETICE

PUBLICOM

SZD

pupitrul școlar

Pentru copiii dumneavoastră Întreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE realizează «Pupitrul Școlar», un produs deosebit care oferă confortul atît de necesar în timpul studiului.

Avînd dimensiuni convenabile «PUPITRUL ȘCOLAR» se poate ușor integra în aranjamentul general al apartamentului dv.

PREȚ DE VÎNZARE 418 lei — furniruit cu fag
446 lei — furniruit cu nuc

util
ieftin
dimensiuni convenabile

MEF

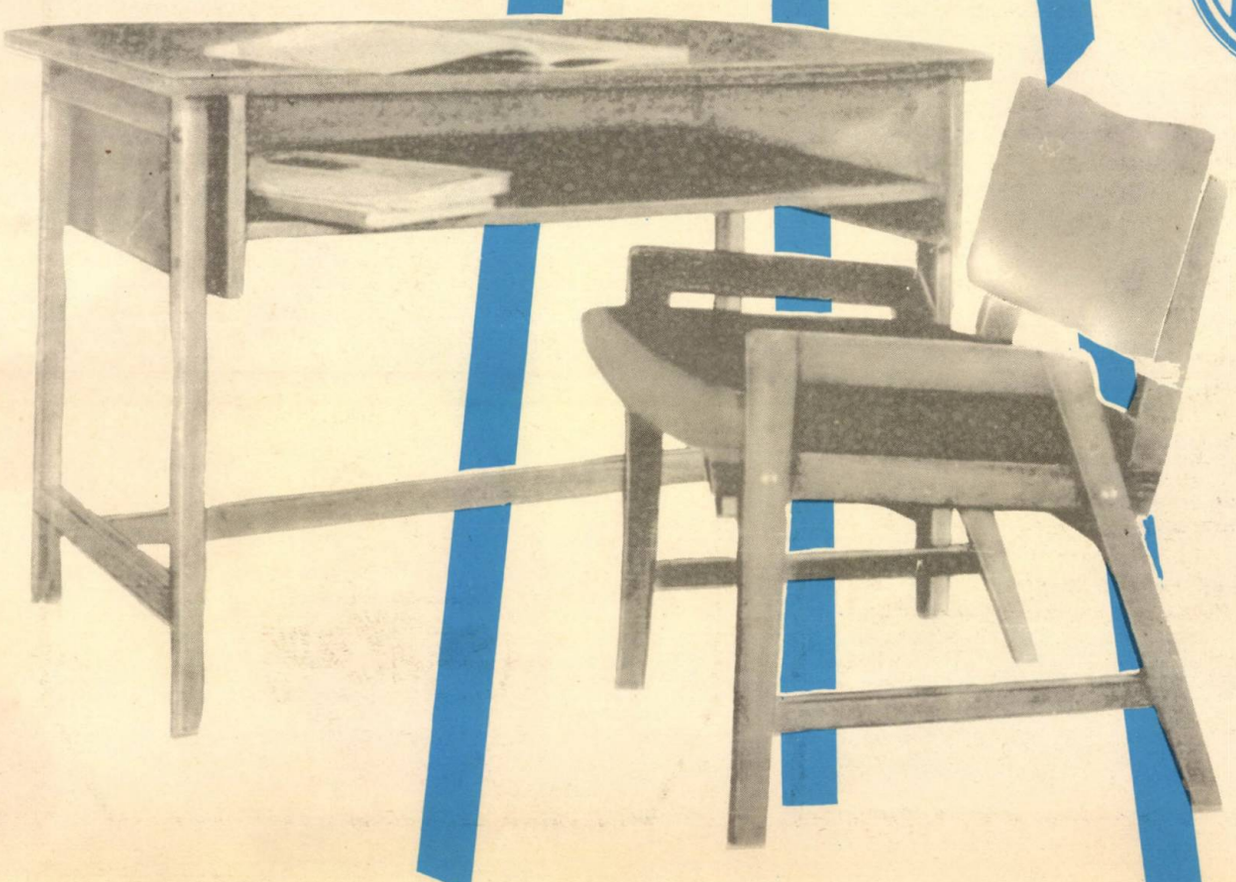

cobut

Fabrica de produse chimice

SINTEZA

ORADEA

str. Chimiei nr. 3

produce

şi

livrează

- Acid salicilic tehnic calitatea I
- Acid salicilic tehnic calitate superioară
- Acid salicilic farmaceutic
- Carbetox (insecticid organofosforic de tip malathion)
- Acid benzoic tehnic
- Acid benzoic tehnic superior
- Acid benzoic farmaceutic
- Benzoat de sodiu alimentar (conservant)
- Benzoat de sodiu farmaceutic
- Clorură de etil tehnică
- Clorură de etil farmaceutică
- Clorură de metil
- Bromură de etil tehnică
- Bromură de metil tehnică lichefiată
- Acid acetil-salicilic
- Butoaie din hîrtie şi carton, cu capace şi funduri din mucava, capacitatea : 5, 25, 27, 40, 70 şi 80 dm^3 din hîrtie înfăşurată, cu capac şi funduri din P.F.L. cu închidere patent, capacitatea 25 dm^3

Lei 2

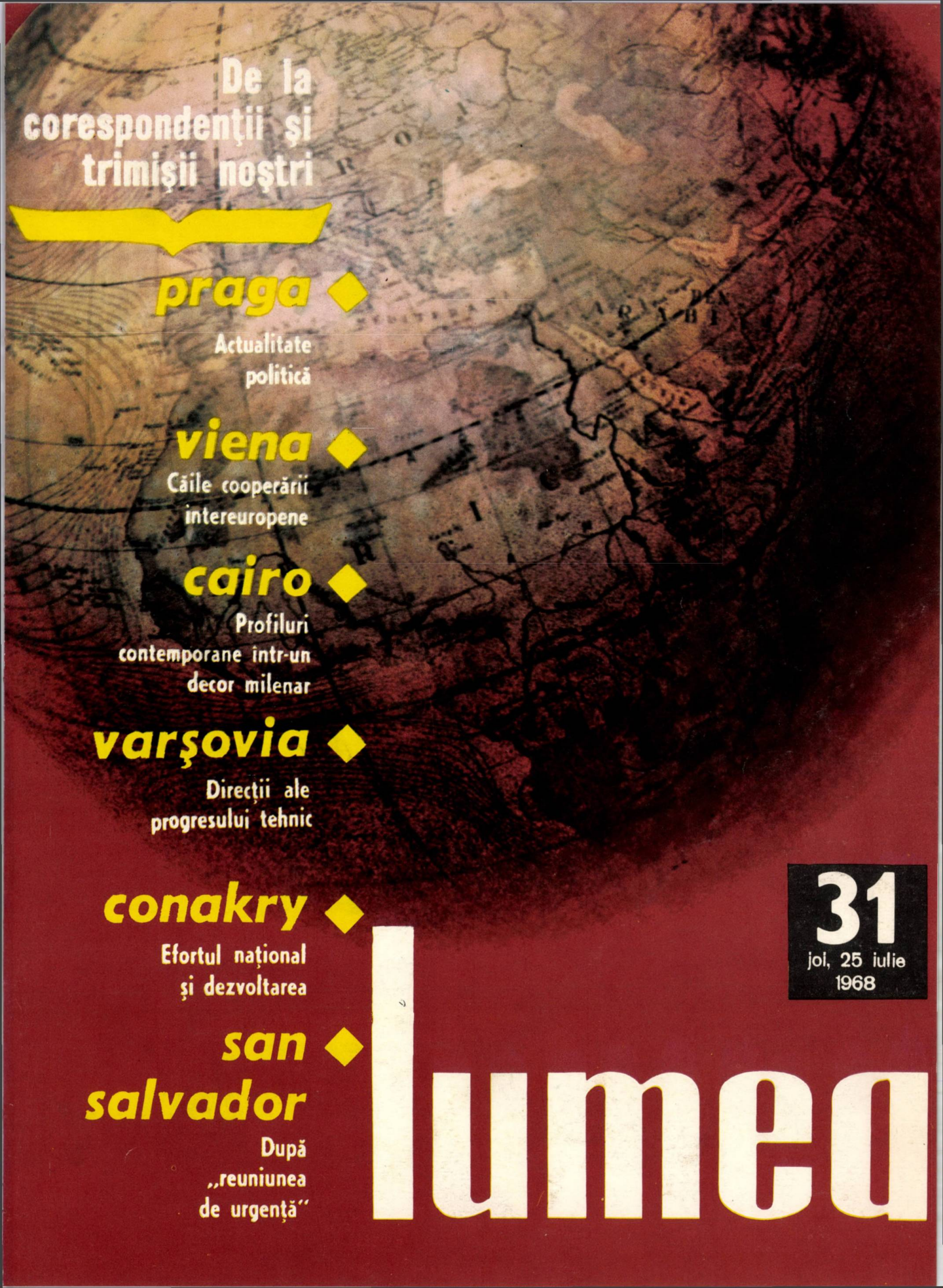

De la corespondenții și trimișii noștri

praga
Actualitate politică

viena
Căile cooperării intereuropene

cairo
Profiluri contemporane într-un decor milenar

varșovia
Direcții ale progresului tehnic

conakry
Efortul național și dezvoltarea

san salvador
După „reuniunea de urgență"

lumea

31
joi, 25 iulie 1968

Praga În sala spaniolă a Hradului, la recenta şedinţă plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia. Este adoptată în unanimitate rezoluţia în care se exprimă sprijin deplin faţă de poziţia Prezidiului C.C. al P.C.C.

Paris Takeo Miki, ministrul afacerilor externe al Japoniei, care a făcut recent o vizită în Franţa, răspunzînd la întrebările ziariştilor, după ce a fost primit la Palatul Elysée de preşedintele de Gaulle

Niamey După reuniunea Comitetului Consultativ a Organizaţiei Unităţii Africane, convocată în capitala Nigerului pentru soluţionarea problemei nigeriene. În imagine : preşedintele Nigerului, Hamani Diori (dreapta), care acţionează ca mediator între reprezentanţii Nigeriei şi ai Biafrei, şi generalul Gowon, şeful guvernului federal al Nigeriei

lumea

Nr. 31 (248) 25 IULIE 1968

sumar

2 CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C.R. ŞI COORDONATELE POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI. *Corneliu Mănescu*

4 SĂPTĂMÎNA în telegrame

ARTICOLE, CORESPONDENŢE

5 Solidaritate frăţească. *Constantin Florea*
6 Corespondenţă din Praga. Săptămîna politică. *Romulus Căplescu şi Eugen Ionescu*
8 Corespondenţă din Roma. Forţele de stînga în configuraţia politică italiană. *Luca Pavolini*
10 Corespondenţă din Varşovia. Cerinţele economice şi progresul tehnic. *Sergiu Verona*
11 Irak. Înainte şi după lovitura de stat. *Rodica Georgescu*
14 Embleme belgiene. *Nicolae Ionescu*
15 Corespondenţă din San Salvador. Substratul „reuniunii de urgenţă". *Luis Suarez*
21 Corespondenţă din Cairo. Profiluri contemporane într-un decor milenar. *Aurel Zamfirescu*
22 Corespondenţă din Conakry. Efortul naţional şi dezvoltarea. *Corneliu Vlad*
24 Misterul scufundării cuirasatului Graf von Spee.
26 Stadiul anchetelor de la Memphis şi Los Angeles.

INTERVIURI

13 KURT WALDHEIM, ministrul afacerilor externe al Austriei

REPORTAJ PE GLOB

16 Cienfuegos. *Victor Stamate*

SINTEZE

18 Neamestecul în treburile interne — principiu fundamental al relaţiilor internaţionale. *Constantin Lăzărescu*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—31 Rude Pravo, Komunist, Newsweek, The Christian Science Monitor, International Herald Tribune, Excelsior.

PROFIL

31 GIOVANNI LEONE, primul ministru al Italiei

POŞTA REDACŢIEI (32)

În acest număr

CORNELIU MĂNESCU
ministrul afacerilor externe al României

Congresul al IX-lea al P.C.R. şi coordonatele politicii externe a României

pag. 2

KURT WALDHEIM
ministrul afacerilor externe al Austriei

Căile cooperării intereuropene

pag. 13

Actualitate politică cehoslovacă

pag. 6

Italia: DIALOGUL STÎNGII

articol scris pentru „Lumea" de LUCA PAVOLINI
directorul revistei „Rinascita"

pag. 8

Din culisele celui de al doilea război mondial

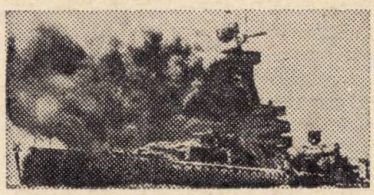

Misterul GRAF VON SPEE

pag. 24

Stadiul anchetelor de la Memphis şi Los Angeles

SE VA AFLA OARE ADEVĂRUL ?

pag. 26

Relatări ale corespondenţilor şi trimişilor noştri speciali la

BRUXELLES ● HAVANA ● VARŞOVIA ● CONAKRY ● CAIRO ● SAN SALVADOR

CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C.R. ŞI COORDONATELE POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI

Corneliu Mănescu

ministrul afacerilor externe al României

Eveniment memorabil, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a dobîndit o însemnătate de uriaşă semnificaţie istorică pentru întregul nostru partid şi popor, pentru destinele patriei socialiste, pentru mersul înainte al României pe drumul progresului şi civilizaţiei. Elaborînd un vast program de înflorire materială şi spirituală a ţării noastre, de perfecţionare a întregii orînduiri sociale şi de stat, a tuturor laturilor vieţii economice, politice şi ideologice, Congresul al IX-lea al P.C.R. a marcat începutul unei etape noi, superioare, în activitatea partidului, în dezvoltarea României. Reflectînd cerinţele obiective ale procesului de desăvîrşire a construcţiei socialiste, de pregătire a condiţiilor trecerii treptate la construirea comunismului, etapa pe care o străbatem de la Congres proiectează în toate domeniile vieţii patriei puternicul dinamism înnoitor pe care socialismul îl insuflă acţiunii noastre.

Formulat profund ştiinţific şi realist, programul cu care ne-a înarmat Congresul se traduce în viaţă prin mobilizarea eforturilor întregului popor. În această operă, Partidul Comunist Român şi-a dovedit, încă o dată, capacitatea de a aplica în mod creator principiile generale ale marxism-leninismului la condiţiile concrete ale României, priceperea de a studia şi cunoaşte aprofundat realităţile existente şi legităţile dezvoltării sociale, de a discerne fenomenele noi din viaţa societăţii, fidelitatea şi înalta răspundere faţă de destinele patriei socialiste, faţă de idealurile poporului român, faţă de cauza socialismului, păcii şi progresului social. Desfăşurarea vastă a operei de construcţie socialistă atestă că numai conducerea de către partid oferă garanţia consolidării şi progresului continuu al orînduirii socialiste. Sporirea continuă a rolului partidului comunist — forţă conducătoare a procesului de înnoire şi perfecţionare a societăţii socialiste — constituie chezăşia esenţială a triumfului noului în dialectica atît de complexă a vieţii sociale, economice, politice.

Planurile elaborate acum trei ani la Congresul al IX-lea al P.C.R. şi dezvoltate în documentele Conferinţei Naţionale au prins şi prind viaţă pe pămîntul patriei noastre, sporind tot mai mult potenţialul economic al ţării, asigurînd înflorirea continuă a învăţămîntului, ştiinţei şi culturii, ridicarea nivelului de viaţă al poporului, dezvoltarea democraţiei socialiste, perfecţionarea raporturilor sociale şi înflorirea multilaterală a personalităţii umane. Dinamismul şi spiritul novator imprimat de partid activităţii în toate domeniile sociale, înlăturarea hotărîtă a oricăror scheme, forme şi metode pietrificate, promovarea curajoasă şi eficientă a noului, adoptarea şi aplicarea unor formule proprii, originale de rezolvare în chip judicios a problemelor ridicate de procesul construcţiei noii orînduiri sociale, îmbinarea atentă a spiritului creator cu analiza lucidă a posibilităţilor reale, examinarea ştiinţifică a direcţiilor de evoluţie şi perfecţionare a societăţii socialiste în strînsă corelaţie cu condiţiile, particularităţile specifice şi tradiţiile naţionale ale ţării noastre — sînt trăsături care caracterizează politica promovată de conducerea partidului şi a statului.

În toţi aceşti ani, conducerea de partid şi de stat — pornind de la premisa că rezolvarea tuturor problemelor dezvoltării societăţii noastre priveşte nemijlocit întregul popor — s-a sfătuit în repetate rînduri cu muncitorii, ţăranii, intelectualii, cu toţi oamenii muncii în privinţa principalelor probleme ale politicii interne şi externe. Consultarea permanentă a maselor a devenit o metodă fundamentală a activităţii partidului. Trup din trupul poporului, partidul comunist răspunde încrederii ţării prin soluţiile viabile pe care le dă problemelor ce se ivesc în înaintarea noastră pe calea socialistă. Se adînceşte procesul de consolidare continuă a orînduirii socialiste, de cimentare a unităţii dintre partidul comunist — forţă conducătoare a societăţii — şi întregul nostru popor, care consideră pe drept cuvînt politica partidului drept propria sa politică, şi îşi exprimă prin fapte, în făurirea noii societăţi, încrederea deplină şi ataşamentul de nezdruncinat faţă de Partidul Comunist Român.

Îndeplinindu-şi înalta misiune istorică încredinţată de popor de a conduce ţara pe drumul progresului şi civilizaţiei socialiste, Partidul Comunist Român îşi îndeplineşte, totodată, una din îndatoririle esenţiale ale solidarităţii internaţionale, acţionează în permanenţă ca factor activ în lupta pentru afirmarea năzuinţelor înaintate ale omenirii, pentru pace şi colaborare între popoare, pentru victoria cauzei socialismului. Este demonstrat că pe măsură ce fiecare ţară socialistă devine mai puternică, obţine succese mai mari în dezvoltarea sa economico-socială, în perfecţionarea continuă a vieţii sociale şi politice, cu atît mai mare şi mai importantă este contribuţia sa la întărirea forţelor socialismului şi păcii, cu atît mai puternic este întregul sistem mondial al socialismului, frontul mondial antiimperialist.

În cei trei ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., în strînsă conexiune cu marile progrese pe calea făuririi noii orînduiri, a perfecţionării întregii vieţi politice, economice, sociale şi culturale, a înfloririi României socialiste, activitatea internaţională a partidului şi statului nostru s-a ridicat pe o treaptă mai înaltă. Se poate spune că datorită îndrumării nemijlocite, concrete, de zi cu zi, a politicii externe de către conducerea de partid şi de stat, activitatea României pe arena internaţională întruneşte numeroase aprecieri pozitive, se bucură de prestigiu şi autoritate. Reliefînd izvoarele pe care-şi clădeşte ţăria politica externă a ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu spunea: **„Între politica internă de construcţie a societăţii socialiste, de înflorire multilaterală a patriei, şi politica noastră externă există o legătură indisolubilă, o unitate dialectică inseparabilă. Politica externă a Republicii Socialiste România dă glas aspiraţiilor profunde ale poporului român, care, consacrîndu-şi forţa şi energia uriaşei opere creatoare, paşnice, de edificare a noii orînduiri, manifestă în acelaşi timp un înalt spirit de responsabilitate pentru cauza socialismului şi progresului social în lume, pentru soarta întregii omeniri".**

Evoluţia evenimentelor în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R. pune în lumină justeţea orientării principiale imprimată politicii externe şi întregii activităţi internaţionale a partidului şi guvernului ţării noastre, confirmînd viabilitatea şi eficacitatea, caracterul constructiv şi realist al obiectivelor şi metodelor acestei activităţi în toate aspectele sale. În spiritul principiilor subliniate de Congresul al IX-lea ca şi de sesiunea Marii Adunări Naţionale din iulie 1967, România a acţionat şi acţionează pentru întărirea prieteniei şi alianţei frăţeşti cu toate ţările socialiste, pentru dezvoltarea continuă a colaborării internaţionale, a relaţiilor lor politice, economice, culturale şi ştiinţifice. Întărirea continuă a prieteniei şi unităţii ţărilor socialiste — legate prin comunitatea orînduirii sociale, prin unitatea ţelurilor şi aspiraţiilor fundamentale — corespunde atît intereselor poporului român cît şi ale celorlalte popoare din ţările socialiste, constituie un factor de seamă în creşterea forţelor mondiale ale socialismului şi păcii. În acelaşi timp, ţara noastră înfăptuieşte o politică de largă colaborare cu toate statele indiferent de orînduirea lor socială, în scopul soluţionării problemelor arzătoare ale vieţii internaţio-

nale, al apărării păcii, al creării unui climat de înțelegere și încredere între popoare.

La baza întregii sale activități internaționale, România pune principiile suveranității și independenței naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, a căror strictă respectare constituie principala condiție a dezvoltării unor relații normale între țări, a întăririi încrederii și colaborării între popoare, a asigurării păcii în lume. Am avut numeroase prilejuri — în cadrul vizitelor efectuate, al convorbirilor cu miniștrii de externe ai altor țări în cadrul exercitării mandatului de președinte al Adunării Generale a O.N.U. — să constat cu profundă satisfacție adeziunea tot mai largă de care aceste principii se bucură în rîndurile opiniei publice mondiale.

Încălcarea dreptului suveran al fiecărui popor de a hotărî singur asupra destinelor sale, tendințele de a înăbuși sau frîna dezvoltarea sa independentă, amestecul în treburile interne ale altor țări, presiunile de orice fel asupra popoarelor aduc grave prejudicii progresului social, generează încordare și conflicte între state, contravin flagrant normelor elementare ale relațiilor interstatale. Este dreptul sfînt, intangibil al oricărui popor, al oricărei țări suverane de a-și organiza întreaga viață internă în conformitate cu condițiile concrete și aspirațiile sale. Cu atît mai mult acest principiu trebuie să-și găsească o aplicare exemplară în condițiile socialismului, chemat să instaureze un tip nou de relații nu numai între oameni dar și între popoare, raporturi calitativ deosebite de relațiile promovate de imperialism, relații cu adevărat frățești, de stimă și încredere reciprocă, de respect neabătut a năzuințelor popoarelor.

Pentru dezvoltarea trainică a prieteniei și alianței între țările socialiste este imperios necesar să se respecte dreptul de neclintit al fiecărui popor de a edifica socialismul potrivit realităților proprii țării respective, să se manifeste toată încrederea în capacitatea fiecărui partid de a soluționa problemele complexe ale făuririi noii orînduiri sociale, de a asigura evoluția pe calea progresului.

Fundamentarea științifică a politicii internaționale a României asigură perspectivele și consecvența orientării țării noastre în arena mondială. În deplină fidelitate cu principiile înscrise în Constituția Republicii Socialiste România — țara noastră a continuat în anii scurși de la Congres să dezvolte legăturile de colaborare economică, culturală și științifică cu țările socialiste ca și cu numeroase alte state de pe toate continentele. În ultimii ani, au fost stabilite relații diplomatice cu încă 18 țări, numărul statelor cu care România întreține, în prezent, relații diplomatice ajungînd la 84.

O evoluție puternic ascendentă au înregistrat și relațiile economice ale României, schimburile comerciale și cooperarea tehnico-științifică cu alte țări : au fost semnate noi acorduri cu numeroase țări de pe glob, România colaborînd, astăzi, pe plan economic și comercial cu peste 100 de țări. În același timp, potențialul sporit al țării, dezvoltarea rapidă a economiei naționale au permis României să-și mărească continuu participarea la circuitul economic mondial. S-au extins, de asemenea, an de an, relațiile culturale și științifice între România și multe alte țări de pe toate continentele.

În anii care au urmat Congresului al IX-lea al P.C.R., o caracteristică de seamă în relațiile României cu țările socialiste ca și cu numeroase alte state a devenit practica convorbirilor și contactelor directe. În această perioadă, conducătorii partidului și statului nostru au avut întîlniri și convorbiri cu șefi de state și guverne din țări socialiste și nesocialiste, cu lideri ai partidelor comuniste și muncitorești, socialiste și democrate, cu personalități de seamă din numeroase țări din Europa, Asia, Africa, America Latină, America de Nord. În același timp, numeroși șefi de state, prim-miniștri, precum și delegații guvernamentale, miniștri ai afacerilor externe, ai economiei, culturii din țări socialiste și nesocialiste — (Franța, Iran, Cehoslovacia, India, Pakistan, Bulgaria, Iugoslavia, Somalia, Tunisia, Congo-Brazzaville, Turcia etc.) — au fost oaspeții României. De asemenea, delegații guvernamentale sau de partid, miniștri, alți reprezentanți ai țării noastre au vizitat un șir de țări de pe toate continentele. Se confirmă pe deplin eficiența contactelor și convorbirilor directe pentru evidențierea posibilităților de intensificare a legăturilor reciproc avantajoase dintre state, pentru cauza apropierii și înțelegerii între popoare în interesul păcii și securității mondiale.

În ultimii ani, la O.N.U. ca și în alte organizații și organisme internaționale, reprezentanții diplomației românești au desfășurat o intensă activitate în spiritul bunei înțelegeri, al conlucrării fructuoase, al explorării soluțiilor optime în vederea îmbunătățirii climatului internațional, numeroase inițiative și propuneri ale țării noastre găsindu-și echivalent în rezoluții și recomandări adoptate în cadrul acestor organizații. Încredințarea, într-un larg consens, a președinției Adunării Generale a O.N.U. ministrului afacerilor externe al României, a constituit o nouă și elocventă recunoaștere din partea statelor lumii a caracterului constructiv al politicii externe a României, a aportului ei la dezvoltarea încrederii și cooperării între toate statele lumii, a dorinței sale de a dezvolta relații de strînsă colaborare și de înțelegere cu toate popoarele.

Dezvoltarea unor relații normale între state, menținerea și consolidarea păcii — condiție de bază a progresului omenirii — impun în prezent răspunderi sporite fiecărui stat, mare sau mic. Acționînd în acest spirit, România — alături de celelalte țări socialiste, de forțele iubitoare de pace și libertate din lumea întreagă — militează pentru dezvoltarea înțelegerii și prieteniei între toate popoarele, pentru crearea și consolidarea unui climat de pace și securitate internațională. Țara noastră, întregul popor român — pe deplin solidare cu eroicul popor vietnamez — consideră că interesele vitale ale păcii cer rezolvarea definitivă și trainică a problemei vietnameze prin încetarea imediată, totală și necondiționată a bombardamentelor americane asupra R.D. Vietnam, prin oprirea agresiunii S.U.A., prin asigurarea tuturor condițiilor pentru ca poporul vietnamez să-și poată rezolva singur problemele interne, fără nici un amestec din afară. Este necesară, de asemenea, soluționarea pașnică a conflictului din Orientul Apropiat, pe baza rezoluției adoptate de Consiliul de Securitate care definește principiile fundamentale ale unei reglementări politice în această regiune : inadmisibilitatea anexării unor teritorii ca urmare a operațiunilor militare și, în consecință, retragerea trupelor israeliene din teritoriile ocupate ; încetarea stării de beligeranță și asigurarea pentru toate statele din zonă a dreptului de a trăi în pace, în cadrul unor frontiere sigure și recunoscute.

O deosebită importanță pentru normalizarea și îmbunătățirea relațiilor dintre state, pentru apărarea păcii o are asigurarea unei securități reale în Europa, colaborarea pașnică fiind în avantajul tuturor națiunilor continentului nostru. Pentru înfăptuirea acestui deziderat, orice posibilitate se cere folosită pozitiv, cu multă stăruință. România a afirmat fără echivoc, în multiple rînduri, că este necesar ca — în spiritul declarației semnate la București acum doi ani — să se acționeze pentru desființarea bazelor militare străine de pe teritoriul altor state și a blocurilor militare, pentru retragerea tuturor trupelor străine, în limitele frontierelor naționale, pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare multilaterală între state, pe baza recunoașterii realităților istorice apărute în Europa după cel de-al doilea război mondial și în primul rînd a recunoașterii existenței celor două state germane, pentru dezvoltarea colaborării cu toate forțele care se pronunță pentru pace și conlucrare între state. Evoluția evenimentelor pe continentul nostru a demonstrat atît imperativul, cît și posibilitatea realistă de a înfăptui securitatea europeană. Pornind de la aceste considerente, partidul și guvernul român, cu perseverență și răbdare, au căutat acele soluții acceptabile, au întreprins și sprijinit inițiative menite să instaureze un climat de încredere mutuală, o mai bună cunoaștere a punctelor de vedere, a preocupărilor și intereselor reciproce ale statelor europene. Acestui scop i-au fost consacrate numeroase schimburi de vizite, contacte politice și diplomatice, tratative între reprezentanții țării noastre și ai altor țări europene.

În calea afirmării năzuințelor înaintate de pace și prietenie între popoare, ale omenirii contemporane, există încă obstacole create de forțe retrograde interesate să întrețină, în diferite colțuri ale globului, surse de conflict și încordare între state, să mențină și să-și întărească dominația asupra altor popoare. Aceasta impune unirea eforturilor tuturor forțelor antiimperialiste și, în primul rînd, a țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, condiție principală a victoriei popoarelor în lupta împotriva pericolului unui nou război mondial pentru triumful cauzei păcii și colaborării între popoare.

Prezența dinamică, vie, a României socialiste în viața internațională, activitatea sa perseverentă de dezvoltare a relațiilor sale externe pe baza principiilor tot mai larg acceptate ale respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, preocuparea și eforturile permanente de a contribui la rezolvarea problemelor arzătoare ale contemporaneității, de a asigura preeminența conviețuirii pașnice a statelor, au fost de natură să sporească interesul și considerația opiniei publice mondiale față de politica externă pe care partidul și guvernul țării noastre o promovează consecvent, cu realism și principialitate.

săptămîna

în telegrame

Honolulu

„POVEȘTI DE DOUĂ PARALE"

Cea mai scurtă întîlnire „la nivel înalt" din istoria ultimilor ani ai diplomației americane a luat sfîrșit sîmbătă, în insulele Hawai ; întîlnirea dintre președintele Johnson și șeful regimului saigonez, Nguyen Van Thieu, n-a durat mai mult de opt ore. Voiajul „pregătitor" de patru zile efectuat în Vietnamul de sud de secretarul pentru apărare al S.U.A., Clark Clifford, a cărui greutate politică la Casa Albă a crescut vizibil în ultima vreme, a jucat — se afirmă — un rol esențial în această întîlnire.

Folosind termenii cei mai familiari ai vocabularului său diplomatic, președintele Johnson a calificat drept „povești de două parale" zvonurile potrivit cărora conferința ar fi avut ca scop o încetare totală a raidurilor asupra R.D. Vietnam sau o retragere a forțelor americane. El a ținut să precizeze, cum de altfel a făcut-o și comunicatul comun, că S.U.A. vor apăra și vor ajuta în continuare regimul de la Saigon, acordîndu-i acestuia sprijin „atîta timp cît va fi necesar și de dorit". Este un răspuns care aruncă o lumină și asupra poziției negociatorilor americani la convorbirile de la Paris.

Washington

MOMENTUL CLARIFICĂRILOR

După conferința din insulele Hawai, vicepreședintele Hubert Humphrey va trebui — afirmă comentatorii — să-și exprime mai clar propriile sale puncte de vedere asupra problemei vietnameze sau să rămînă solidar cu cele ale președintelui. Lyndon Johnson nu și-a ascuns niciodată intenția de a domina Convenția democrată și mai ales de a-i imprima o platformă politică de natură să-l lege într-o oarecare măsură de succesorul său (citește Humphrey). Or, reafirmarea, la Honolulu, a „scopurilor de război" americane în Vietnam devine în orice caz stînjenitoare pentru campania electorală a vicepreședintelui. În cele cinci săptămîni care au rămas pînă la deschiderea Convenției democrate, Humphrey va trebui — mai ales pentru a face față concurentului Eugene McCarthy — să-și limpezească atitudinea.

Ierusalim

VIZITA LUI BALL

Pentru prima dată de la „războiul de șase zile", un reprezentant oficial american a vizitat Izraelul : este vorba de noul reprezentant al Statelor Unite la O.N.U., George Ball, care a efectuat un turneu de zece zile în Orientul Mijlociu. (Vizita lui George Ball la Tel Aviv a coincis cu două vizite americane la Cairo : Robert McNamara, președintele Băncii Mondiale, și Charles Yost, fost diplomat american, însărcinat în ajunul declanșării ostilităților izraelo-arabe cu o misiune specială în capitala egipteană). La sosirea sa la Tel Aviv, George Ball a specificat că dorește să-și formeze o imagine mai clară în legătură cu problemele acestei regiuni frămîntate. „Nu aduc cu mine un plan de pace american", a precizat el. Unii comentatori presupun că întrevederile reprezentantului american cu conducătorii izraelieni au dat naștere unei confruntări de puncte de vedere asupra posibilităților de a se pune capăt conflictului arabo-izraelian, depășind limitele unei simple misiuni de informare.

Bagdad

REVANȘA

Zece ani după asasinarea regelui Feisal și după proclamarea republicii, Irakul este zguduit de o nouă lovitură de stat (a patra în această decadă). „Ne-am luat revanșa", declară organizatorii ei, membri ai partidului Baas care, în noiembrie 1963, fuseseră înlăturați de la putere de mareșalul Aref, cu sprijinul eficace al fratelui său, generalul Aref (pe atunci șef al statului major al armatei). „Consiliul Comandamentului revoluției", instituit după evenimentele de la 17 iulie, prezidat de generalul Hassan El Bakr (fost premier în perioada februarie-noiembrie 1963) — desemnat și președinte al țării — și-a definit programul de politică internă și externă. (Detalii în legătură cu situația dinainte și de după lovitura de stat, în articolul de la pag. 11).

Recenta vizită făcută de unități ale flotei a VI-a americane în porturile turcești a provocat acțiuni de protest, îndeosebi din partea studenților, care s-au extins în cîteva dintre principalele orașe. Imaginea înfățișează tineri demonstranți la Istanbul

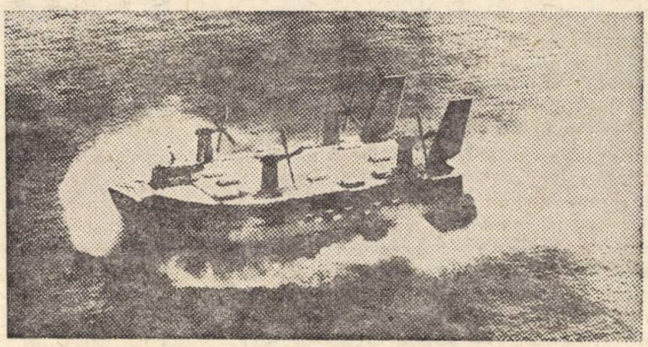

La 1 august urmează să aibă loc premiera „vaporului zburător", nava cu pernă de aer care va asigura cursa regulată peste Canalul Mînecii între Dover și Boulogne. Nava poate transporta 254 de pasageri și 30 de automobile, cu o viteză maximă (în zilele cu timp frumos) de 135 km pe oră

Bruxelles

ÎN CULISELE REUNIUNII „CELOR ȘASE"

Condiționat și temporar, astfel au autorizat miniștrii de externe ai celor șase țări membre ale C.E.E., întruniți sîmbătă în capitala Belgiei, aplicarea măsurilor protecționiste în domeniul schimburilor comerciale puse în aplicare de Franța la 1 iulie, pentru a face față consecințelor crizei din mai.

În culisele reuniunii — o întîlnire (cu semnificația unui vast tur de orizont și a unei luări de contact personal) : Michel Debré, ministrul de externe francez, și omologul său vest-german, Willy Brandt, în cursul căreia s-au abordat problemele cooperării europene, ale cooperării franco-vest-germane ca și problema neproliferării armelor nucleare. Viitoare convorbiri între cei doi miniștri de externe sînt previzibile pentru sfîrșitul lui august — începutul lui septembrie la Bonn, înaintea întîlnirii „la nivel înalt" franco-vest-germane, fixată deja pentru luna septembrie.

Tokio

TURNEU EUROPEAN

Anglia, Belgia, Franța : un turneu european al ministrului japonez al afacerilor externe, Takeo Miki. În întrevederile avute cu șefi ai diplomației europene, s-au schimbat păreri în legătură cu probleme internaționale actuale și, în primul rînd, cu situația din Vietnam. Parisul însă (întîlniri franco-japoneze au loc în fiecare an) a constituit faza cea mai importantă a periplului european efectuat de ministrul japonez. Guvernul de la Tokio — scrie „Le Monde" — „care ține la alianța militară cu Statele Unite mai mult pentru avantajele imediate decît din rațiuni ideologice, poate lesne înțelege sensul diplomației franceze, în special în raporturile ei cu Washingtonul".

Niamey

RELANSAREA DIALOGULUI

Sîmbătă, o dată încheiată reuniunea șefilor de state membre ale Comitetului consultativ al Organizației Unității Africane, s-au deschis, în capitala Nigerului, convorbirile pregătitoare pentru angajarea, la Addis Abeba, a unor negocieri de pace cuprinzătoare nigeriano-biafreze. În cadrul primei ședințe, părțile au căzut de acord asupra agendei viitoarelor tratative dar nu și asupra problemei ajutorului oferit victimelor războiului de o serie de organizații internaționale. Atîta timp cît această problemă nu va fi soluționată — releva agenția „Reuter" — este greu de presupus că se va ajunge la un acord privind angajarea unor noi tratative de pace la Addis Abeba.

Solidaritate frățească

Popoarele României și Cehoslovaciei au sărbătorit, în aceste zile, aniversarea a 20 de ani de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre cele două țări, moment de o semnificație deosebită în istoria relațiilor româno-cehoslovace. Festivitățile desfășurate cu acest prilej la Praga și la București, ca și numeroase alte mărturii ale solidarității internaționaliste dintre cele două popoare, manifestate cu putere în ultima săptămînă, au înscris noi și minunate pagini în cronica tradiționalei prietenii r o m â n o-cehoslovace, expresie și dovadă de netăgăduit a unor relații de stimă și respect reciproc, de deplină încredere și colaborare frățească în spiritul marxism-leninismului și al internaționalismului socialist.

Aniversarea Tratatului semnat la București acum 20 de ani a coincis, în chip fericit, cu terminarea elaborării și negocierii unui nou Tratat româno-cehoslovac și examinarea lui în parlamentele celor două țări. Mărturie a dorinței reciproce de a vedea relațiile româno-cehoslovace dezvoltîndu-se și întărindu-se continuu, acest Tratat, ce urmează a fi semnat în viitorul apropiat, are menirea de a ridica pe o treaptă mai înaltă colaborarea politică, economică, culturală și științifică dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă, dintre partidele și popoarele noastre, în interesul făuririi cu succes a socialismului în cele două țări și, în același timp, al cauzei socialismului mondial, al înfăptuirii idealurilor nobile ale păcii și cooperării în Europa și în lumea întreagă. În dezvoltarea și consolidarea prieteniei dintre ele — pe temelia trainică a respectării independenței și suveranității naționale, a egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne și întrajutorării tovărășești — popoarele român și cehoslovac văd un factor de natură să contribuie la creșterea forței și influenței sistemului mondial socialist, la sporirea puterii sale de atracție asupra întregii omeniri.

„Sîntem încredințați — se arată în telegrama trimisă de tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer și Ștefan Voitec conducătorilor de partid și de stat ai Cehoslovaciei socialiste, cu prilejul celei de a 20-a aniversări a Tratatului româno-cehoslovac — *că relațiile frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Cehoslovacia, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă, care vor dobîndi o nouă expresie prin reînnoirea apropiată a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală, se vor dezvolta cu succes și în viitor, corespunzător intereselor fundamentale ale popoarelor noastre, cauzei socialismului, unității țărilor socialiste, unirii tuturor forțelor antiimperialiste în lupta pentru progres social și pace în lume*". *„Sîntem convinși* — afirmă la rîndul lor tovarășii Ludvik Svoboda, Alexander Dubcek, Josef Smrkovsky și Oldrich Cernik în telegrama trimisă, cu ocazia aceluiași eveniment, conducătorilor de partid și de stat ai României — *că noul Tratat care va fi semnat în curînd va contribui la adîncirea continuă a relațiilor prietenești cehoslovaco-române și a colaborării în toate domeniile, legăturilor reciproce în folosul popoarelor noastre, în interesul socialismului, securității europene și păcii în întreaga lume*".

Trăinicia și vitalitatea prieteniei româno-cehoslovace s-au afirmat din nou în decursul acestei ultime săptămîni, cînd în Republica Socialistă Cehoslovacă s-au petrecut evenimente deosebit de importante, cînd poporul cehoslovac a resimțit, poate mai imperios decît în alte împrejurări, nevoia unui sprijin internaționalist. Profund solidar cu poporul cehoslovac în efortul acestuia de a asigura dezvoltarea și perfecționarea continuă a orînduirii socialiste, poporul român a urmărit și urmărește cu viu interes și simpatie, cu înțelegere și încredere, procesul transformărilor înnoitoare din Cehoslovacia. Inițiat și condus de Partidul Comunist, acest proces complex, de înlăturare a unor fenomene și practici negative din trecut, de perfecționare a întregii vieți economice, sociale, politice și culturale, de lărgire a democrației socialiste, are drept țel consolidarea orînduirii socialiste, întărirea unității dintre partid și popor, creșterea rolului conducător al partidului marxist-leninist în societate. Apariția în cursul acestui proces a unor fenomene negative, a unor manifestări antisocialiste nu poate să pună în umbră, cîtuși de puțin, caracterul *socialist* al vastei activități de perfecționare a societății care se desfășoară în Cehoslovacia. De altfel, adeziunea deplină a maselor largi de oameni ai muncii față de politica Partidului Comunist — reafirmată cu o nouă forță în ultimele zile — exprimă cel mai bine dorința și hotărîrea clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a popoarelor ceh și slovac de a apăra și dezvolta cuceririle lor revoluționare, de a consolida bazele orînduirii socialiste, de a asigura înaintarea țării pe calea progresului.

Viața arată că problema îmbunătățirii activității economice și sociale, a perfecționării diferitelor laturi ale societății socialiste constituie o necesitate obiectivă a mersului înainte al noii orînduiri, o condiție esențială pentru dezvoltarea fiecărei țări socialiste ca și pentru întărirea sistemului mondial socialist în ansamblul său. Acest proces — care poate fi înfăptuit cu succes numai sub conducerea Partidului Comunist — se desfășoară în forme și cu mijloace diverse, aplicîndu-se creator principiile generale ale învățăturii marxist-leniniste la marea complexitate a condițiilor și particularităților naționale.

Este, de aceea, dreptul suveran, inalienabil, al fiecărui popor de a-și organiza singur viața internă — fără nici un amestec dinafară — corespunzător aspirațiilor și năzuințelor sale, condițiilor concrete din țara sa, de a fi singurul stăpîn al destinelor sale. *„Este necesar* — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — *să privim cu încredere activitatea desfășurată de fiecare partid și popor pentru dezvoltarea economică și socială, pentru asigurarea mersului înainte pe calea construcției socialiste. Trebuie avut în vedere că nici un partid, nici un popor care au cucerit prin lupte grele victoria orînduirii socialiste nu sînt dispuse să renunțe la ea, iar preocupările îndreptate spre îmbunătățirea formelor organizatorice și a metodelor de muncă servesc progresului, socialismului în țara respectivă, în întreaga lume*".

Relațiile dintre țările socialiste își întemeiază forța și trăinicia pe principiile marxist-leniniste ale independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării frățești. În respectarea strictă a acestor principii, în neadmiterea celei mai mici încălcări a vreunuia dintre ele rezidă garanția unor bune raporturi între țările socialiste, a dezvoltării încrederii și prieteniei reciproce, chezășia afirmării celor mai de seamă năzuințe ale popoarelor, a creșterii continue a influenței internaționale a socialismului.

Așa cum s-a arătat cu toată claritatea, Partidul Comunist Român, consecvent principiilor fundamentale ale politicii sale internaționale, se opune cu hotărîre oricăror tendințe de amestec dinafară în treburile interne ale poporului cehoslovac, considerînd că ingerințele de orice fel în treburile interne ale statelor suverane contravin principiilor elementare ale relațiilor dintre state și cu atît mai mult principiilor relațiilor de tip nou dintre statele socialiste, nu pot decît să prejudicieze în mod grav interesele socialismului, ale tuturor forțelor progresului, în avantajul dușmanilor acestuia — reacțiunea imperialistă. După părerea partidului nostru, în situația care s-a creat este imperios necesar să nu se întreprindă nimic de natură să agraveze divergențele și, totodată, să se manifeste întreaga încredere în Partidul Comunist din Cehoslovacia, în poporul cehoslovac, în capacitatea oamenilor muncii cehi și slovaci de a rezolva — sub conducerea partidului lor comunist — problemele complexe pe care le ridică făurirea noii orînduiri, de a-și menține cuceririle revoluționare și de a asigura mersul hotărît înainte spre victoria deplină a socialismului în Cehoslovacia. În același timp, partidul nostru a salutat propunerea Prezidiului Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia de a purta convorbiri bilaterale cu alte partide frățești, considerînd că întîlnirile bilaterale dintre partide pot contribui la o mai bună cunoaștere și informare reciprocă, la realizarea bunei înțelegeri și a încrederii între partide, la dezvoltarea relațiilor dintre partidele și popoarele respective.

Aniversînd tratatul româno-cehoslovac, opinia publică din țara noastră și-a exprimat, încă o dată, calda solidaritate și simpatie față de poporul frate cehoslovac, asigurîndu-l că îi va acorda și în continuare întregul său sprijin în lupta pentru progresul Cehoslovaciei socialiste. În același timp, în rîndurile oamenilor muncii din România a produs o adîncă satisfacție faptul că poziția adoptată de partidul nostru, sentimentele de solidaritate ale poporului român s-au bucurat de aprecierea pozitivă unanimă a poporului cehoslovac.

Animat de profunde sentimente internaționaliste, poporul nostru este pe deplin convins că poporul cehoslovac, sub conducerea Partidului său Comunist, va ști să învingă toate greutățile ce-i stau în cale, să respingă orice încercare de a lovi în interesele socialismului și să asigure mersul hotărît înainte spre consolidarea și dezvoltarea multilaterală a patriei sale.

Constantin FLOREA

Corespondență de la Romulus Căplescu și Eugen Ionescu

Praga: săptămîna politică

În Cehoslovacia, luna iulie nu este cunoscută, ca în alte părți, sub numele de „luna lui cuptor" sau sub denumiri similare care să sugereze zăpușeala caracteristică acestei perioade a anului. Nici în acest an termometrele n-au înregistrat creșteri spectaculoase ale coloanelor de mercur. În schimb, se poate vorbi de o temperatură înaltă a interesului pe care îl manifestă opinia publică de aici față de prefacerile înnoitoare ale căror porți au fost deschise în urmă cu șapte luni de către plenara C.C. al P.C. din Cehoslovacia. Fără teamă de a exagera se poate spune că, în ultima săptămînă, această temperatură a atins valori din cele mai ridicate. Acesta este motivul pentru care cehii și slovacii vorbesc, și pe bună dreptate, de o „vară fierbinte".

Două au fost evenimentele care, prin importanța lor deosebită, justifică această apreciere. Cine a văzut pe locuitorii praghezi, îndeobște mai reținuți în manifestările lor exterioare, smulgînd literalmente din mîinile vînzătorilor de ziare edițiile speciale ale cotidienelor care publicau Punctul de vedere al Prezidiului C.C. al P.C. din Cehoslovacia în legătură cu scrisoarea celor cinci partide comuniste și muncitorești întrunite la Varșovia, cine a fost martorul însuflețirii, greu de descris în cuvinte, care a domnit în curtea Hradului din Praga unde s-au adunat spontan mulțimi de oameni care au ținut să asigure, prin prezența lor, pe participanții la ședința plenară a C.C., de totala adeziune față de linia politică a partidului, acela a avut dovada concretă a răsunetului profund stîrnit în rîndul maselor de cele două evenimente. Imaginea animației cu care era comentată în grupuri, pe străzile Pragăi, poziția exprimată în Punctul de vedere al Prezidiului C.C. al P.C.C., imaginea nesfîrșitului șir de delegații care, într-un șuvoi continuu, au urcat vineri treptele de marmură ale sălii spaniole a Hradului pentru a înmîna plenarei mii de mesaje și rezoluții de sprijin și atașament, ilustrare vie a încrederii depline acordată conducerii de partid și de stat cehoslovace, vor stărui multă vreme in mintea celor aflați în aceste zile în capitala țării prietene. Punctul de vedere al Prezidiului C.C. al P.C. din Cehoslovacia conține o analiză a proceselor complexe ce se desfășoară în prezent în această țară.

În acest document se relevă, printre altele: „Noi nu vedem cauzele reale care să dea dreptul la afirmații ce califică actuala noastră situație drept contrarevoluționară, la afirmații despre un pericol direct la adresa bazelor orînduirii socialiste, la afirmații potrivit cărora în Cehoslovacia se pregătește schimbarea orientării politicii externe socialiste și că există un pericol concret de despărțire a țării noastre de comunitatea socialistă". Și în continuare: „Partidul nostru a declarat fără echivoc că în cazul în care ar apărea un asemenea pericol, el se va folosi de toate mijloacele pentru apărarea orînduirii socialiste..."

Documentul reafirmă hotărîrea Partidului Comunist din Cehoslovacia de a nu îngădui tendințele de reactivizare a forțelor extremiste de dreapta, precum și a forțelor conservatoare, dogmatice și relevă că încercările de a discredita partidul, de a nega dreptul său moral și politic de a conduce societatea nu pot fi identificate cu diminuarea rolului său hotărîtor.

„Considerăm că la cauza comună a socialismului nu contribuie organizarea de consfătuiri în cadrul cărora este discutată politica și activitatea vreunui partid frățesc, fără participarea reprezentanților acestuia", se spune în document, care se ridică împotriva oricăror tentative de amestec din afară. Departe de a contribui la soluționarea problemelor, asemenea manifestări de imixtiune nu fac decît să le complice.

Documentul afirmă din nou că alianța și colaborarea cu Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste continuă să reprezinte orientarea fundamentală a politicii externe a Cehoslovaciei. Totodată, P.C.C. va contribui activ, și pe mai departe, la întărirea unității țărilor socialiste, pe baza respectului și stimei reciproce, a suveranității, egalității în drepturi, solidarității internaționale.

Plenara C.C. al Partidului Comunist, întrunită la 36 de ore de la încheierea ședinței Prezidiului, a adoptat în unanimitate Punctul de vedere. Toți vorbitorii care au luat cuvîntul și-au manifestat acordul cu poziția Prezidiului C.C. al P.C.C. Unanimitatea impresionantă exprimată cu acest prilej constituie, conform aprecierilor presei de aici, o victorie de mare însemnătate pentru poporul țării prietene, pentru cauza socialismului în Cehoslovacia, în vederea transpunerii în viață a ideilor cuprinse în Programul de acțiune. Comitetul Central și-a îndeplinit astfel rolul său, — se spune în articolul din „Rude Pravo" semnat de Josef Smrkovsky, membru al Prezidiului C.C., președinte al Adunăriii Naționale — votul de vineri 19 iulie fiind ultimul și în același timp un foarte meritoriu act al acestui organ înaintea viitorului congres al partidului. „Așa cum nu intenționăm să cedăm nici un centimetru în ce privește principiile noastre democratice internaționaliste în relațiile față de țările socialiste și față de partidele comuniste — scrie autorul — tot așa vom insista asupra principiului suveranității și independenței noastre de stat. Sîntem și vom rămîne o țară socialistă care va dezvolta și pe viitor socialismul și care va adînci relațiile socialiste într-adevăr umanitare. De aceea, calm, cumpătat, dar absolut unanim, cerem și de la prietenii noștri cei mai buni să fie respectate drepturile și poziția noastră, care exclud orice fel de imixtiune netovărășească".

Opinia publică cehoslovacă a primit cu satisfacție comunicatul privind ședința de luni a Prezidiului C.C. al P.C.C. care precizează că a fost realizată o înțelegere reciprocă și există un acord de principiu cu privire la întîlniri bilaterale cu reprezentanți ai C.C. al P.C.U.S. și ai altor partide frățești, pe teritoriul Cehoslovaciei. Amănunte cu privire la data și locul precis al fiecărei întîlniri urmează să fie stabilite pe calea discuțiilor ulterioare.

■

Punctul de vedere al Prezidiului și Rezoluția plenarei C.C. din 19 iulie au avut în întreaga țară un puternic ecou. Avem în față presa din ultimele zile. „Rezoluții și scrisori" — iată o rubrică ce nu lipsește din nici un ziar. „Rude Pravo" informează că zilnic pe adresa redacției sosesc zeci de rezoluții și sute de scrisori. Comuniști, cetățeni fără de partid, muncitori, țărani cooperatori, intelectuali, militari ai Armatei populare cehoslovace, membri ai miliției populare, oameni de cele mai diferite vîrste își exprimă în cuvinte mișcătoare adeziunea deplină față de Punctul de vedere al Prezidiului și Rezoluția Plenarei C.C. al P.C.C. „Asigurăm C.C. al P.C.C. de sprijinul nostru deplin în procesul de renaștere a socialismului, democrației și umanismului în patria noastră comună, a cehilor și slovacilor", afirmă rezoluția colectivului de lucrători ai Uzinelor pentru automatizarea industriei din Praga. „Ne angajăm, pentru sprijinirea procesului de înnoire, să depunem eforturi maxime în îndeplinirea sarcinilor de producție", scriu muncitorii de la fabrica din Susice.

Un ecou puternic a trezit ideea conținută în documente prin care se respinge orice amestec din afară în treburile interne ale Cehoslovaciei. „Ne identificăm cu opinia Prezidiului C.C. care pleacă de la dreptul fiecărui popor la suveranitatea statului său și de la dreptul de a-și rezolva problemele sale prin mijloace corespunzătoare condițiilor specifice și tradițiilor sale" — se subliniază în rezoluția lucrătorilor Institutului de igienă din Praga.

■

Poziția P.C. din Cehoslovacia este larg sprijinită nu numai de comuniștii cehi și slovaci, de masele largi ale oamenilor muncii. Ea a găsit un puternic ecou pozitiv și în rîndurile a numeroase partide comuniste frățești — Partidul Comunist Român, Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, P.C. Italian, P.C. din Norvegia, P.C. din Austria, P.C. din Belgia, P.C. din Marea Britanie, Partidul Muncii din Elveția, P.C. din Olanda, P.C. din Japonia, și-au exprimat simpatia și solidaritatea față de eforturile desfășurate de popoarele ceh și slovac, sub conducerea partidului comunist, pentru perfecționarea orînduirii socialiste.

Faptul că Partidul Comunist Român, opinia publică din țara noastră își manifestă atitudinea de sprijin, de solidaritate deplină, că își exprimă în-

crederea în capacitatea clasei muncitoare şi a Partidului Comunist din Cehoslovacia de a duce pînă la capăt importantele obiective pe care şi le-a propus, este apreciat aci în modul cel mai înalt. Cuvintele „români" şi „România" pot fi întîlnite astăzi de nenumărate ori în paginile presei, în emisiunile posturilor de radio şi televiziune, sînt prezente deseori în discuţiile oamenilor simpli. Cuvîntările rostite de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Galaţi şi Brăila, articolele din presa română, diverse alte manifestări din ţara noastră de sprijin, încredere şi simpatie faţă de evoluţia evenimentelor din Cehoslovacia, sînt aici unanim cunoscute.

Este greu, dacă nu chiar imposibil — şi nici nu ne propunem acest lucru — să consemnăm în totalitatea lor ecourile pe care le are în presa cehoslovacă poziţia cu adevărat frăţească a României. A doua zi după cuvîntarea rostită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Galaţi, pagina întîia a ziarului „Rude Pravo" era dominată de un titlu cu litere groase : „Ceauşescu — deplină încredere în R. S. Cehoslovacă". Aprecierile care se dau în ţara noastră evenimentelor ce se petrec în Cehoslovacia au fost salutate cu titluri similare şi de alte ziare. „Mlada Fronta" intitula un articol publicat în pagina întîia a ziarului cu litere mari roşii : „România are încredere în noi". În articolul „Prietenia cu România", „Svobodnoe Slovo" redă în limba română proverbul atît de caracteristic pentru umanitatea poporului nostru : „Prietenul la nevoie se cunoaşte". După ce subliniază că „din nou, ca şi în anul 1938—1939, atît de fatal pentru noi, România se situează şi astăzi unanim de partea noastră", ziarul scrie, referindu-se la proverbul amintit : „Niciodată această zicală n-a avut o mai mare valabilitate decît astăzi, cînd conducerea României şi poporul român ne-au întins mîna prin atitudinea lor faţă de procesul renaşterii".

În aceste zile, numeroase sînt scrisorile care continuă să sosească pe adresa Ambasadei române din Praga, în cadrul cărora colective de oameni ai muncii din fabrici şi instituţii îşi exprimă gratitudinea faţă de înţelegerea şi prietenia manifestate de România.

În această perioadă s-a aniversat şi împlinirea a 20 de ani de la semnarea Tratatului româno-cehoslovac de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală. Adunarea festivă organizată cu acest prilej la Praga, sub auspiciile Frontului Naţional, cuvîntarea rostită de F. Vlasak, ministrul planificării economiei naţionale, au constituit o nouă afirmare a prieteniei tradiţionale dintre cele două ţări şi popoare. În acelaşi spirit s-au desfăşurat şi dezbaterile din Comisia pentru afacerile externe şi Comisia juridico-constituţională a Adunării Naţionale a R. S. Cehoslovace, pe marginea proiectului noului tratat de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală care urmează a fi semnat în curînd de cele două ţări. Cuvinte calde de apreciere au fost rostite şi cu acest prilej la adresa României, a cărei atitudine faţă de problemele legate de evoluţia internă din Cehoslovacia a fost descrisă de ministrul afacerilor externe, Jiri Hajek, ca reprezentînd „un element de stabilizare, de bunăvoinţă, pe baza internaţionalismului socialist".

Aceeaşi căldură a caracterizat şi referirile la relaţiile dintre cele două ţări făcute de Jan Pudlak, prim-adjunct al ministrului afacerilor externe al Cehoslovaciei, care a avut amabilitatea să ne primească la Palatul Cerninski, împărtăşindu-ne o serie de aspecte actuale ale politicii externe cehoslovace. Această trecere în revistă ar fi incompletă dacă n-am aminti de crearea, tot în aceste zile, a Comitetului de organizare al Asociaţiei de prietenie cehoslovaco-română, sub conducerea eminentului om de ştiinţă Josef Macurek — asociaţie menită să constituie o nouă formă de apropiere între cele două popoare.

N-am vrea să încheiem acest capitol fără a pomeni de un fapt mărunt în aparenţă, dar care ne-a făcut o impresie greu de redat în cuvinte. Pe una din străzile Pragăi vechi, la parterul unei case ale cărei ziduri groase au rezistat cu succes asaltului vremii, privirile ne-au fost atrase de vitrina aranjată cu gust a unui mic magazin de textile — sprijinită pe un mic postament, o cutie cu trei batiste albe, care era fiecare străbătută de o singură dungă colorată : roşu, galben şi albastru. Atîta. Simplu şi discret, fără nici un cuvînt, fără nici o explicaţie, care de altfel ar fi fost de prisos.

■

Desigur, problemele de ordin politic sînt astăzi pe primul plan al preocupărilor în Cehoslovacia. Aceasta nu vrea însă cîtuşi de puţin să însemne că viaţa obişnuită şi-ar fi modificat în vreun fel cursul. Fără a pune la socoteală veritabila „invazie" de turişti străini, la Praga constaţi o afluenţă record de oameni, mulţi veniţi din provincie pentru a reînnoi cunoştinţa cu frumuseţile vestitului „oraş de aur". Impresionează, în primul rînd, marele număr de tineri şi tinere, plini de veselie, îmbrăcaţi în multicolore costume estivale. Pe feţele tuturor, adolescenţi şi vîrstnici, bărbaţi şi femei, citeşti calmul, destinderea, încrederea, lipsa oricărei urme de îngrijorare. La Galeria Naţională, cu inestimabilele sale opere de artă medievală cehă, cu excepţionalele lucrări ale picturii flamande şi cu tablourile celor mai reprezentativi creatori ai şcolilor franceze moderne, în jurul vestitului „Ceas cu apostoli", în curtea mînăstirii Loreta, de-a lungul podului Carol, în sălile Hradului — întîlneşti lume mai multă decît oricînd.

Nu trebuie uitat că Praga şi alte oraşe cehoslovace atrag ca un magnet numeroase manifestări internaţionale. Numai în decursul cîtorva zile am numărat întîlniri din cele mai diferite, de la Congresul biochimiştilor europeni, ţinut la Praga, şi pînă la Festivalul cîntăreţilor de chitară, Expoziţia gastronomică organizată la Plsen sau Tîrgul internaţional al bunurilor de consum de la Liberec.

Este adevărat, şi presa de aci arată deschis acest lucru, că în economie, de pildă, nu totul merge ca pe roate, că datorită politicii vechii conduceri se constată o serie de fenomene negative. Redresarea economiei este, de aceea, una din preocupările centrale ale noii conduceri. Oamenii muncii îşi exprimă adeziunea totală faţă de aceste eforturi. Desigur, lipsurile în dezvoltarea economică nu pot fi înlăturate peste noapte. Dar, ca urmare a activităţii pline de însufleţire a clasei muncitoare, se pot constata încă de pe acum unele succese indiscutabile, cum ar fi în sectorul construcţiilor (unde în prima jumătate a acestui an volumul lucrărilor efectuate a sporit cu 9,8 la sută faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut). A crescut, de asemenea, în primele şase luni ale anului, volumul mărfurilor desfăcute în reţeaua comercială (creştere evaluată, în expresie valorică, la 5 miliarde coroane). Ţărănimea munceşte şi ea cu hărnicie. Datorită străduinţelor sale, au fost limitate urmările secetei în Slovacia, pierderile înregistrate aci faţă de cifrele prevăzute fiind mai mult decît compensate de recolta-record din acest an de pe ogoarele Boemiei şi Moraviei.

■

Aceasta ar fi, schitată în linii foarte sumare, atmosfera în care trăieşte şi munceşte poporul cehoslovac, pregătindu-se în mod activ pentru un eveniment de mare însemnătate în viaţa ţării — Congresul al XIV-lea, extraordinar, al partidului. Înlăturînd cu calm şi hotărîre denaturările legate de activitatea vechii conduceri, întărind în permanenţă şi ridicînd pe o treaptă superioară rolul de conducere al partidului în întreaga viaţă a ţării, comuniştii cehoslovaci, întregul popor al ţării prietene privesc cu încredere în viitorul ale cărui contururi au fost stabilite în Programul de acţiune şi care urmează să fie consfinţite de Congres.

Praga, 23 iulie

Articol scris pentru „Lumea" de
Luca PAVOLINI
director al revistei „Rinascita"

Forţele de stînga în configuraţia politică italiană

Alegerile parlamentare din Italia, de la 19 mai, nu au însemnat numai un mare succes al Partidului Comunist şi al altor forţe de stînga din punct de vedere al numărului de voturi primite (zece milioane). Ele au introdus şi un element calitativ nou în întreaga situaţie politică italiană, deoarece au dat naştere unei regrupări a stîngii, cu perspectiva unei largi stabilităţi în viitor.

Pentru a înţelege mai bine evoluţia evenimentelor este necesar să evocăm pe scurt tentativa de divizare a forţelor socialiste şi progresiste în Italia, după război. Această tentativă a avut loc începînd din anul 1956, şi provine din partea grupului conducător al partidului socialist, în fruntea căruia se află Pietro Nenni. Partidul socialist a trăit, în cursul războiului de eliberare şi al luptei de rezistenţă antifascistă şi antinazistă, ca şi în anii de după război, o importantă experienţă în ce priveşte unitatea cu comuniştii. A participat împreună cu comuniştii în primele guverne de unitate naţională şi democratică de după eliberare, a format împreună cu ei Confederaţia sindicală unitară — C.G.I.L. (Confederaţia Generală a Muncii din Italia) — au administrat împreună mii de comune şi au dus alături bătălii politice importante: lupta pentru o constituţie progresistă şi democratică, lupta împotriva monopolului politic al democrat-creştinilor şi a clericalizării ţării, împotriva pactului atlantic, pentru pace şi destindere internaţională, împotriva renumitei legi „fraudă" („la legge truffa") din 1953, cînd democrat-creştinii, social-democraţii şi aliaţii lor au fost împiedicaţi să violeze sistemul reprezentării proporţionale în parlament şi să instaureze un regim autoritar. În aceste lupte aspre, prin participarea activă la mişcarea revendicativă a muncitorilor şi a unor largi pături ţărăneşti, ca şi a altor categorii de oameni ai muncii, prin acţiuni comune antimonopoliste pentru reforme vizînd structura societăţii şi o orînduire mai modernă şi civilizată, partidul socialist a dobîndit forţă şi prestigiu, prezentîndu-se ca un element determinant, alături de P.C.I., în elaborarea şi realizarea strategiei „căii italiene" spre socialism.

După anul 1956, pe baza unor aprecieri profund eronate privind evenimentele internaţionale şi a unei analize nu mai puţin greşite a condiţiilor de luptă în Italia, grupul conducător socialist a crezut că a sosit momentul de a abandona linia unităţii de acţiune considerînd că ar putea dobîndi hegemonia asupra oamenilor muncii din Italia şi că ar putea ajunge la putere rupînd alianţa cu comuniştii şi chiar iniţiind polemica cu ei. Pe de o parte, liderii socialişti nu înţelegeau semnificaţia reală a procesului iniţiat în mişcarea muncitorească internaţională. Pe de altă parte, ei acordau prea multă însemnătate capacităţii de expansiune a capitalismului italian (aşa-numitul „miracol economic") şi credeau că clasa muncitoare — sau cel puţin păturile ei principale şi, în general, ale oamenilor muncii — va accepta, în mod fatal, să se „integreze" în acest sistem, mulţumindu-se cu unele cuceriri parţiale printre care, de pildă, mărirea salariilor. Într-un cuvînt, grupul conducător al lui Nenni trecea de la perspectiva revoluţionară la perspectiva reformistă. Rezultatul acestei linii trebuia să fie constituirea guvernului de centru-stînga, împreună cu democrat-creştinii. La această formulă s-a şi ajuns, după multe dificultăţi, în 1963.

Comuniştii şi-au expus în mod clar punctul de vedere asupra politicii de centru-stînga. Problema — au spus ei — nu era ca una din aripile mişcării muncitoreşti să facă sau nu parte din guvern şi nici colaborarea cu democrat-creştinii. Ea consta în **modul** în care erau concepute şi înfăptuite asemenea participare şi colaborare. Dacă preţul trebuia să fie (aşa cum a şi fost) sciziunea forţelor de stînga şi divizarea mişcării muncitoreşti, era de presupus că şi consecinţele aveau să fie grave. Linia pe care şi-a ales-o a dus, în cele din urmă, partidul socialist la abandonarea poziţiilor tradiţionale pacifiste şi de neutralitate ale adevăratului socialism italian, la acceptarea pactului atlantic, în timp ce, în politica internă — după unele promisiuni şi iluzii de început — reformele profunde, structurale, de care avea nevoie ţara, au fost abandonate pe parcurs, şi prea puţine din cele de o mai mică importanţă, preconizate în schimb, au fost realizate (cu excepţia naţionalizării energiei electrice, înfăptuită înainte ca socialiştii să intre în guvern).

Dar iată că, în cursul acestei experienţe negative, au apărut forţe de rezistenţă pe care partizanii lui Nenni nu le prevăzuseră. Erau, în primul rînd, muncitori şi ţărani italieni care, departe de a se lăsa paralizaţi de presupusa „civilizaţie a bunăstării", desfăşurau lupte de amploare împotriva exploatării în fabrici şi împotriva degradării crescînde a agriculturii, pentru condiţii mai bune de trai şi de muncă, pentru dezvoltarea Sudului, condamnat la depopulare şi rămînere în urmă. Forţa acestor mişcări era de aşa natură încît, în ciuda rupturii politice care avusese loc, se menţinea unitatea în cadrul organizaţiilor sindicale muncitoreşti şi al organizaţiilor ţărăneşti, iar socialiştii continuau să administreze un mare număr de comune şi de provincii împreună cu comuniştii şi cu alte formaţiuni de stînga. Deci, politica de diviziune nu reuşea să-şi atingă toate obiectivele, deşi aducea, desigur, daune grave şi favoriza, cel puţin provizoriu, pe conducătorii democrat-creştini şi monopolurile financiare.

Forţele de rezistenţă au acţionat şi acţionează şi în interiorul mişcării socialiste. Sînt cei care n-au vrut să părăsească cele mai bune tradiţii de unitate şi de luptă ale socialismului italian. În momentul intrării partidului socialist în guvernul de centru-stînga, întreaga aripă de stînga a partidului s-a desprins, constituind Partidul Socialist Italian al Unităţii Proletare (P.S.I.U.P.). Iar cînd, în 1966, operaţiunea grupului lui Nenni a fost dusă înainte prin fuzionarea cu Partidul social-democrat pentru a da naştere Partidului socialist unificat, alte sectoare importante ale partidului — atît la baza sa cît şi în parlament — au refuzat această soluţie formînd, la rîndul lor, Mişcarea socialistă autonomă. Am asistat, deci, la un proces contradictoriu:

Numeroasele demonstrații studențești care au avut loc în ultimele luni reprezintă o importantă componentă a peisajului politic italian

pe de o parte politica de centru-stînga și linia de social-democratizare duceau la o destrămare a vechiului nucleu socialist; pe de altă parte, forțele care se desprindeau, în acest fel, de linia politică a lui Nenni, căutau noi forme de organizare și de realizare a unității, pe baza unei politici externe antiimperialiste și a unei politici interne de luptă, de reforme structurale, de rezistență împotriva tendințelor autoritare existente în societatea „neocapitalistă".

În tot acest răstimp, și în lumea catolică aveau loc procese de o deosebită importanță. În întreaga perioadă de 20 de ani care a urmat războiului, curentele de stînga au continuat să acționeze în interiorul Partidului democrat-creștin, încercînd să se opună liniei conservatoare a grupului conducător. Totuși, acțiunea formațiunilor de stînga în interiorul democrației-creștine a sfîrșit, de cele mai multe ori, prin a-și dovedi incapacitatea. Democrat-creștinii reușeau să controleze frămîntările din interiorul partidului lor și — în numele „unității politice a catolicilor" — reușeau să grupeze în jurul politicii și al listelor lor electorale o masă importantă de oameni la orașe și sate. Acesta a fost întotdeauna „echivocul" fundamental al situației politice italiene. Doi factori au început să modifice această stare de lucruri: politica coerentă de unitate și de alianță propusă mereu de comuniști oamenilor muncii catolici, în numele intereselor comune de pace și progres social, și restructurările petrecute în interiorul bisericii, îndeosebi ca o consecință a pontificatului Papei Ioan al XXIII-lea și a Conciliului al II-lea al Vaticanului. Importante forțe catolice au început să vadă posibilitățile de a se elibera de sub influența democrat-creștină, de a întreprinde acțiuni politice autonome și de a intra în arena politică în calitate de forțe democratice, eliberate de rigorile „unității politice a catolicilor". Această frămîntare se desfășura pe două planuri. Primul: o tendință accentuată spre autonomie a Asociațiilor Creștine ale Oamenilor Muncii Italieni (A.C.L.I.), puternică organizație parasindicală (numără peste un milion de membri), care a adoptat o poziție deosebită atît în problemele de politică internă cît și în cele de politică externă, ajungînd la o polemică cu conducătorii democrat-creștini, deși pe plan electoral sprijinea partidul catolic. A.C.L.I. desfășura un rol important, printre altele, în dezbaterile inițiate pentru reconstituirea unei organizații sindicale unice, care ar fi reprezentat o cotitură istorică în lumea oamenilor muncii italieni. Al doilea plan: crearea unui mare număr de „grupuri ale disensiunii catolice", adică cercuri, asociații, nuclee de credincioși care duceau o luptă deschisă împotriva politicii democrat-creștinilor și își afirmau dreptul la decizii autonome. Multe din aceste grupuri, cu o foarte vie activitate intelectuală și culturală, fondau reviste și ziare, deseori avansate din punct de vedere politic, ceea ce constituia un fapt complet nou în viața italiană.

În sfîrșit, trebuie subliniată o altă componentă importantă a noii situații a forțelor de stînga italiene — mișcarea studențească. Desfășurată impetuos în cursul ultimului an, ca de altfel în aproape toate țările din Europa occidentală, mișcarea studențească italiană a avut și are propriile sale caracteristici. Pornind de la împotrivirea studenților față de structura anacronică a școlii și a universității italiene, datorită caracterului de clasă al acestor instituții, mișcarea studențească a căpătat semnificația unui protest împotriva întregii societăți „neocapitaliste". În acest cadru, protestul s-a adresat — cel puțin în faza inițială — întregului sistem de partide, inclusiv partidelor de stînga, acuzate că nu știu să descopere noul în situația existentă și că rămîn prea legate de schemele birocratice depășite. În stabilirea unui raport cu mișcarea studențească, Partidul comunist a întîmpinat, fără îndoială, momente de dificultate și chiar de incertitudine. Dar această stare de lucruri a fost depășită cu curaj, și comuniștii — menținînd polemica necesară cu pozițiile extremiste și anarhiste prezente în mișcarea studențească — au sprijinit linia anticapitalistă a luptei studențești

Aceasta era situația premergătoare campaniei electorale pentru înnoirea Camerei Deputaților și a Senatului. Obiectivul forțelor înaintate ale stîngii a fost acela de a opune democrat-creștinilor, centrului-stînga și dreptei, cea mai largă grupare de stînga posibilă, capabilă să obțină sufragiile tuturor celor care doresc o înnoire politică radicală. Primul pas în această direcție a fost reprezentat de acordul între P.C.I. și P.S.I.U.P. pentru prezentarea unor liste comune în Senat (sistemul electoral diferit în Cameră și Senat face ca prezentarea de candidați comuni pentru Senat să fie mai eficace). Senatorul Ferruccio Parri — unul dintre conducătorii mișcării de rezistență italiene și primul președinte al Consiliului de Miniștri în guvernele de unitate națională de după eliberarea țării — a lansat un apel pentru sprijinirea stîngii în alegeri. La apel au aderat personalități socialiste independente, catolici progresiști, anti-democrat-creștini, oameni de cultură și de știință. Multe dintre aceste personalități au fost înscrise pe listele unitare ale stîngii pentru Senat sau pe listele comuniste pentru Cameră; pe acestea au figurat și reprezentanți ai Mișcării socialiste autonome, reprezentanți ai „disensiunii catolice", docenți universitari și alții. Una dintre cele mai semnificative adeziuni a fost aceea a lui Mario Albani, președinte al A.C.L.I. pentru regiunea Lombardia, una din zonele în care asociațiile catolice sînt deosebit de puternice. Atît listele pentru Senat cît și cele pentru Camera Deputaților au căpătat astfel caracterul unei largi alianțe în jurul unui program progresist, în direcția unor transformări socialiste. S-a conturat astfel o „nouă stîngă", confirmată de scrutin.

Rezultatele alegerilor de la 19 mai au reprezentat cea mai bună dovadă a consimțămîntului maselor populare nu numai în ce privește linia propusă de forțele de stînga ci și în privința tipului de regrupare politică realizată. Cele zece milioane de voturi cîștigate (opt milioane și jumătate pentru comuniști și un milion și jumătate pentru P.S.I.U.P.) constituie o platformă pentru viitoarea dezvoltare progresistă a „noii stîngi". Acordul electoral a funcționat perfect și toți candidații care au aderat la apelul lui Parri sau care s-au prezentat independent (asupra alegerii acestora se căzuse, inițial, de acord) au intrat în parlament. Atît în Cameră cît și în Senat s-au constituit grupuri parlamentare din care fac parte tocmai aceste personalități.

Acum sînt în plină desfășurare discuțiile privind perspectivele și posibilitățile „noii stîngi". Eșecul electoral al partidului socialist — deci, într-o măsură considerabilă, și al politicii de centru-stînga (deși democrat-creștinii au cîștigat un oarecare număr de voturi datorită recuperării sufragiilor formațiunilor de dreapta) — imposibilitatea reconstituirii unui guvern de centru-stînga și crearea unui „guvern provizoriu" format numai din democrat-creștini, inevitabilele neînțelegeri existente în rîndul socialiștilor, toate acestea sînt fapte care au modificat raportul de forțe și au subliniat necesitatea unor noi soluții. Astăzi nu există încă posibilitatea materială a creării unei majorități parlamentare de stînga. Dar socialiștii sinceri care militează în Partidul socialist unificat — și care își dau seama de imposibilitatea unei noi formule de centru-stînga fără repetarea vechilor greșeli — au acum un punct de orientare concret pentru sprijinirea acțiunilor lor de viitor. Cu aceste sectoare socialiste, „noua stîngă" a angajat un dialog constructiv. În sectorul catolic, s-a calculat că aproximativ o jumătate de milion de voturi — foste democrat-creștine — ori s-au transferat direct pe listele P.C.I. și ale P.S.I.U.P., ori (trădînd nemulțumirea alegătorilor) s-au exprimat prin buletine de vot albe. S-a constatat că tinerii au votat în masă pentru listele de stînga, în proporții mult mai ridicate decît în trecut. Votul oamenilor muncii a fost un vot compact de stînga, iar Partidul socialist unificat a plătit concesiile făcute în practica alianței guvernamentale cu democrat-creștinii prin pierderi deosebit de mari, mai ales în zonele industriale.

Aceasta este o bază de la care se poate porni în mod pozitiv. Desigur, e prea devreme pentru a indica concret soluțiile ce vor trebui adoptate din punct de vedere al structurilor organizatorice. Se vorbește despre formațiuni federative, despre relații mai intense între partidele și grupările de stînga, despre organizarea unei rețele mai largi de cercuri culturale, de „grupări ale disensiunii" ș.a.m.d. Se vorbește chiar — dar, evident, aceasta este de domeniul unei perspective mai îndepărtate — despre posibilitatea de a se ajunge la crearea unei mari formațiuni politice a întregii stîngi italiene. Forțele politice vor trebui să se pronunțe asupra acestei probleme. Un lucru este însă sigur: întreaga situație politică se află în plină transformare. Atît în interiorul cît și în exteriorul celor două partide ale fostei grupări de centru-stînga (democrat-creștinii și Partidul socialist unificat) frămîntarea este foarte vie. Impulsul spre autonomie în sectoare hotărîtoare ale societății italiene este bine primit. Se delimitează o largă regrupare de forțe — diferite între ele ca origine ideologică și tradiție, dar unite prin marile țeluri de politică internațională și internă — forțe care pot coopera sub diferite forme la lupta pentru transformarea socialistă a Italiei.

Comuniștii intenționează să susțină acest proces; ei propun noilor grupări acordul lor — de neînlocuit, prin ponderea P.C.I. în contextul vieții politice italiene — dar, în același timp, recunosc autonomia diverselor componente ale acestui proces. De fapt, ei traduc în viață un principiu pe care P.C.I. l-a afirmat de multă vreme în concepția sa privind „calea italiană" spre socialism, așa cum este văzută ea astăzi, în condițiile societății italiene contemporane.

De la trimisul nostru la Varşovia, Sergiu Verona

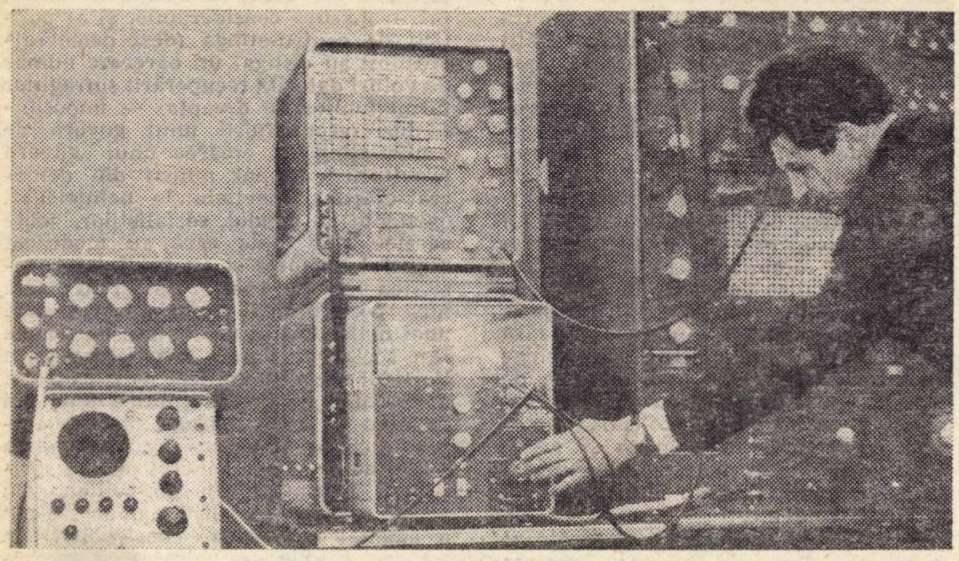

Un produs al electronicii poloneze — ASPAR II — realizat de specialiştii Institutului pentru aparate de calcul electronic. ASPAR II este folosit pentru examinarea automată şi selecţionarea „celulelor-memorie" ale maşinilor electronice de calcul. La cea mai mică defecţiune pe care o înregistrează, aparatul emite un semnal şi indică totodată locul şi felul defecţiunii

Cerinţele economice şi progresul tehnic

Ideea mi-a fost sugerată de un articol apărut într-o publicaţie poloneză, consacrat pronosticului economiei poloneze pentru anul 1985. Principalul accent — se arăta în articolul amintit — trebuie acordat în prognoză, tehnologiei viitorului problemelor progresului tehnic şi, mai cu seamă, acelor componente ale acestuia care „vor da tonul" în dezvoltarea economiei viitorului — metodele calculului matematic, ordinatoarele, electronica, informatica, dezvoltarea complexă a chimiei.

Interlocutorii mei au fost personalităţi diferite : academicianul **J. Groszkowski,** preşedintele Academiei Polone de Ştiinţe ; ministrul **Konstanty Laidler,** vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru ştiinţă şi tehnică ; ministrul **Stanislaw Kielan,** împuternicitul guvernului pentru problemele tehnicii electronice de calcul ; academicieni fondatori ai şcolii matematice poloneze, sociologi şi, în special, reprezentanţi ai sociologiei industriale, specialişti în problemele informaţiei tehnico-ştiinţifice şi economice, economişti, colegi de breaslă — redactori ai cunoscutului săptămînal „Politika".

DIRECŢII ALE CERCETĂRII

O reuniune relativ recentă a Prezidiului Academiei de Ştiinţe Poloneze şi a Prezidiului Comitetului de Stat pentru ştiinţă şi tehnică a avut ca obiectiv definitivarea proiectului planului de perspectivă intitulat „Ştiinţa în lumina dezvoltării economico-sociale a Poloniei".

Problema perspectivei cercetărilor ştiinţifice este examinată cu toată atenţia în cercurile savanţilor polonezi. Iar criteriul este perspectiva îndelungată sau, cum se afirmă în proiectul menţionat mai sus, raportul cu „modelul Polonia 1985". În discuţia pe care am avut-o cu preşedintele Academiei de Ştiinţe, domnia-sa mi-a spus :

— Alegerea direcţiilor celor mai importante asupra cărora trebuie pus accentul — aceasta mi se pare a fi problema esenţială. După părerea mea, este necesar un proces iniţial şi anume, pe de o parte, cercetarea foarte atentă a nivelului dezvoltării ştiinţifice pe plan mondial, iar pe de altă parte, a posibilităţilor existente pe plan naţional atît din punctul de vedere al pregătirii cadrelor cît şi al mijloacelor economice.

Prin urmare, cercetările care urmează să se facă în principalele direcţii nu trebuie să fie sub nivelul mondial. Care ar fi pentru noi aceste direcţii ? Aş enumera fizica corpurilor solide, în chimie — polimerii, carbochimia, petrochimia, în electronică — automatica, telecomunicaţiile. Firește, lista trebuie să continue cu biologia, microbiologia, domeniul ştiinţelor umanitare şi sociale, pedagogia, economia.

Principiile subliniate de academicianul Groszkowski sînt oglindite în proiectul de perspectivă al dezvoltării ştiinţei poloneze: 37 de probleme nodale cuprinzînd toată gama ramurilor ştiinţei. Un amănunt semnificativ pus la dispoziţie de prof. Malecki, secretarul Academiei : la elaborarea planului de perspectivă au participat peste 2 000 de lucrători ştiinţifici, iar planul în versiunea sa integrală are peste 5 000 de pagini.

La scurt timp după convorbirea pe care am avut-o la etajul 26 al Palatului Culturii cu preşedintele Academiei, mă aflam în faţa ministrului Konstanty Laidler, vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru ştiinţă şi tehnică. Dialogul ar putea fi încadrat sub motto-ul (expresia aparţine interlocutorului meu) : „Trebuie să privim cu 50 de ani înainte".

— Problema cea mai importantă — relevă interlocutorul nostru — este introducerea tehnicii noi în producţie. În acest scop, în ultimii 2—3 ani, am creat o serie de întreprinderi de experimentare — unităţi legate de realizarea unor sarcini speciale. Ele execută primele părţi ale produselor noi în scopul punerii la punct a unei producţii de mare serie. În plus, există un fond special pentru introducerea în producţie a noilor cercetări ştiinţifice.

Ministrul Laidler citează direcţiile de aplicare a noilor cercetări, subordonînd acest lucru aceloraşi principii ca şi academicianul Groszkowski, şi anume : 1) valorificarea celor mai importante materii prime din punct de vedere al rezervelor existente ; 2) chimizarea agriculturii ; 3) dezvoltarea industriei textile ; 4) extinderea industriei maselor plastice (în care domnia-sa afirmă existenţa unei serioase rămîneri în urmă a Poloniei, cu un consum de 6—7 kg pe cap de locuitor faţă de 38 kg în R.F.G., 30 kg în S.U.A. etc.); 5) dezvoltarea industriei metalelor neferoase ; 6) automatizare şi maşini matematice ; 7) noua aparatură ştiinţifică şi medicală.

ORDINATOARELE AU CUVÎNTUL

La rugămintea mea, ministrul Laidler s-a oprit asupra complicatului şi, totodată, pasionantului capitol al ordinatoarelor — maşinile electronice de calcul.

— Considerăm că rezultatele noastre în acest domeniu sînt bune. În esenţă, în domeniul maşinilor electronice de calcul, trecem de la tehnica de germaniu la cea de siliciu. Personal, deşi chimist, sînt convins de viitorul deosebit al acestei ramuri ştiinţifice, care-şi găseşte treptat o aplicare tot mai extinsă. V-aş da un exemplu — maşina Anops, folosită în medicină pentru înregistrarea reacţiilor de modificare în sistemul nervos. Anul trecut am construit un exemplar. Acum avem patru, împărţite la diferite clinici. Anul viitor ne propunem să trecem la producţia de serie mică. Firește, obiectivul este mult mai complex şi anume folosirea maşinilor electronice pentru programare.

— Cînd vorbim de introducerea tehnicii electronice de calcul în economia naţională, — ne-a spus la rîndul său împuternicitul guvernului pentru problemele tehnicii electronice de calcul, ministrul Stanislaw Kielan, avem în vedere posibilităţile unei folosiri cît mai rentabile a aşa-numitelor maşini clasice (deci nu de calcul matematic), maşinile electronice de calcul putînd fi introduse în producţie numai după o îndelungată activitate de cercetare şi perspectivă. Maşinile de calcul matematic pot rezolva de pe acum o serie de probleme care necesită un calcul complex în domenii diferite ale tehnicii nucleare, geodezie, meteorologie, construcţii etc. Încercăm să cointeresăm în această privinţă cît mai multe domenii ale ştiinţei şi tehnicii.

Probleme speciale — a continuat domnia-sa — sînt legate de optimali-

zare, respectiv de alegerea variantei celei mai rentabile. Noi am făcut experienţe, în acest domeniu, în gospodăriile agricole de stat, în metalurgie şi în alte domenii. Mi-aduc aminte că, în cursul unei vizite pe care am efectuat-o în străinătate, mi s-a arătat, în ce priveşte optimalizarea, că a existat posibilitatea ridicării producţiei în aceeaşi întreprindere cu un mare număr de procente fără majorarea numărului de muncitori.

Interlocutorul nostru ne prezintă, împreună cu colaboratorii săi, sistemul maşinilor electronice de calcul construite de Polonia, din aşa-numita „generaţie a doua" şi proiectele existente în ce priveşte „generaţia a treia". Aş adăuga că de pe acum — datele mi-au fost furnizate de colegii de la ziarul „Zycie Gospodarcze" — tehnica electronică de calcul este folosită în industria uşoară, construcţii, transporturi portuare, chimie.

ROLUL INFORMAŢIEI ECONOMICE ŞI TEHNICO-ŞTIINŢIFICE

„Se poate risca afirmaţia — scria acad. Groszkowski într-un articol din „Nauka Polska" — că succesul activităţii cercetătorului sau inginerului depinde într-o măsură tot mai mare de organizarea corespunzătoare a activităţii ştiinţifice, de înzestrarea centrelor de cercetare cu instalaţii tehnice dintre cele mai moderne, ca şi de eficienţa deservirii ştiinţifice şi de informare. Acest rol important în munca ştiinţifică şi economică îl au de îndeplinit serviciile de informaţii ştiinţifice tehnice şi economice. Apare deci necesitatea organizării activităţii de informare atît în ştiinţa cît şi în economia naţională".

La sfatul mai multor colegi, am făcut o vizită la Institutul Central de Informaţie economică şi tehnico-ştiinţifică (C.I.I.N.T.E.), unde am fost primit de directorul adjunct al institutului, E. Gorecki, şi de colaboratorii săi. Ei mi-au expus pe larg obiectivele Institutului pornind de la premisa că informaţia trebuie să lupte pentru un rol corespunzător în viaţa ştiinţifică, pledînd cu alte cuvinte pentru dezvoltarea informaticii, ramură ştiinţifică recunoscută, în prezent, în multe ţări ale lumii.

O mare atenţie se acordă în Institut automatizării şi mecanizării proceselor de informare, întrucît nu este suficientă simpla inventariere a uriaşei cantităţi de date existente fără un sistem rapid, perfect, mecanizat, de căutare şi identificare a datelor necesare. Cu cîtva timp în urmă (ianuarie 1968), s-a editat, de probă, primul catalog informativ cu ajutorul unei maşini electronice de calcul, aceasta fiind o primă aplicare a tehnicii electronice de calcul la domeniul esenţial al organizării informaţiei.

■

Firește, însemnările de față nu epuizează diferitele aspecte ale problemelor ce se ridică în fața științei poloneze. Problema pregătirii cadrelor tehnico-științifice, vizitele la unele întreprinderi industriale, printre altele la aceea care va produce noul autoturism polonez „Fiat 125", activitatea sociologilor și altele — sînt teme pentru un articol viitor. Oricum, ideea de bază este că în viziunea Poloniei anului 1985 savanții polonezi consideră necesare o convergență perfectă și complexă a ramurilor moderne, ca și o atenție deosebită pentru pregătirea unor cadre cu un înalt nivel de calificare.

IRAK
◆
Înainte şi după lovitura de stat

Generalul El Bakr

Abdul Rahman Aref, fostul preşedinte

În zorii zilei de 17 iulie, agenţia France Presse transmitea următoarea ştire : „În cursul nopţii, în Irak a avut loc o lovitură de stat". La scurt timp, aveau să fie cunoscute şi amănuntele.

Lovitura de stat a fost organizată de brigada a 10-a blindată, însărcinată cu apărarea capitalei şi a guvernului, cu sprijinul statului major al forţelor aeriene. Însăşi garda prezidenţială şi-a dat concursul conducătorilor complotului. Trezit în plină noapte de propriii săi ofiţeri, la reşedinţa sa din Bagdad, generalul Abdul Rahman Aref a fost condus la aeroport şi îmbarcat la bordul unui avion cu destinaţia Londra. Un comunicat anunţa, în aceeaşi zi, că puterea a fost preluată „fără vărsare de sînge" de un „Consiliu al comandamentului revoluţiei", care a numit ca preşedinte al republicii pe generalul Hassan El Bakr.

Semnele precursoare ale crizei se făcuseră vizibile încă în urmă cu cîteva luni de zile. În aprilie, un grup de 13 generali în retragere — între care se afla şi El Bakr — adresaseră şefului statului un memoriu, redactat în termeni deosebit de critici. Generalii considerau că regimul lui Aref „a pierdut încrederea maselor şi s-a izolat de ele" şi subliniau necesitatea găsirii unor soluţii pentru problemele interne, în principal prin revenirea la un regim constituţional.

■

„Ţara noastră — declara, în 1964, unui ziarist francez, fostul preşedinte, mareşalul Abdel Salam Aref, — este o adevărată uzină de lovituri de stat". Irakul deţine, într-adevăr, în Orientul Apropiat recordul puciurilor militare : în decurs de circa 30 de ani, armata a preluat de 11 ori frînele conducerii statului. Instituirea, în 1934, a serviciului militar obligatoriu, a permis intrarea în armata irakiană a elementelor provenind din rîndurile claselor mijlocii. Tineri ofiţeri, fervenţi naţionalişti, vor lua treptat locul castei de şefi militari conservatori devotaţi monarhiei haşemite. Lipsite, de cele mai multe ori, de un sprijin popular autentic, încercările lor de a răsturna monarhia au eşuat. Revoluţia din 14 iulie 1958, prin caracterul şi amploarea ei, avea să se deosebească radical de anterioarele frecvente „revoluţii de palat". De data aceasta, armata, integrată într-un larg Front naţional, care îmbrăţişase toate curentele progresiste irakiene, a înlăturat monarhia şi a proclamat republica. Regimul generalului Kassem, evoluînd pe o linie destul de contradictorie, depăşit în cele din urmă de numeroasele probleme interne ce-şi aşteptau rezolvarea, a devenit o ţintă vulnerabilă pentru adversarii săi. În noul „Consiliu al revoluţiei", instalat după lovitura de stat din 8 februarie 1963, partidul Baas a deţinut majoritatea (reprezentată şi de şeful guvernului, Hassan El Bakr) pînă în momentul cînd, nouă luni mai tîrziu, preşedintele Abdel Salam Aref, hotărînd să se debaraseze de „tutorii" săi, avea să elimine din guvern şi din comandamentul suprem al armatei pe membrii Baas-ului. În această acţiune, el a fost ajutat de fratele său, Abdul Rahman Aref, promovat şef al statului major general.

Regimul mareşalului Salam Aref a cunoscut o evoluţie sinuoasă. Măsurile de naţionalizare — adoptate în special în cursul anului 1964 — şi a căror importanţă a fost mult apreciată, afectau sectoare importante ale economiei : băncile, companiile de asigurări, întreprinderile din industria siderurgică, de ciment, fabricile de hîrtie, societăţile cele mai mari din industriile textilă şi alimentară. Deşi naţionalizările nu au cuprins şi principala ramură a economiei irakiene — petrolul — a fost creată o companie petrolieră de stat a cărei activitate s-a extins treptat. Toate aceste măsuri nu au putut însă aduce rezolvare problemelor vechi şi presante ale ţării, cea mai spinoasă dintre ele fiind războiul împotriva kurzilor. „Uniunea Socialistă Arabă", creată în acea perioadă ca singurul partid autorizat oficial, a grupat în sînul ei tendinţe diverse şi chiar contradictorii.

→

În aprilie 1966, cînd, după moartea într-un accident de avion a președintelui Aref, ca succesor al acestuia a fost desemnat fratele său, Rahman Aref, faptul nu a surprins pe comentatorii politici, deși pe lista de competiție se mai aflau înscrise două nume: primul ministru, Rahman El Bazzaz, și ministrul apărării, Abdel Aziz Okeili. Bazzaz, persoană civilă, nu dispunea de sprijinul necondiționat al armatei sau al altei formațiuni politice, iar Okeili nu se bucura de o largă popularitate din cauza simpatiilor sale evidente pentru puterile anglo-saxone, și a convingerilor sale extremiste privind minoritatea kurdă, împotriva căreia pregătea, de altfel, o ofensivă de mare anvergură. Generalul Aref, ofițer de carieră, contînd pe un larg cerc de partizani — pe cei ai fratelui său — simboliza în ochii militarilor perpetuarea puterii armatei.

În cei doi ani cît a guvernat, generalul Aref a rămas fidel atît angajamentelor cît și opțiunilor sale fundamentale: încercarea de găsire a unui compromis cu kurzii, fără să le acorde însă autonomia pe care aceștia o revendică; atitudinea fermă față de companiile petroliere anglo-saxone, manifestînd tendința de a colabora cu rivalii lor occidentali (după vizita efectuată în Franța în luna februarie, generalul Aref a hotărît să acorde unele concesii companiilor franceze); sprijin deplin tezelor unității interarabe. În toată această perioadă, el a fost, în același timp, confruntat cu o serie de dificultăți: perturbarea economiei țării ca urmare a diferendului între Siria și Irak Petroleum Company și a războiului izraelo-arab din iunie 1967, eșuarea încercărilor de a realiza o apropiere între diferitele puncte de vedere și fracțiuni politice din sînul Uniunii socialiste arabe. Toți acești factori au contribuit la cristalizarea unei opoziții, constituită în principal din elementele baasiste înlăturate de la putere în noiembrie 1963. „Această revoluție este revanșa noastră", declara un mesaj al „Consiliului comandamentului revoluției", instalat la 17 iulie.

Programul comunicat națiunii de „Consiliul Revoluției" definește într-o serie de puncte linia politică a noii conduceri irakiene. Proclamația condamnă confesionalismul și rasismul tribal și afirmă că pe plan intern se va strădui să instaureze o societate bazată pe „fraternitate și respectul legii". Programul dezvăluie intenția noului regim de a revizui politica irakiană față de companiile petroliere străine.

În problema kurdă, programul critică politica generalului Aref care „nu a făcut să progreseze cu nici un pas soluționarea acestei probleme litigioase".

În ce privește politica externă, proclamația subliniază atașamentul Irakului față de Liga Arabă, sub rezerva ca aceasta „să fie amendată în colaborare cu toate celelalte state arabe, în scopul de a o adapta nevoilor actuale". Făcînd o expunere a politicii guvernului, noul ministru de externe, Nasser El Hani, declara că Irakul își proclamă „întreaga fidelitate față de hotărîrile luate la diferite conferințe arabe la nivel înalt" și intenționează să păstreze relații speciale cu Iranul și Turcia, ca și cu toate celelalte țări musulmane și afro-asiatice. Cu aceeași ocazie, El Hani sublinia că „Irakul este mîndru de prietenia frățească care-l leagă de o mare țară cum este R.A.U., a cărei luptă populară, ca și lupta poporului frate sirian, constituie admirabile exemple".

În așteptarea unor documente oficiale, care să dezvolte opțiunile guvernului de la Bagdad, observatorii de presă încearcă să definească orientarea acestuia pornind de la biografia politică a actualilor lideri. Din „Consiliul Revoluției", format din nouă membri, trei sînt baasiști: președintele El Bakr, noul șef al statului major, Hardan El Takrity, și Mahdi Ammash, fost ministru al apărării în cabinetul El Bakr din 1963. Noul președinte aparține vechii gărzi a partidului Baas, fiind unul din ofițerii superiori care au pregătit și executat lovitura de stat din 14 iulie 1958, dar și pe cea din februarie 1963, cînd pentru prima oară în Irak a venit la putere partidul Baas.

Noul șef al statului major al armatei și comandant al forțelor aeriene, generalul Hardan El Takrity, a deținut deja funcția de șef al aviației sub regimul baasist, în 1963, dar a fost și unul din executorii loviturii din noiembrie 1963. Pentru a se justifica în fața partidului, Takrity a declarat atunci că mișcarea la care a participat nu era îndreptată decît împotriva dezordinilor provocate de unii membri ai Baasului. La începutul anului 1964, se afla în dezacord public cu Salam Aref care-l numise ministru al apărării. Destituit din această funcție, el a fost numit ambasador în Belgia, post pe care nu-l va ocupa niciodată, preferînd să trăiască în exil. Takrity va reapare în capitala țării în cursul verii anului 1967: el este unul din semnatarii memorandumului celor 13 generali care cereau reîntoarcerea regimului la o viață constituțională.

Irakul este poate una din țările unde se înfruntă în modul cel mai acut diferitele interese în exploatarea petrolului. Aceasta explică reacțiile apărute în capitalele occidentale față de schimbarea regimului de la Bagdad. Este prea devreme să se formuleze o părere asupra relațiilor viitoare dintre Bagdad și companiile petroliere, se declara la sediul din Londra al companiei I.P.C. La Whitehall, se manifestă chiar un oarecare optimism. Ministrul de externe englez, Michael Stewart a afirmat a doua zi după lovitura de stat, că nu există semne care să îndreptățească manifestarea unui pesimism în evoluția relațiilor anglo-irakiene.

La Paris, observatorii se întrebau dacă acordul încheiat în noiembrie 1967 între Irak și grupul francez E.R.A.P., va fi revizuit de noua conducere irakiană. Declarația ministrului de externe a dezmințit însă zvonurile privind intențiile Bagdadului de a anula acest acord. După instalarea noului guvern prezidat de Abdel Razzak El Nayef, au fost luate o serie de măsuri împotriva principalilor conducători ai Companiei naționale petroliere. Opt persoane care au negociat acordul cu compania franceză de stat E.R.A.P. au fost arestate și vor fi, probabil, traduse în fața unui tribunal. Printre aceste persoane se află și fostul prim ministru, Taher Yahia, care a fost arestat imediat după lovitura de stat.

Pînă în prezent în majoritatea capitalelor arabe, știrea despre lovitura de stat militară de la Bagdad nu a fost comentată oficial. Guvernele arabe rămîn deocamdată în espectativă.

Rodica GEORGESCU

reflector

DISENSIUNI LA RIO

„Tensiunea a scăzut, dar calmul relativ îi neliniștește pe brazilieni" transmiteau în aceste zile observatorii politici din Rio de Janeiro. E adevărat că, după conferința Consiliului național al securității, reunit de două ori în mai puțin de o săptămînă, amenințarea cu starea de asediu pare, temporar, înlăturată. Dar atît în rîndurile militarilor, cît și printre membrii guvernului, situația politică din țară a provocat disensiuni ale căror ecouri accentuează atmosfera de instabilitate. „Nemulțumirea — scrie corespondentul ziarului «Le Monde» — începe să cuprindă și anumite sectoare ale forțelor armate care luaseră parte la acțiunea împotriva lui Goulart (în 1964 — n.n.)."

UN CADOU DE 44 DE MILIOANE PESOS...

...dorește să ofere președintele Filipinelor, Ferdinand Marcos, soției sale. E vorba de... construcția unui pod peste strîmtoarea de la San Juanico. Senatul s-a arătat însă ostil acestui „monument al dragostei". Senatorul Benigno Aguino a explicat astfel opoziția sa și a Senatului: „N-aș avea nimic împotriva acestei lucrări, materializînd afecțiunea pentru o femeie încîntătoare, dacă n-ar necesita o asemenea cheltuială din fondurile statului".

ÎNTRE FOȘTII PREȘEDINȚI ȘI SUCCESORUL LOR

Desemnat de curînd președinte al Republicii Dahomey, dr. Emile Derlin Zinsou întîmpină greutăți mai ales din partea a trei foști președinți: Ahomadegbe, Apithy și Maga. Aflați pînă nu de mult în exil în Franța, o dată cu știrea numirii noului președinte ei au pornit spre patrie, făcînd o escală la Lomé, capitala statului Togo. „Comitetul militar revoluționar" le-a interzis intrarea în țară. Foștii președinți consideră că din Lomé, la cîțiva zeci de km de Cotonou (capitala Dahomeyului), acțiunea lor îndreptată contra guvernului actual ar putea atrage numeroși partizani.

Pentru că de un dialog între vechii și noul președinte nu poate fi vorba, observatorii consideră că dr. Zinsou rămîne să se sprijine în întregime pe două forțe: șefii tradiționali ai diferitelor regiuni și mișcarea sindicală. Din partea șefilor tradiționali, sprijinul cel mai substanțial i-a fost promis de către regele Gbefa din Porto-Novo. În Porto-Novo însă, ex-președintele Apithy mai deține poziții importante.

Președintele Zinsou a asigurat pe liderii sindicatelor că acestea vor fi consultate în elaborarea programului de guvernămînt. Dar, deși au acceptat să reia discuțiile cu noul președinte, sindicatele manifestă încă rezerve în privința acordării unui sprijin deplin regimului actual.

OFENSIVĂ... PREOLIMPICĂ

Poliția orașului Ciudad de Mexico a declanșat o ofensivă împotriva răufăcătorilor care sperau să găsească la viitoarea Olimpiadă un bun prilej pentru a-și face meseria. Pînă acum, patru bande de hoți — provenite din America de Sud și S.U.A. — au căzut în rețeaua de supraveghere organizată de autoritățile mexicane pentru a apăra pe turiști de surprize neplăcute în timpul Jocurilor Olimpice. Julio Sanchez Vargas, procurorul general al orașului, a declarat.: „Obiectivul nostru nu este numai acela de a proteja pe turiști în timpul Olimpiadei ci și de a arăta că Mexicul e un loc plăcut și sigur pentru vacanță".

căile cooperării intereuropene

Vizitînd cîteva dintre țările europene care îmbină politica de neutralitate cu o participare activă la promovarea cooperării între statele cu orînduiri social-politice diferite (fiind și coautoare ale rezoluției adoptate în acest sens de Adunarea Generală a O.N.U.), trimisul nostru, Felicia Antip, a solicitat opiniile unor oameni de stat și personalități ale vieții politice despre principalele trăsături ale orientării internaționale a fiecăruia dintre aceste state. În corespondențe publicate în nr. 19 și nr. 29 au fost prezentate caracteristicile proprii politicii externe a Iugoslaviei și Suediei, modul în care fiecare dintre ele înțelege să contribuie la cauza securității europene și a păcii mondiale.

În legătură cu statutul de neutralitate permanentă al Austriei și cu atitudinea acestei țări față de problemele cooperării bi și multilaterale, Excelența Sa dl. Kurt Waldheim, ministrul afacerilor externe al Republicii Federale Austria, a avut bunăvoința de a-i acorda acest interviu.

Interviu cu

Kurt WALDHEIM

ministrul afacerilor externe al Austriei

De la trimisul nostru la Viena, Felicia Antip

— Care sînt, după părerea Excelenței Voastre, căile și metodele cele mai eficiente de dezvoltare a bunelor relații și a cooperării intereuropene, avînd în vedere faptul că Austria și România se numără printre coautorii rezoluției în acest sens a Adunării Generale a O.N.U. și că, totodată, ele acordă o atenție deosebită dezvoltării contactelor și legăturilor bilaterale ?

— Aș vrea să remarc, în primul rînd, cu satisfacție faptul că în ultima vreme cooperarea europeană a înregistrat progrese. Cred că există posibilități promițătoare pentru o continuă intensificare a cooperării europene atît pe plan bilateral cît și pe plan multilateral. Calea bilaterală face cu putință ca statele respective să țină seama în modul cel mai favorabil de interesele lor imediate. Există însă și o serie de probleme comune, pentru a căror rezolvare pare a fi eficientă calea multilaterală.

Cred că în cazul cooperării regionale pe tărîmul economiei, tehnicii, științei, culturii etc., vor avea și în viitor o funcție utilă contactele pe baza rezoluției unanime a Adunării Generale O.N.U. 2129 (XX) cu privire la cooperarea între statele europene cu sisteme sociale și economice diferite.

— După vizitele pe care le-ați făcut în ultima perioadă într-o serie de capitale europene, ce impresie v-ați format despre atmosfera care prevalează în momentul de față pe continentul nostru ?

— Impresia, poate cea mai remarcabilă, care se impune observatorului situației europene de astăzi este aceea că statele europene devin din ce în ce mai conștiente — dincolo de deosebirile sociale și economice între sistemele lor — de comunitatea spațiului geografic, de legăturile istorice și culturale și de afinitățile intereselor lor economice în pragul celei de-a doua revoluții industriale.

Se pare că în Europa există astăzi o predispoziție sinceră din toate părțile pentru a continua și perfecționa colaborarea în numeroase domenii ale vieții interstatale, de a contribui prin aceasta la o coexistență pașnică în Europa.

— Statutul de neutralitate permanentă conferă Austriei o situație specială în centrul Europei. Considerați că el reprezintă o frînă, sau, dimpotrivă, un element stimulator pentru acțiunile pozitive, îndreptate spre consolidarea securității europene și a păcii ?

— După pierderea funcției sale istorice în 1918, Austria s-a frămîntat decenii de-a rîndul pentru a-și stabili o nouă poziție politică. În anul 1955, o dată cu proclamarea neutralității permanente, Austria a preluat din nou o funcție adecvată situației sale geografice și istorice. În acest sens, caracterul neutralității austriece depășește cu mult cadrul unei lozinci politice. Statutul neutralității permanente pentru care am optat — și aș vrea să subliniez acest lucru — din proprie inițiativă, nu a fost resimțit niciodată de noi ca o îngrădire. Dimpotrivă, noi considerăm neutralitatea ca instrumentul cel mai eficient pentru asigurarea independenței noastre naționale.

Pe lîngă aceasta, statutul neutralității permanente a contribuit la consolidarea prestigiului internațional al Austriei și a înlesnit în mare măsură țării noastre să întrețină legături de prietenie cu toate statele vecine, indiferent de sistemele lor sociale și economice, contribuind prin aceasta, în cadrul spațiului ei geografic mai restrîns, la destinderea în Europa.

— Cum apreciați evoluția relațiilor româno-austriece și perspectivele lor ?

— Sînt bucuros să subliniez aici faptul că relațiile între Austria și România s-au dezvoltat în ultimii ani deosebit de favorabil și că astăzi între țările noastre nu există probleme importante rămase în suspensie. Această dezvoltare îmbucurătoare și-a găsit expresia în vizita făcută în România de cancelarul dr. Klaus în iulie anul trecut, vizită care a decurs într-o atmosferă de prietenie. După această vizită s-au încheiat o serie de acorduri economice și culturale care îndreptățesc speranța reală că relațiile româno-austriece se vor intensifica și în viitor.

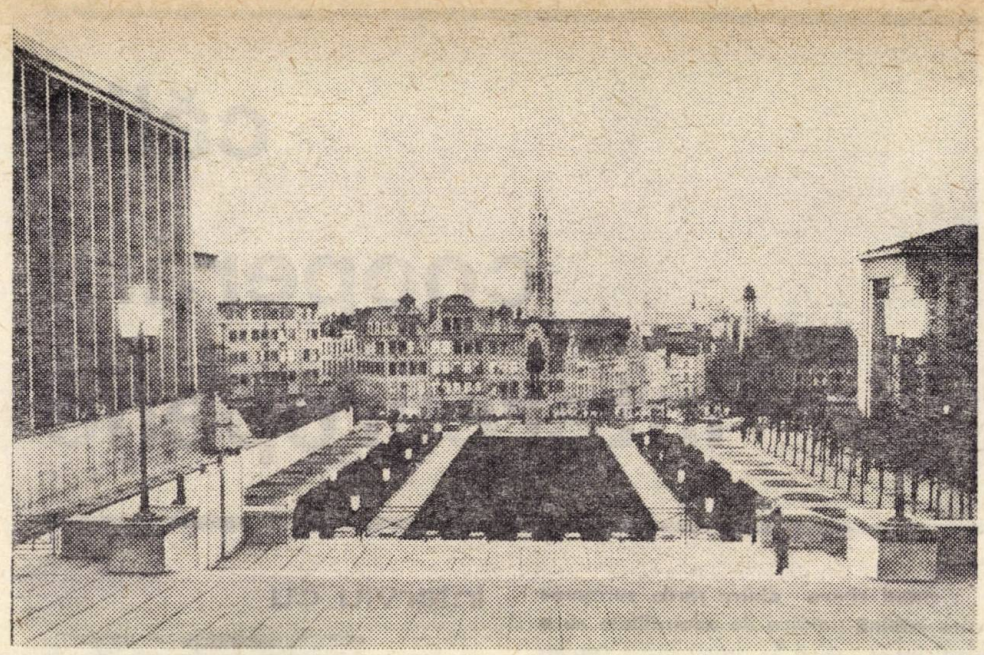

Bruxelles. O perspectivă spre centrul orașului

Embleme belgiene

Nicolae Ionescu

O călătorie prin micul triunghi de pămînt pe care istoria l-a plasat printre uriași, în inima Europei, dezvăluie vizitatorului o țară cu o puternică și bine definită personalitate, cu un popor harnic și întreprinzător, pe care l-a caracterizat întotdeauna dragostea de libertate.

Pentru a străbate Belgia cu automobilul de la un capăt la celălalt, nu ai nevoie de mai mult de 4—5 ore (iar cu avionul străbați această distanță în numai o jumătate de oră) dar, pentru a o cunoaște cu adevărat, pentru a admira frumusețile și bogățiile sale, nu-ți ajung luni de zile. Parafrazînd datele demografice, care indică o densitate de 300 locuitori pe kilometru patrat — deci una din cele mai mari concentrări de populație din lume — am putea spune că această densitate este reală și în ce privește concentrarea frumuseților, a monumentelor și a operelor de artă.

Dar să pornim la drum...

Purtînd cu dezinvoltură și farmec „povara" celor aproape 14 secole de existență, Bruxelles-ul te întîmpină cu un aer de prospețime și modernitate. Bulevarde largi, cu numeroase pasaje subterane pentru automobile, străbat capitala, străjuite de impunătoare construcții pe verticală. Ritmul trepidant al străzilor, mulțimea pietonilor și automobilelor, abundența și ingeniozitatea reclamelor — toate acestea imprimă orașului o cadență contemporană care, adăugată la intensa activitate economică și la bogata viață culturală a capitalei, îi conferă trăsăturile specifice unei adevărate metropole.

Bruxelles-ul păstrează în același timp vestigiile multi-secularei sale istorii și poate că elementul determinant al farmecului pe care îl degajă îl constituie tocmai această armonioasă și fericită îmbinare a unui trecut prestigios cu dinamismul prezentului.

Legenda spune că, la sfîrșitul secolului al VI-lea, episcopul de Cambrai a construit o biserică, pe o insulă de pe rîul Senne ce trece prin centrul orașului de astăzi. Locul fusese bine ales și, în curînd, lăcașul de rugăciune a devenit centrul unei așezări prospere — ferită, în acele vremuri tulburi, din toate părțile, de ape și mlaștini. De aici provine și numele Bruxelles care, în limba flamandă, înseamnă „locuință lîngă o mlaștină".

Punctul de atracție al Bruxelles-ului îl constituie și astăzi celebra „La Grande Place" — medievala piață mare a orașului. Din toate cele patru laturi ale ei te înconjoară palate cu creneluri sau turnuri aurite, ale căror fațade sînt adevărate dantele de marmură. Finețea și originalitatea arhitectonică, echilibrul între formă și culoare te farmecă. Dar „bijuteria celei mai frumoase piețe din lume" — cum a numit-o Victor Hugo — este, fără îndoială, clădirea vechii primării, unul din cele mai valoroase monumente de arhitectură gotică din Belgia.

Fiecare casă din această piață poartă un nume și majoritatea au fost sedii ale vechilor corporații meșteșugărești. Iată, de pildă, Casa Brutarilor, cu o balustradă împodobită cu statui, Casa Croitorilor, avînd ca emblemă o mică corabie de aur, Casa Berarilor... Se pare că, pînă la urmă, a supraviețuit cel mai bine aici, într-o formă metamorfozată, doar breasla berarilor: în timp ce toate celelalte corporații au dispărut sau au rămas structuri simbolice, berarii s-au instalat cu dezinvoltură în încăperile de la parterul sau subsolul palatelor din Grande Place, oferind numeroșilor turiști momente de relaxare, într-o ambianță caracteristică secolelor trecute.

Dacă Bruxelles-ul vechi și-a pus pe emblemă celebra statuetă de bronz Manneken Pis, orașul contemporan nu s-a lăsat nici el mai prejos în privința simbolurilor. Emblema sa a devenit uriașa construcție de oțel „Atomium" — o adevărată minune a tehnicii moderne, construită pentru Expoziția universală organizată aici în anul 1958. „Atomium" reprezintă structura unui atom. În interiorul diferitelor sfere, legate între ele prin escalatoare, este instalată o interesantă expoziție consacrată folosirii atomului în scopuri pașnice. Aici se află cel mai rapid ascensor din Europa care, în cîteva secunde, te ridică pînă la o înălțime de 100 de metri, de unde poți admira întreaga panoramă a Bruxelles-ului.

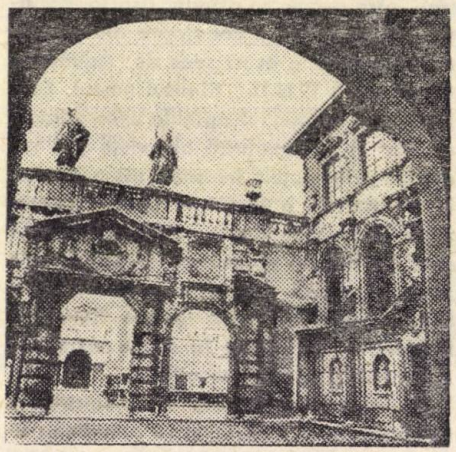

Anvers. Casa lui Rubens

■

Părăsind capitala pentru o călătorie prin țară, descoperi un peisaj cu caracteristici unice. Canalele care brăzdează țara, morile de vînt — care nu macină grîu ci pompează apa — săgețile catedralelor gotice ce țîșnesc din mijlocul clădirilor masive, vapoarele care merg parcă pe uscat prin canale, la nivelul pămîntului — toate aceste imagini par desprinse din pînzele pictorilor flamanzi.

Drumul spre Liège, de-a lungul Văii Meusei, îți dezvăluie un impresionant peisaj industrial, care nu distonează cu cel natural ci, dimpotrivă, amplifică frumusețea generoasă a naturii. Pe o distanță de zeci de kilometri, pe măsură ce ne apropiem de acest centru al industriei grele belgiene, se înălțau — ieșite parcă din apele tumultuoase ale fluviului — zeci de coșuri, furnale, clădiri industriale: o mărturie elocventă a importanței acestei regiuni a cărbunelui și oțelului pentru economia națională.

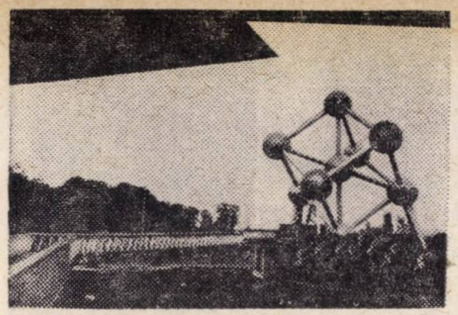

O emblemă modernă a Bruxelles-ului : Atomium

La uzinele siderurgice Cockirill-Orgree, din această zonă, am urmărit cu interes modernele instalații industriale, care permit o eficiență maximă în condițiile folosirii unei forțe de muncă reduse. De pildă, complexul proces de laminare se desfășoară într-o hală uriașă de cîteva hectare, dirijat de numai cîțiva muncitori, de la pupitrul tablourilor de comandă.

În cealaltă extremitate a țării, spre Marea Nordului, se află un alt centru de o importanță hotărîtoare pentru economia Belgiei : Anvers-ul — al patrulea port al lumii. Unic în felul lui prin așezarea sa geografică în interiorul țării — la aproape 90 de kilometri de Marea Nordului — Anvers-ul este situat la estuarul fluviului Schelde, fiind în același timp port maritim și fluvial. Am avut curiozitatea să fac o incursiune, cu o mașină, de-a lungul cheiurilor acestui port. La sfîrșitul unei istovitoare experiențe, pe indicatorul de kilometraj figura o distanță parcursă de 70 kilometri. Aceasta este — cum ni s-a confirmat mai tîrziu — lungimea cheiurilor Anvers-ului !

Peisajul care ți se dezvăluie este grandios. Cele aproape 850 de macarale se profilează zvelte, creînd în perspectivă, din brațele lor metalice, cele mai năstrușnice forme geometrice. Poduri gigantice sînt ridicate sau coborîte solemn ; la fiecare cinci minute, o navă ancorează sau alta părăsește portul spre una din cele 250 de linii maritime, a căror sorginte se află aici, la Anvers, în inima micii țări a Belgiei.

Capacitatea cisternelor de petrol (peste 4 milioane metri cubi) și a magaziilor de mărfuri (peste 800 mii metri pătrați), ilustrează amploarea traficului de mărfuri. Din totalul mărfurilor încărcate și descărcate la Anvers, aproape 40 la sută revine combustibililor minerali (petrol, cărbune), 22 la sută — materiilor prime (minereuri de fier, metale neferoase, materiale de construcții), peste 17 la sută produselor metalurgice, mașinilor, articolelor manufacturiere, iar aproape 11 la sută — produselor alimentare. În același timp, prin industria de construcții navale și de mașini, prin industria materialelor de construcție, textilă, alimentară etc. — Anvers-ul constituie un puternic centru economic.

Cu nimic mai prejos nu este acest oraș din punct de vedere al valorilor artistice și al tradițiilor culturale. Aici a trăit și a creat Rubens. Casa lui, păstrată ca pe vremea cînd era locuită de marele pictor, este unul din cele mai interesante monumente culturale ale Anvers-ului.

Călătorul care străbate Belgia — atît pe magistralele realizărilor contemporane cît și pe cărările ce duc spre bogatele vestigii ale trecutului — rămîne cu amintirea unei țări frumoase și a unui popor înzestrat și cutezător.

Corespondență din San Salvador, de la Luis Suárez

Substratul „reuniunii de urgență“

De curînd, în capitala Salvadorului, președintele acestei țări și președinții celorlalte patru state care formează America Centrală (Guatemala, Nicaragua, Honduras și Costa Rica) s-au întîlnit cu președintele Statelor Unite, Lyndon B. Johnson. Era, fără îndoială, o „reuniune de urgență“. Ea preceda întîlnirea de rutină pe care, oricum, șefii statelor participante se vedeau obligați să o convoace ca urmare a crizei și contradicțiilor existente în „Piața comună a Americii Centrale“. În drum spre Statele Unite — și după ce cei șase președinți au semnat o declarație care ratifică propunerile acestei mici „Piețe comune“ (cu o populație totală de 14 milioane de locuitori) — președintele Johnson a făcut scurte escale în capitalele Americii Centrale. Într-unele a fost martorul protestelor din partea studenților — ca în cea salvadoriană ; în altele a respirat mai liniștit în urma severelor măsuri de securitate și a arestărilor preventive care s-au operat, deși Johnson n-a ieșit din aeroport — ca în Nicaragua.

La începuturile ei, dezvoltarea „Pieței comune a Americii Centrale“ a determinat o anumită înviorare a economiei celor cinci țări membre. S-a obținut liberalizarea fiscală a comerțului cu produsele acestei zone într-o proporție de 98 la sută. Se pune însă întrebarea : cine beneficiază în realitate ? Forțele productive ale fiecărei din cele cinci țări sau tot Statele Unite ? În realitate, beneficiul realizat ca urmare a măsurilor adoptate de mica „Piață comună" se va orienta în cea mai mare parte tot către monopolurile nord-americane, o dată ce nu vor fi excluse de la amintita liberalizare articolele fabricate sau semifabricate în țările Americii Centrale de către întreprinderile cu capital străin. În afară de faptul că în aceste țări funcționează vechi și puternice întreprinderi monopoliste nord-americane, cu nume și capital nord-american nedisimulate, există altele care se „camuflează“ și primesc de asemenea beneficiile „integrării economice“ regionale.

Se pare că reuniunea dintre Johnson și președinții de state din America Centrală — majoritatea sînt expresia directă a puterii armate sau se află sub influența ei — a fost determinată în mare parte de contradicția apărută în unele țări între industriașii interesați de creșterea producției naționale — deși, într-un fel, cu ajutorul capitalului străin — și burghezia comercială, interesată în importul mărfurilor finite din străinătate. Deși ajung în America Centrală din diferite părți ale lumii, principala sursă a acestor articole o constituie piața nord-americană. Industriașii din Guatemala, Salvador și Costa Rica au insistat ca respectivele guverne să elaboreze un proiect de lege pentru a ridica cu 30 la sută tarifele vamale la mărfurile finite de proveniență străină. Era o măsură menită să protejeze industria națională. A urmat o intensă activitate diplomatică, întreținută de Statele Unite, care s-ar fi văzut afectate de o asemenea măsură.

Interesele comercianților — opuse celor ale industriașilor — au dezlănțuit numeroase critici. Chiar președintele Republicii Nicaragua, Anastasio Somoza jr., și-a manifestat la reuniune dezacordul față de rezultatele „Pieței comune“. Președintele Salvadorului, Felipe Sánchez Hernández, a criticat „Alianța pentru Progres“. Potrivit observatorilor prezenți la reuniune, chiar și comercianții au manifestat o mare rezervă față de unitatea economică regională și de rezultatele sale. Nu a existat deci o aprobare a activității organismului nici la nivelul guvernelor, nici între industriași.

Cu scopul de a îndepărta atenția de la proiectul de mărire a tarifelor la produsele finite venite din exterior, Johnson a oferit la San Salvador 66 de milioane de dolari pentru întărirea „Pieței comune a Americii Centrale“ și pentru a evita măsurile de protejare a industriilor naționale. A aplanat astfel, pentru moment, situația și, în același timp, a întărit poziția capitalurilor nord-americane, ca și pătrunderea articolelor nord-americane în țările din zonă, fără o creștere a tarifelor vamale.

Între timp, mările monopoluri nord-americane, cu o activitate tradițională în America Centrală, continuă să fie mai mult decît prezente în această zonă. Iată cîteva exemple : în Guatemala acționează United Fruit Co. International Railway of Central America (I.C.R.A.) și Empresa Eléctrica de Guatemala, filială a companiei American and Foreign Power Company. United Fruit deține aproape o treime din pămînturile cultivabile, în special pe cele mai bune. I.C.R.A. exploatează căile ferate pe circa 820 de kilometri și posedă unicul dig de apă adîncă din Puerto Barrios. Întreprinderea electrică dă patru cincimi din energia electrică. Mai sînt și alte întreprinderi, cu capital mixt și, bineînțeles, Standard Oil. În Salvador acționează, de asemenea, I.C.R.A., Salvador Mining Co., All American Cable and Radio Co., Grace Line, Panamerican Airways, Taca International Airways. În Honduras — United Fruit, Standard Fruit and Steamship Co. și Honduras Rosario Mining Co., de ale cărei fabrici depinde aproape toată munca populației. În Nicaragua operează United Fruit, Tropical Radio și American Rubber Company. În Costa Rica — mereu prezenta United Fruit dar, în acest caz, sub numele de Compania Bananera de Costa Rica. În Panama, care nu este membră a „Pieței comune“ dar asupra căreia se extind acțiunile acesteia, United Fruit acționează sub numele de Chiriqui Land Co.

„Integrarea“ economică a Americii Centrale se face, deci, în condițiile prezenței atît de puternicelor entități economice nord-americane. Se înțelege, prin urmare, de ce președintele Statelor Unite a fost atît de interesat să discute problemele micii „Piețe comune“ cu colegii săi din țările Americii Centrale.

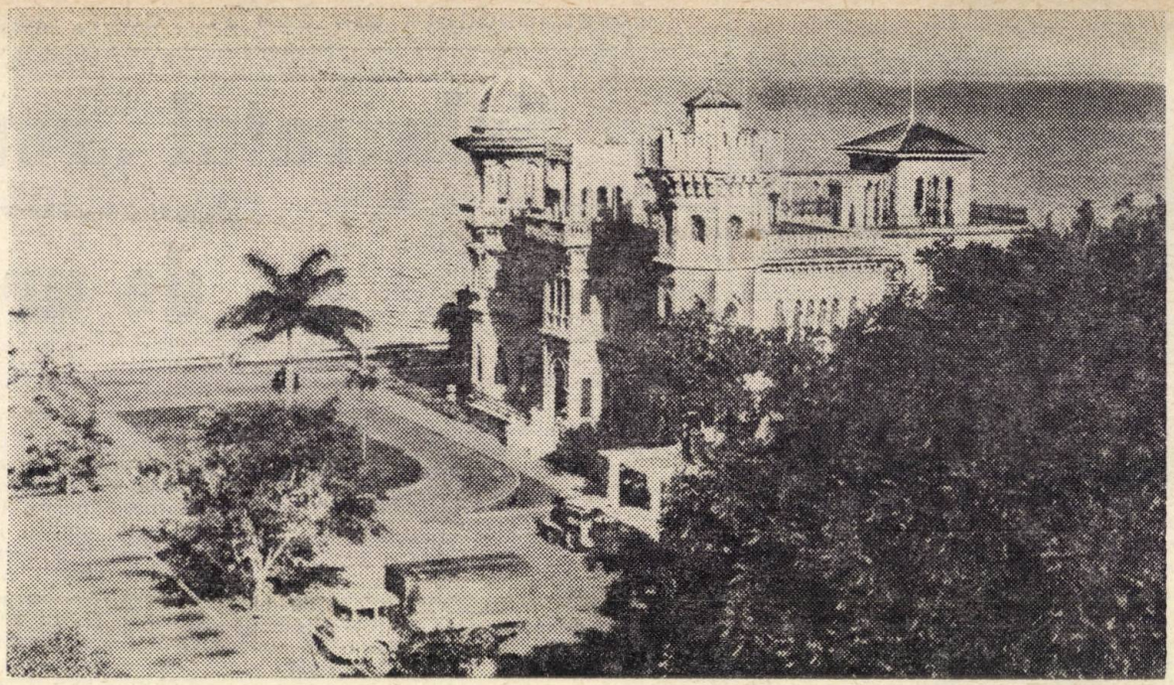

Un colț al falezei : arhitectură de epocă într-un bogat decor vegetal

reportaj pe glob

CIENFUEGOS

Victor Stamate

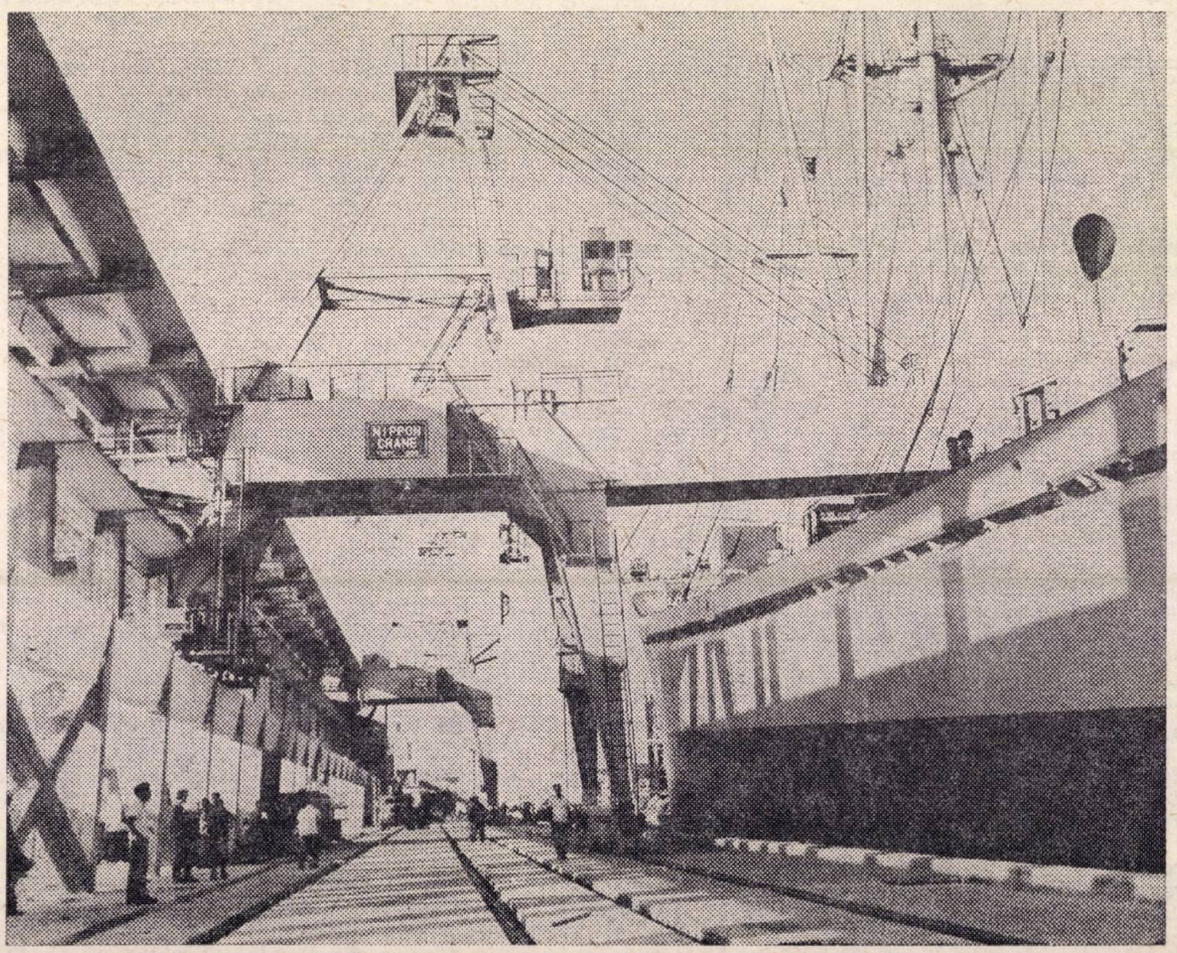

„Terminalul" din portul Cienfuegos, o construcție complexă și de mari proporții, care încarcă zahărul direct în calele vapoarelor

„Carretera central" — autostrada centrală care străbate Cuba de la apus, din Pinar del Rio, pînă la marginea de răsărit, în Oriente, reprezintă pentru automobiliști ceea ce înseamnă bulevardul principal pentru pietonii dintr-un oraș de provincie. Această panglică de asfalt, lungă de peste o mie de kilometri, este nu numai o cale directă de comunicație ci și o călăuză sigură către orice oraș sau regiune a țării. N-ai cum să te rătăcești. Indicatoarele de localități cu săgeata la stînga îți îndreaptă negreșit direcția către litoralul de nord, la Oceanul Atlantic, tot așa cum cele cu săgeata la dreapta te duc cu siguranță spre coasta de sud, la Marea Caraibilor. Lucrul acesta l-am verificat recent, călătorind spre Cienfuegos, oraș și port situat pe coasta de sud a Cubei.

De la Santa Clara, capitala provinciei Las Villas, o altă șosea asfaltată, mai liniștită decît „carretera central", duce direct, printre plantații de trestie de zahăr, la Cienfuegos. Un panou viu colorat, de bună reclamă turistică, cu inscripția „Vizitați Cienfuegos — perla sudului !", trezește curiozitatea.

Traversez orașul prin Prado, reminiscență a epocii spaniole de la sfîrșitul secolului trecut. Aleea de promenadă nu are monumentalitatea celei din Havana (la rîndul ei, o copie fidelă după Prado din Madrid) ; în schimb, este mai liniștită și, într-un anumit fel, mai intimă. Aici este locul de întîlnire al cetățenilor, tineri sau vîrstnici, aici se discută, se fac noi cunoștințe. În Prado, după cum se spune la Cienfuegos, „se știe tot, se vede tot"; lumea nu ocolește „la calle mayor", strada cea mare, căci așa s-a obișnuit ea, și nu de ieri, de azi. Aici, viața fără Prado este de neînchipuit.

În ultimii treizeci de ani, această alee a fost prelungită cu o faleză înspre mare străjuită, de o parte și de alta, de vile cochete, ascunse printre palmieri și bambuși decorativi. La capătul ei, două construcții impunătoare : un palat de vară în stil maur — capriciu al unui fost milionar căruia probabil i-au rămas la inimă castelele maure din Granada — și elegantul hotel „Jagua", cu opt etaje, piscină și terenuri de sport, inclusiv o bază pentru sporturi nautice.

Atmosfera din holul hotelului, purificată de aerul condiționat, mă face să uit de zăpușeala tropicală și de cele șase ore de drum. Amintindu-mi de sfatul colegului meu de breaslă, Agenor Marti, cer o cameră la ultimul etaj, de unde se deschide o priveliște încîntătoare asupra întregului „bahía" (golful) de Jagua, cum era denumit cu multe secole în urmă de populația indiană băștinașă. La intrarea în golf, potrivit obiceiului timpului, conchistadorii spanioli au înălțat în secolul al XVII-lea o construcție fortificată — Castillo de Jagua — astăzi devenită muzeu. La extremitatea cealaltă a golfului se află portul și zona industrială a orașului.

„Terminalul"

Prin bunăvoința și amabilitatea tovarășilor de la Comitetul regional de partid și, în special, a tovarășului Miguel Fernández, responsabil al secției de propagandă — care m-a însoțit tot timpul — am putut cunoaște o altă parte a orașului Cienfuegos, înălțată în anii Revoluției, precum și una cu totul nouă care se află în plină construcție. „Este o zonă industrială cu obiective de prim rang în economia națională — îmi spune Miguel Fernández — o zonă care a schimbat structural fizionomia și, o dată cu aceasta, importanța orașului nostru". Cunoscut mai mult ca centru turistic și ca port secundar, de însemnătate locală, Cienfuegos se înscrie acum printre centrele industriale și economice cu care Cuba se mîndrește.

Despre această nouă carte de vizită a orașului m-am convins de îndată ce am poposit la „Terminalul" din Cienfuegos, cum este denumită aici gigantica și complexa construcție de descărcare și depozitare a zahărului crud, nerafinat, și de încărcare a acestuia direct în calele vapoarelor, pentru export. Vizităm mai întîi stația de descărcare a vagoanelor „buncher" și a camioanelor grele, care aduc aici zahărul de la fabricile din Las Villas, principala provincie producătoare de zahăr. În subsolul stației, o „tolbă" uriașă înghite dintr-o dată zeci de vagoane. La capătul ei inferior, se află o deschidere, dirijată mecanic, care depune zahărul pe o bandă transportoare, lată de aproape un metru și acționată de motoare puternice. Banda urcă în plan înclinat de 30 de grade pînă la puntea superioară a depozitului — o construcție cu pereții și acoperișul din beton armat, complet suspendat, de dimensiunea unui stadion. Depozitul este învelit cu foi de staniol argintiu contra razelor de soare. Astfel se mențin în interior temperatura și gradul de umiditate necesare. Pe puntea superioară, zahărul este preluat de o altă bandă transportoare, care se poate scurta și lungi, după nevoie, pînă la diferitele deschizături prin care zahărul se depune proporțional pe întreaga suprafață de depozitare.

Gradul înalt de mecanizare permite ca această operațiune să fie dirijată de un singur om, de la un pupitru de comandă situat la ultimul nivel. Operațiunea cea mai importantă este însă încărcarea în vapoare. La cei 600 de metri de bandă transportoare despre care am amintit mai înainte, se adaugă alți 400 de metri de la depozit pînă la macaraua de încărcare, care este piesa cea mai complicată și, totodată, cea mai importantă.

Această ultimă parte a instalației — transportorul de 400 de metri și macaraua — a necesitat cel mai mare efort de muncă deoarece ea formează o adevărată peninsulă artificială din piatră și beton, lată de 40 de metri, construită în mare pentru a da posibilitate de ancorare cargourilor de mare tonaj. Macaraua, purtînd emblema fabricii „Nippon Crane Tokio 1966", este o realizare tehnică modernă. Prevăzută cu un tren mobil pe șine de cale ferată, ea poate fi mutată pe întreaga lungime a vasului. De asemenea, brațul de încărcare, care preia zahărul de pe transportor, poate fi manevrat în orice direcție, la orice înălțime și adîncime. Prevăzută cu pompe pneumatice, macaraua are o capacitate de „împingere" de 600 de tone pe oră.

Tocmai în momentul vizitei mele, la dană trăgea vasul „Ioanis Cambiotis", sub pavilion grec. Spre surprinderea mea, la numai cinci minute după acostarea vasului, fără gălăgia și animația specifică încărcării navelor, macaraua, manevrată și ea tot de un singur om, a și pătruns cu brațul ei pneumatic în cala vaporului. De la pupitrul de comandă, tînărul tehnician Mario Claro a apăsat pe un buton și șuvoiul de zahăr a început să curgă în pîntecele navei.

Tehnicianul îmi explică faptul că vasul respectiv, cu o capacitate de 12 000 de tone, va fi încărcat în numai 20 de ore, operațiune care înainte dura aproape o săptămînă. Capacitatea de încărcare a „terminalului" de la Cienfuegos se va dubla în curînd, cînd va intra în funcțiune cea de-a doua macara, care acum se află în faza de montaj. Atunci, „terminalul" va fi cel mai mare din lume, va depăși instalațiile similare de 800 și 700 tone la oră din Mexic și Australia. Va fi construit și un al doilea siloz, în așa fel încît capacitatea de înmagazinare va atinge 250 000 de tone.

„Zafra" celor 10 000 000

Oricum, însă, portul Cienfuegos, prin noul său „terminal", a devenit de pe acum principala poartă de export a „aurului dulce". Și, într-un anumit fel, acesta a fost începutul pentru că, sub aspect economic, numele orașului se leagă acum și de alte două construcții impunătoare : termocentrala de 60 000 kW și uzina de îngrășăminte chimice.

Vizitez și șantierul termocentralei, unde lucrările se află în faza finală. Primul grup termic de 30 000 kW a intrat în probă, iar la cel de-al doilea grup — montajul mașinilor și agregatelor, importate din Cehoslovacia, se află într-un stadiu avansat. Două mii de muncitori și tehnicieni activează aci într-un ritm intens pentru a termina pînă în septembrie lucrările capitale. Stau de vorbă cu tînărul Francisco Lopez, absolvent al Institutului tehnologic „Germano Gomez" din Havana, care mă informează că, pînă acum, au fost încheiate înainte de termen lucrările de montaj la stația de transformatori și la linia de înaltă tensiune care leagă termocentrala de sistemul energetic al provinciilor apusene ale Cubei.

O mare bătălie a muncii se dă și pe șantierul uzinei de îngrășăminte chimice, care va fi cea mai mare uzină de acest fel din Cuba. Valoarea utilajelor, importate din Anglia, se ridică la 40 000 000 de dolari. Șantierul, care se întinde pe o lungime de doi kilometri, este împînzit de sute de camioane grele, excavatoare, macarale care, într-o mișcare continuă, zi și noapte, pregătesc terenul în vederea ridicării primelor construcții ale uzinei. „Obiectivele de dezvoltare a agriculturii — devenită problema nr. 1 a Cubei — reclamă cantități mari de fertilizanți, și aceasta cît mai repede, îmi spune Miguel Fernández. Uzina din Cienfuegos trebuie să-și aducă contribuția sa la marea recoltă de trestie de zahăr din 1970, la »zafra« celor 10 000 000 de tone de zahăr, la creșterea producției și la alte culturi".

Avea dreptate Fernández, cînd îmi spunea cu o zi înainte că orașul său și-a schimbat fizionomia în anii Revoluției ; aș adăuga însă că nu numai orașul ci și oamenii, pe care i-am văzut angajați într-un mare efort constructiv, conștienți că acest efort înseamnă ridicarea orașului lor în orbita marilor perspective ale țării.

Castillo de Jagua, cu zidurile groase, înnegrite de vreme, privește peste secole cum, la marginea cealaltă a orașului, răsar coloși de beton, fier și sticlă. Epoca socialismului, cu atributele ei de progres și civilizație, face să reîntinerească bătrînul Cienfuegos.

SINTEZE

Neamestecul în treburile interne – principiu fundamental al relaţiilor internaţionale

Constantin Lăzărescu

Reaşezarea relaţiilor internaţionale pe baze cu totul noi este unul din imperativele majore ale contemporaneităţii, o parte componentă şi un factor stimulator ale procesului de mari prefaceri sociale pe care îl străbate în prezent omenirea. Principiile independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne ale altor state se bucură de adeziunea din ce în ce mai largă a factorilor sociali înaintaţi, a opiniei publice de pretutindeni. Găsindu-şi reflectarea nu numai în norme juridice îndeobşte recunoscute, dar şi în atitudini militante în sprijinul trecerii lor din sfera recunoaşterii formale în aceea a unei practici unanime, aceste principii îşi sporesc înrîurirea pozitivă asupra politicii mondiale.

În virtutea înaltelor îndatoriri şi responsabilităţi care revin fiecărei ţări, mari sau mici, în îndrumarea vieţii internaţionale pe făgaşul destinderii şi cooperării paşnice, România socialistă se călăuzeşte neabătut în întreaga sa activitate externă, desfăşurată cu perseverenţă, iniţiativă şi spirit profund constructiv, după principiile enunţate mai sus, subliniind în permanenţă însemnătatea lor deosebită pentru împlinirea aspiraţiei popoarelor spre libertate, democraţie şi progres social.

Pentru ţara noastră, dreptul fiecărei naţiuni de a fi pe deplin stăpînă a propriului său destin este sfînt şi inalienabil, iar neamestecul în treburile interne ale altor state un principiu fundamental al relaţiilor interstatale. Istoria a demonstrat în repetate rînduri că, împiedicînd procesul firesc al dezvoltării de sine stătătoare a popoarelor, amestecul din afară intensifică încordarea şi instabilitatea internaţională, de care cercurile imperialiste încearcă să se folosească pentru a-şi menţine dominaţia şi zonele de influenţă. Oriunde ar fi practicate, intervenţiile străine, mai ales cele armate, devin surse de înveninare a relaţiilor dintre toate statele, primejduiesc în mod grav pacea generală.

În expunerea cu privire la activitatea externă a partidului şi guvernului, ţinută la sesiunea Marii Adunări Naţionale din iulie 1967, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia că „premisa fundamentală a colaborării normale între ţări cu orînduiri sociale diferite este respectarea strictă a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta, de a-şi alege calea de dezvoltare conform propriei sale voinţe şi, odată cu aceasta, renunţarea categorică la folosirea forţei ca mijloc de soluţionare a problemelor litigioase dintre state, la imixtiune în treburile interne ale altor ţări. Numai respectarea strictă a acestor principii poate asigura dezvoltarea normală a raporturilor între state independente şi suverane, egale în drepturi".

Tendinţe diametral opuse

În problema neamestecului, ca de altfel şi în alte probleme decisive ale politicii mondiale, se înfruntă două tendinţe diametral opuse: pe de o parte, îşi croieşte din ce în ce mai viguros drum ideea neintervenţiei, iar pe de altă parte, cercurile agresive imperialiste, în frunte cu cele din S.U.A., recurg încă la intervenţii de tot felul, acţionînd deseori deghizat sub o frazeologie neintervenţionistă.

Pentru prima oară, principiul neintervenţiei a fost proclamat de revoluţia franceză din 1789, ca o consecinţă a înlocuirii suveranităţii monarhice cu suveranitatea naţiunii şi ca o reacţie de apărare faţă de politica reacţionară a puterilor „Sfintei Alianţe" (Rusia ţaristă, Austro-Ungaria, Prusia, Anglia), care se străduiau să legalizeze „dreptul" de a înăbuşi cu ajutorul armelor revoluţiile naţionale şi sociale. De îndată ce a ajus la putere, chiar în toiul revoluţiei şi mai apoi în războaiele napoleoniene, burghezia franceză a încălcat, însă, aceste principii.

O altă încercare de a acredita „dreptul" la intervenţie a constituit-o Doctrina Monroe (1823). Apărută formal ca o replică la intenţia „Sfintei Alianţe" de a restabili dominaţia colonială pe continentul american (Statele Unite se angajau să nu se amestece în treburile Europei şi îşi anunţau împotrivirea faţă de orice intervenţie a vreunei puteri europene în afacerile interne ale statelor americane independente), această doctrină a fost, de fapt, o expresie a aspiraţiilor cercurilor agresive din S.U.A. de a-şi instaura hegemonia asupra celor două Americi. Aşa cum remarcă juristul şi sociologul englez Georg Schwarzenberger, pe măsura expansiunii spre Pacific, a transformării S.U.A. în putere mondială, noţiunea de „continent american" a început să fie identificată cu conceptul mai elastic de „emisferă occidentală", cuprinzînd treptat insulele Hawai, Filipinele, China, Japonia, Coreea şi alte ţări asiatice, părţi nedefinite ale Atlanticului, regiunile polare ale Arcticii şi Antarcticii, Germania şi alte ţări din Europa de vest, precum şi cele şapte mări patrulate astăzi de submarinele Polaris (**Power Politics**, p. 46).

În pofida obstacolelor pe care le-a avut de întîmpinat, a inconsecvenţelor şi denaturărilor la care a fost deseori supus, conceptul neintervenţiei a tins să-şi ocupe locul cuvenit în teoria politică, activitatea diplomatică şi legislaţia internaţională.

Înscrisă în Carta O.N.U., ideea de neintervenţie este astăzi consacrată ca un principiu de bază al dreptului internaţional. În articolul 2, paragraful 7 se prevede că „nici o dispoziţie din prezenta Cartă nu va oferi Naţiunilor Unite dreptul de a interveni în chestiuni care intră în mod esenţial în competenţa internă a unui stat" sau de a-şi obliga membrii să-i supună asemenea chestiuni spre rezolvare. Principiul neintervenţiei se bucură astăzi de o largă recunoaştere internaţională, fiind înscris în numeroase acte constitutive ale unor organizaţii, cum ar fi pactul Ligii Statelor Arabe (art. 8), Carta O.U.A. (art. 3 al. 2), Constituţia U.N.E.S.C.O. (art. 1 par. 3), Carta O.S.A. (art. 15), într-o serie de convenţii internaţionale — Convenţiile de la Viena din 1961, cu privire la relaţiile diplomatice (art. 41) şi din 1963 cu privire la relaţiile consulare (art. 55, al. 1), precum şi în alte declaraţii şi documente internaţionale adoptate de conferinţe interstatale — Declaraţia Conferinţei de la Bandung din 1955, Declaraţia Conferinţei de la Belgrad din 1961 a statelor neangajate.

Acest principiu se bucură şi de atenţia unor rezoluţii ale Adunării Generale a O.N.U., printre care cea mai importantă este aceea din 1965, intitulată „Declaraţie asupra inadmisibilităţii intervenţiei în afacerile interne ale statelor şi protecţia independenţei şi suveranităţii lor".

Deşi în abordarea principiului neintervenţiei Carta O.N.U. se referă doar la raporturile dintre Organizaţie, ca atare, şi statele membre, independente şi suverane, acest principiu poate fi socotit implicit valabil şi în relaţiile dintre statele membre; el priveşte nu numai relaţiile între statele cu orînduiri social-politice diferite, ci are un caracter universal. Decurgînd logic din recunoaşterea dreptului fiecărui stat, mare sau mic, la independenţă şi suveranitate naţională, la egalitate deplină în drepturi, acest principiu **scoate înafara legii amestecul unuia sau mai multor state în afacerile interne sau externe ale altui stat sau popor.** Susţinerea în teorie, declararea formală a ataşamentului faţă de „egalitatea suverană" a statelor, stipulată de Carta O.N.U., capătă reală semnificaţie şi eficienţă **doar împreună cu renunţarea în fapt** la amestecul în treburile altor state. Respectarea strictă a acestui principiu constituie, astfel, o condiţie **sine qua non** a asigurării păcii şi securităţii internaţionale, a dezvoltării cooperării între toate statele lumii.

Realitățile lumii contemporane relevă însă că, deși există un curent **fără precedent** pentru respectarea legii internaționale, ea este încă departe de a deveni o normă generală de comportare, că pentru atingerea acestui scop sînt necesare acțiunea și lupta asiduă a tuturor factorilor păcii și progresului împotriva purtătorilor vechilor concepții și mijloace ale politicii imperialiste de forță pe arena mondială.

Persistențe ale conceptului de intervenție

În cadrul doctrinei occidentale de drept internațional persistă tendința de a justifica „dreptul" celui mai tare de a se amesteca, oricînd crede de cuviință, în afacerile interne ale altor state. Nu sînt puține încă tentativele de a fundamenta din punct de vedere teoretic, de a „legaliza" anumite excepții de la regula neamestecului.

O serie de ideologi și politicieni occidentali — exprimînd interesele cercurilor imperialiste care n-au renunțat la intenția de a întoarce înapoi roata istoriei — consideră că prăbușirea imperiilor coloniale ar fi lăsat în imensa zonă a noilor state independente „un periculos vid de putere". Preconizînd pentru restul lumii răsturnarea sau, în cel mai rău caz, menținerea **statu-quo**-ului (împiedicarea trecerii altor popoare la socialism, exercitarea „dreptului" de intervenție în cadrul zonelor de influență existente), ei își îndreaptă atenția spre acest pretins vid, unde ar trebui restabilită, după părerea lor, în forme noi, vechea dominație a puterilor coloniale. Astfel, în încercarea de a justifica exportul de contrarevoluție și rolul de „polițist mondial" pe care cercurile agresive din S.U.A. îl atribuie acestei țări, autorul american Richard Gardner nu face altceva decît să mistifice realitatea atunci cînd consideră că războaiele de eliberare națională ar fi „subversiuni ale comunismului" care ar trebui reprimate pretutindeni prin forța armelor. (**In Pursuit of World Order**, p. 26). Amestecul imperialist în treburile interne ale popoarelor urmărește, în ultimă instanță, menținerea orînduirii bazate pe exploatare, a inegalității și inechității în raporturile internaționale.

Excluzînd atît exportul de revoluție, cît și pe cel de contrarevoluție, principiul neamestecului în treburile altor state creează premise interne și internaționale favorabile exercitării depline a dreptului popoarelor la autodeterminare națională și socială, statornicirii unor relații de egalitate și încredere reciprocă între state.

O altă variantă a concepțiilor ce caută să justifice practicile de amestec în treburile interne ale altor state este aceea a „intervenției defensive", întreprinsă în scopul apărării unui stat în fața unui **atac iminent** din partea altui stat. Doctrina Truman (1947) și Doctrina Eisenhower (1957) preconizau, de pildă, intervenția S.U.A. în Grecia și Turcia, respectiv în țările din regiunea Orientului Apropiat și Mijlociu, sub pretextul acordării „ajutorului" împotriva pretinsului „pericol al agresiunii comuniste". O asemenea concepție este însă străină atît spiritului, cît și literei dreptului internațional : articolul 51 din Carta O.N.U. recunoaște statelor dreptul la autoapărare numai în cazul unui **atac săvîrșit** împotriva lor.

Forme de amestec în treburile interne

În ciuda incompatibilității sale cu normele dreptului internațional, imixtiunea, practicată într-o gamă variată de forme, constituie încă un instrument al politicii cercurilor imperialiste. Există, mai întîi, forme de **amestec deschis, făți**ș în treburile interne ale altor state.

1. Intervenția armată. Constituie forma extremă, cea mai brutală și gravă a amestecului în treburile interne ale altor state. Cea mai serioasă primejdie pentru destinele păcii o reprezintă astăzi războiul agresiv purtat de cercurile imperialiste din S.U.A. în Vietnam, încercarea zadarnică de a încălca și nesocoti drepturile sacre și a înăbuși în sînge voința neînduplecată a eroicului popor vietnamez. Opinia publică din lumea întreagă se pronunță pentru încetarea neîntîrziată, necondiționată și definitivă a bombardamentelor și oricăror altor acte de război împotriva Republicii Democrate Vietnam, curmarea agresiunii, retragerea tuturor trupelor străine de pe teritoriul Vietnamului, crearea tuturor condițiilor pentru ca poporul vietnamez să-și rezolve fără amestec din afară, problemele conform voinței și aspirațiilor sale.

Forme de intervenție militară sînt trimiterea de bande înarmate pe teritoriul altui stat pentru a declanșa în mod artificial un război civil (intervenție subversivă) și apoi implicarea directă în conflict, trimiterea de trupe pentru a zdrobi mișcări revoluționare, a schimba ordinea internă sau orientarea politică a altor state, crearea și susținerea de guverne-marionetă etc.

Deși principiul neamestecului și-a găsit consemnarea și în Carta O.S.A., cercurile imperialiste din S.U.A. l-au încălcat fără scrupule, intervenind în treburile interne ale Cubei, Guatemalei, Republicii Dominicane și ale altor state latino-americane. Mai mult, o rezoluție adoptată în octombrie 1965 de Camera Reprezentanților autorizează Administrația să intervină prin forță oriunde pe continentul american, sub pretextul prevenirii preluării puterii de către „forțe subversive".

Intervenția militară este practicată și de alte cercuri imperialiste : pot fi amintite, de pildă, sprijinirea de către cercuri agresive occidentale a secesiunii katangheze în tînăra republică Congo (Kinshasa), trimiterea în această țară a bandelor de mercenari, negarea dreptului la autodeterminare al popoarelor din Angola, Mozambic, Guineea „portugheză" și din alte țări rămase încă sub jugul colonial, încercarea cercurilor colonialiste portugheze și din alte țări de a înăbuși prin forța armelor lupta de eliberare a acestor popoare etc.

Treburile interne ale statelor sînt de asemenea afectate în mod serios de existența, sub diverse pretexte, pe teritoriul lor a bazelor și unităților militare străine. Asupra statelor aflate într-o asemenea situație planează în permanență amenințarea intervenției cu scopul de a determina un anumit curs în politica lor internă și externă, pericolul unor accidente cu implicații nefaste, (cum a fost, de pildă, prăbușirea avioanelor americane cu arme nucleare la bord din Spania și Groenlanda) primejdia implicării într-un conflict armat nedorit. Opinia publică, masele largi din aceste țări cer din ce în ce mai insistent lichidarea bazelor militare străine, retragerea forțelor armate ale tuturor statelor în limitele frontierelor lor naționale.

2. Intervenția economică. Se concretizează în pătrunderea, acapararea de poziții-cheie în economia altor state, în presiuni economice : măsuri financiare și comerciale discriminatorii, neîndeplinirea angajamentelor asumate prin înțelegeri, convenții, tratate, restrîngerea și întreruperea relațiilor economice, embargoul, blocada economică etc.

Prin presiunile, intervențiile de asemenea natură se urmăresc țeluri economice : stabilirea de raporturi inechitabile, neavantajoase pentru cealaltă parte (aspect sesizat de șahul Iranului în avertismentul dat la 13 martie a.c. companiilor petroliere internaționale care „își arogă dreptul de a dispune de marile resurse materiale ale Iranului", fără a ține cont de nevoile și interesele țării), menținerea sau schimbarea condițiilor și situației economice dintr-o țară. De regulă, însă, țelurile economice se împletesc strîns cu cele politice : relațiile economice, acordarea ajutorului economic sînt condiționate de schimbări în politica altor state, urmărindu-se subordonarea lor. Autorul american Ivo Duhacek trece intervenția economică printre cele mai eficiente mijloace ale tacticii de „diminuare a puterii rivale" : „practic nu există aspect al relațiilor economice sau tehnice internaționale care să nu poată fi transformat într-un instrument de presiune pentru a frînge voința sau puterea unei națiuni și a o slăbi" (**„Nations and men"** p. 338). Alți autori americani vorbesc despre acordarea ajutorului în așa fel încît „să asigure promovarea obiectivelor politice ale S.U.A." (R. Gardner. op. cit., p. 120), să „mențină la putere guverne considerate mai favorabile intereselor S.U.A. decît altele" (Edward Mason, **„Foreign Aid and Foreign Policy,** p. 49).

La presiuni politico-diplomatice și economice se recurge și în cadrul sau prin intermediul tratatelor, alianțelor, organizațiilor politice internaționale sau economice cu caracter suprastatal, mizîndu-se uneori pe intimidarea minorității în fața acțiunilor „unitare" ale majorității (de exemplu, folosirea, la timpul său, de către S.U.A. a mașinii de vot a O.N.U., unele aspecte ale relațiilor în Piața comună).

3. **Intervenția politico-diplomatică.** Se manifestă prin informare falsă, înșelăciune, exercitarea de presiuni, recurgerea la amenințări pentru a impune rezolvarea într-un anumit fel a unor probleme sau a determina modificări mai substanțiale în politica internă sau externă a altor state. Sînt folosite în acest scop întrevederile, discuțiile, notele, scrisorile, protestele diplomatice, avertismentele și ultimatumurile, restrîngerea sau ruperea relațiilor diplomatice.

4. **Intervenția politico-ideologică.** Constă în arogarea de către forurile oficiale ale unor state a „dreptului" de a se pronunța, de a emite judecăți, aprecieri în probleme fundamentale care țin exclusiv de voința suverană a popoarelor, cum sînt concepțiile, modul de viață, instituțiile sau întregul ansamblu al orînduirii social-politice.

→

Aspectele concrete ale acestui gen de imixtiune sugerează că adevăratele ei mobiluri sînt de natură politică ; nu o dată în istorie, „mesianismul" anumitor state a căutat să acopere planuri de expansiune și dominație mondială. Un exemplu tipic îl reprezintă astăzi exaltarea „misiunii" care ar reveni Statelor Unite ale Americii de a menține și apăra orînduirea capitalistă, de a stăvili pretutindeni valul mișcărilor revoluționare.

Intervenția ideologică declanșează așa-numitul război ideologic sau psihologic, propaganda neprietenoasă, dușmănoasă față de alte state, dusă prin orice mijloace, cu scopul de a slăbi încrederea cetățenilor în autoritățile lor naționale, de a le compromite și a le submina prestigiul în interiorul țării și peste hotare.

În afară de formele de intervenție fățișă se mai practică forme de **intervenție** ascunsă, cum sînt **infiltrarea** (pătrunderea agenților străini în structura politică, administrativă sau militară a altor state, trimiterea de spioni, recrutarea elementelor ostile sau coruptibile, gata să slujească unor interese străine) și **subversiunea** (încercarea de a slăbi, paraliza sau răsturna dinăuntru guvernele altor state, organizarea și sprijinirea de lovituri de stat reacționare). Partizanii intervenției recurg, de obicei, la acțiuni cu caracter complex, combinînd, în funcție de obiectivele urmărite și de posibilitățile concrete, formele fățișe cu cele ascunse.

Perspective

Faptul că în lumea contemporană se menține încordarea, că în anumite momente sau perioade acțiunile agresive se intensifică, îi face pe unii juriști, sociologi și politicieni burghezi să ignore posibilitatea înlăturării concepțiilor și practicilor politicii de forță, să aibă „viziuni" sumbre asupra viitorului omenirii. Datorită unei analize incomplete, neaprofundate a fenomenelor, ei văd cauzele încordării nu în esența agresivă a politicii cercurilor reacționare imperialiste, ci în „insuficienta organizare" a comunității internaționale. După părerea lor, principiul neintervenției ar trebui înlocuit cu principiul intervenției „internaționalizate" (forțe de poliție internațională), iar independența și suveranitatea națională ar trebui să cedeze în fața unor organisme suprastatale. Practica a dovedit că, departe de a diminua și înlătura contradicțiile dintre state, asemenea soluții le pot ascuți și duce la apariția altora noi.

Azi există forțe uriașe care se împotrivesc amestecului în treburile interne ale statelor și popoarelor, provocărilor și acțiunilor agresive : sistemul mondial socialist, mișcarea comunistă și muncitorească internațională, statele în curs de dezvoltare, mișcările de eliberare națională și socială, forțele politice și sociale democratice, opinia publică mondială.

Sînt demne de reținut remarcile americanilor D. G. Hitchner și W. H. Harbold că normele dreptului internațional nu pot fi impuse de un guvern sau altul, că statele se pot supune acestor norme „datorită forței opiniei publice mondiale și din dorința de a se bucura de bună credință și reputație", că un principiu „devine regulă efectivă a legii internaționale" atunci „cînd există evidența că toate sau aproape toate statele recunosc în mod expres sau tacit caracterul lor obligatoriu" (**„Modern Government"**, p. 565, 516, 514).

În zilele noastre se fac simțite din ce în ce mai puternic în rîndul maselor, în cercurile politice și sociale din toate țările, inclusiv în unele cercuri guvernamentale din statele capitaliste, împotrivirea față de vechile concepții și metode ale politicii de forță, un larg curent de opinie în favoarea respectării principiului neintervenției. Președintele Franței, generalul de Gaulle, își exprima, de pildă, în octombrie 1966, părerea că americanii „ar trebui să respecte principiul după care fiecare popor, oricare ar fi el, trebuie să-și soluționeze singur problemele, în felul său propriu și cu mijloacele sale proprii". În declarația comună, adoptată în februarie 1967, șefii a zece state din Africa centrală și răsăriteană își afirmau opoziția față de orice „presiuni de ordin politic sau economic care urmăresc știrbirea suveranității". Ministrul de externe japonez, Takeo Miki, declara, în august 1967, că țara sa „se pronunță împotriva amestecului unor țări în treburile interne ale altora". Șeful statului cambodgian, prințul Norodom Sihanuk, își împărtășea, într-o convorbire cu un ziarist român (februarie a.c.), convingerea în coexistența pașnică a țărilor cu regimuri sociale diferite, „căci numai toleranța, neamestecul în treburile interne ale unora sau altora, respectul față de poziția pe care o are fiecare pot să asigure pacea în lume", iar premierul turc, S. Demirel, sublinia, într-un interviu acordat în martie ziarului bulgar „Rabotnicesko Delo", că „atunci cînd suveranitatea, neamestecul în treburile interne și egalitatea în drepturi sînt acceptate ca principii stabile în viața internațională, se creează cele mai bune condiții pentru consolidarea păcii mondiale".

Pentru normalizarea relațiilor interstatale și, în general, a situației pe arena mondială, o însemnătate deosebită o are forța exemplului, respectul autoimpus al fiecărui stat față de legea internațională. O uriașă înrîurire pot exercita în această direcție statele socialiste, atitudinea lor principială și corectă față de toate statele, caracterul fundamental diferit al relațiilor din însuși sistemul mondial socialist. Prin însăși esența sa, socialismul creează premisele obiective ale unor raporturi noi, calitativ superioare între state și națiuni, în care să nu mai existe loc pentru concepțiile și practicile politicii de forță, în care fiecare stat, mare sau mic, să se bucure nestingherit de libertate, independență și suveranitate deplină.

Pentru socialism neamestecul în treburile interne devine un criteriu esențial al relațiilor de tip nou, o dovadă hotărîtoare a respectării suveranității, garanția că fiecare popor dispune într-adevăr de sine însuși, de posibilitatea de a-și asigura o dezvoltare independentă, multilaterală, potrivit propriei sale voințe și cerințelor progresului social.

Identitatea ideologiei marxist-leniniste și a țelurilor în edificarea orînduirii socialiste și comuniste nu presupune tendințele spre uniformitate, spre tipare și soluții identice, fără a se ține seama de condițiile concrete istorico-sociale din fiecare țară, nu justifică încercările de amestec atunci cînd soluțiile practice sau punctele de vedere într-o problemă sau alta diferă.

Principiul internaționalismului nu poate fi opus, cîtuși de puțin, principiului neamestecului în treburile interne ale altor țări. Dimpotrivă, internaționalismul socialist include și presupune în modul cel mai direct și mai firesc respectarea normelor elementare ale relațiilor dintre state, inclusiv a cerinței neimixtiunii în treburile interne ale altor partide și popoare.

Solidaritatea internaționalistă — ca trăsătură specifică a relațiilor dintre statele socialiste — se verifică în primul rînd în respectul, încrederea reciprocă și echitatea acestor relații, încredere în maturitatea, conștiința revoluționară și capacitatea fiecărei națiuni socialiste, a clasei muncitoare și a forței sale conducătoare — partidul comunist — de a asigura perfecționarea continuă, sub toate aspectele, a noii orînduiri sociale.

Încrederea reciprocă și sprijinul efectiv tovărășesc constituie cerințe esențiale ale solidarității internaționaliste, căreia îi sînt complet străine nesocotirea sau încălcarea dreptului fiecărui stat socialist la dezvoltare de sine stătătoare.

România se conformă întocmai principiilor față de care își declară atașamentul, se opune oricăror încălcări sau abateri de la normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, oricăror ingerințe străine în treburile interne ale statelor. În acest spirit au acționat și acționează partidul nostru și guvernul țării. Aceasta s-a manifestat din nou, în aceste zile, în solidaritatea întregului nostru popor cu poporul cehoslovac, antrenat cu hotărîre pe calea înnoirii și perfecționării vieții politico-sociale, a dezvoltării democrației socialiste. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la 16 iulie a.c. la Brăila, „partidul nostru, poporul român își exprimă solidaritatea deplină cu poporul frate cehoslovac, cu partidul său comunist, fiind convinși că sub conducerea comuniștilor, a conducerii de partid și de stat, poporul cehoslovac va ști să respingă orice încercare de a lovi în interesele socialismului, orice atentat la cuceririle sale revoluționare, asigurînd mersul hotărît înainte spre victoria deplină a socialismului în Cehoslovacia".

Țara noastră întreprinde, alături de celelalte țări socialiste, de statele iubitoare de pace acțiuni hotărîte pentru apărarea păcii, contribuie la înmănuncherea tuturor forțelor înaintate ale contemporaneității într-un larg front anti-imperialist, participă activ la lupta care se dă astăzi în lume pentru înlocuirea legii forței cu forța legii în relațiile dintre state.

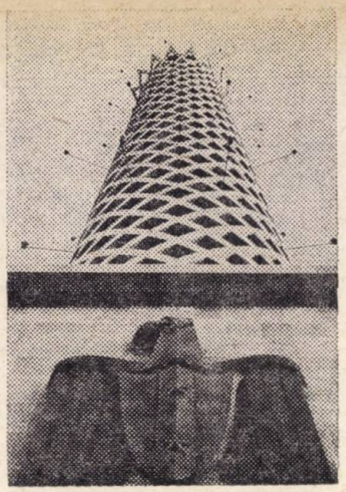

Cairo : panoramic peste cele două maluri ale Nilului

Turnul din Cairo

Corespondență din Cairo de la Aurel Zamfirescu

Profiluri contemporane într-un decor milenar

Cairo e o frescă de mari proporții a numeroase milenii de istorie. Celebrele piramide și modernul cartier Zamalek sînt despărțite nu numai de o distanță de cîțiva zeci de kilometri, ci și de o vastă succesiune de epoci.

Strălucitoarele raze de soare alunecă peste vîrful minaretelor dominate de muntele Mocatam, cu monumentala sa moschee, care poartă numele uneia dintre cele mai marcante personalități ale Egiptului, Mohamed Ali, considerat primul conducător al Egiptului modern. Devenită un simbol al luptei împotriva dominației străine, moscheea impresionează prin uriașa ei cupolă, sub care se pot adăposti 3 000 de oameni.

După ce colinzi cărările Mocatamului, zăbovind în jurul minaretelor, te simți irezistibil atras de lumea fabuloasă a Piramidelor și a Sfinxului. La Ghizeh continuă să stea de strajă cei trei coloși — Keops, Khefren și Mikerinos — de o impunătoare perfecțiune geometrică și arhitectonică. În fața lor se află chipul erodat de vreme al Sfinxului, martor — de 45 de secole — al întregii istorii scrise a omenirii. De la înălțimea celor 20 de metri, Marele Sfinx a văzut carele triumfale ale faraonilor, falangele lui Alexandru Macedon, legiunile împăraților romani.

Dar monumentul considerat a fi atins culmea măiestriei este fabulosul mormînt al faraonului Tutankamon. După cît se pare, nici o altă descoperire arheologică nu a avut vreodată atîta rezonanță ca aceea din anul 1922, aparținînd egiptologului britanic Howard Carter și lordului Caravon. Muzeul din Cairo, care cuprinde un tezaur inestimabil din toate timpurile, se pregătea, pe cînd ne aflam în orașul de la gurile Nilului, să-și redeschidă porțile. După călătoria făcută la Paris, Tutankamon se întorsese acasă.

Cel mai autentic și mai pitoresc cartier arab — Han-Halilul, cu bazarul său — îți oferă imaginea artei seculare a unor neîntrecuți meșteri ai frumosului : de la bibelourile din fildeș și filigran, pînă la sclipitoarele bijuterii din aur și argint, de la micile medalioane pînă la splendidele vase din aramă, Han-Halilul reprezintă o autentică școală de artizanat prin care au trecut numeroase generații.

Cairo nu este numai un produs al istoriei și al tradiției, ci și un oraș în care noul devine dominant. Dacă partea veche a orașului și-a păstrat coloritul și pitorescul său de secole, există astăzi un Cairo modern, a cărui înfățișare nu se deosebește cu nimic de marile metropole ale lumii. Cartierele insalubre, cu străzile lor înguste, a căror lățime abia depășește doi metri, cedează treptat locul blocurilor cu zeci de etaje, înșirate de-a lungul unor bulevarde largi. În zona nouă a orașului se află Heluanul — centrul industriei moderne a țării. Aici funcționează un mare combinat metalurgic, unde se construiesc locomotive, aparate de radio, televizoare, piese de automobile etc. Prima șarjă a oțelăriei de la Heluan a fost elaborată în 1958. De atunci, uzina s-a dezvoltat continuu, ajungînd în 1968 la o producție de aproape 300 000 tone de oțel.

Colegii din Cairo ne-au informat că, spre deosebire de anii imediat următori revoluției din 1952 — cînd în centrul atenției s-au aflat agricultura și industria ușoară — aspectul nou al planului pe perioada 1966—1972 îl constituie importanța care se acordă dezvoltării industriei grele, apreciată drept baza asigurării independenței.

Revoluția din 1952 a marcat un eveniment important în îndelungata luptă a poporului egiptean împotriva colonialismului, pentru independență. Anii care au trecut de atunci au fost bogați în transformări înnoitoare, înfăptuite pe întregul teritoriu al țării. În acest răstimp au fost depuse mari eforturi pentru dezvoltarea unor noi ramuri ale industriei naționale : mecanică, chimică, petrolieră, energetică, constructii de mașini, textile, alimentară. Un rol însemnat în dezvoltarea industriei R.A.U. revine barajului de la Assuan, aflat în construcție. Pe lîngă miliardele de kWh de energie electrică necesară industriei, Assuanul va asigura și sursele de apă pentru valorificarea deșerturilor, pentru irigarea pămînturilor destinate agriculturii. Sectorul de stat a devenit predominant în economia țării. În agricultură, reforma agrară a avut ca rezultat ridicarea nivelului de trai al țărănimii. Aproape 2 milioane de țărani au primit pămînt.

În domeniul științei și culturii, preocupările s-au îndreptat spre crearea a noi școli și universități. A fost introdus învățămîntul elementar obligatoriu, iar în perspectivă se preconizează ca, pînă în 1970, să fie cuprinși în procesul de învățămînt toți copiii de vîrstă școlară. Extinderea învățămîntului public a înlesnit sporirea numărului de specialiști necesari industriei. Numai între anii 1959—1964, numărul cadrelor tehnice superioare a crescut de la circa 36 000 la peste 82 000.

În ultimul timp, eforturile poporului R.A.U. sînt orientate spre înfăptuirea programului aprobat în cadrul referendumului din luna mai a.c. Programul preconizează un șir de măsuri cu caracter politic și economic, menite să asigure progresul continuu al țării. Se prevede construirea a noi obiective industriale : o fabrică de aluminiu, care va funcționa datorită creșterii producției de energie electrică de la barajul Sadd-el-Hali, o rafinărie de zahăr, o uzină de carbonat de sodiu la Alexandria, fabrici de ciment, textile și fertilizanți. Conform prevederilor, ansamblul complexului de la Assuan va fi terminat la sfîrșitul acestui an.

O călătorie în Republica Arabă Unită oferă imaginea unui popor angajat într-un larg proces de reconstrucție, de modernizare a întregii vieți economice și spirituale, ale cărui eforturi în înfăptuirea aspirațiilor sale spre progres și prosperitate, sînt urmărite în România cu sentimente de profundă simpatie

De la trimisul nostru la Conakry, Corneliu Vlad

Efortul național și dezvoltarea

Pentru Guineea, țară bogată, cu mari posibilități de dezvoltare, efortul național înseamnă, în bună măsură, valorificarea națională a resurselor proprii. Subsolul guineez conține — după aprecierea experților — circa 3 miliarde tone de bauxită (adică două treimi din rezervele mondiale), 9 miliarde de minereu de fier ; au fost prospectate pînă acum importante zăcăminte de diamante (însumînd 2 milioane de carate), aur etc. Toate acestea oferă o temelie solidă pentru demarajul economic al țării noastre — spune Fode Béréte. El remarcă totodată că punerea în valoare a acestor imense bogății nu este de loc o operațiune ușoară. Țara nu are încă specialiști proprii în număr suficient, capabili de a asigura exploatarea rațională a tuturor resurselor subsolului. Acest aspect, al formării de cadre, constituie o altă direcție de manifestare a efortului național.

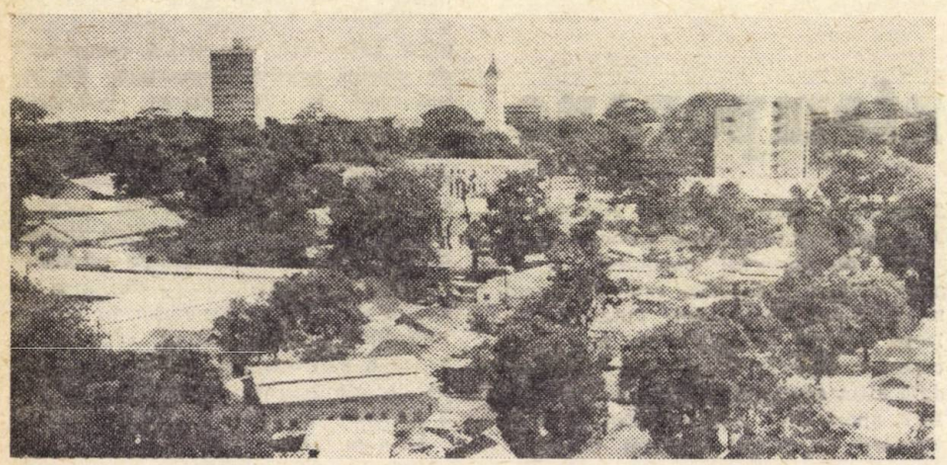

Conakry. În cartiere vechi apar siluetele arhitecturii moderne

La redacția ziarului „Horoya", organul Partidului Democratic din Guineea, directorul publicației, Fode Béréte, s-a oferit ca, mai înainte de a cunoaște la fața locului diferite aspecte ale realității guineeze, să-mi schițeze o succintă prezentare a țării sale. În fața hărții Republicii Guineea, el îmi vorbește despre trecutul istoric al țării, despre principalele populații care alcătuiesc națiunea guineeză — aflată în curs de consolidare —, despre arta populară africană ; subiectul său predilect este — îmi spune — dezvoltarea independentă a Guineei, drum pe care țara s-a angajat în urmă cu un deceniu.

În toate etapele de pînă acum ale evoluției noastre ca stat independent, continuă Fode Béréte, nu am pierdut nici o clipă din vedere țelul dezvoltării noastre naționale, bazată pe eforturi proprii. Într-o primă perioadă — 1957-1960 — ne-am preocupat îndeosebi de aspectul „investiției umane", adică al formării conștiinței maselor populare în vederea trecerii la opera de construcție economică ; între 1960—1963 — anii primului plan trienal — obiectivul principal l-a constituit trecerea rapidă de la economia de dependență colonială la economia națională independentă și planificată, iar în perioada pe care o străbatem acum, perioada planului septenal 1964—1971, am declanșat „decolarea" economiei naționale. În această perioadă, principalele noastre devize, mereu în centrul actualității, au fost și rămîn : „Compter sur nous-même" și „Produire pour se suffire".

Despre valorificarea potențialului uman al țării ne-a vorbit AMADOU ALPHA DIALLO, membru al guvernului Republicii Guineea, secretar de stat pentru informații și turism.

— *După dobîndirea independenței, noi am acordat importanța cuvenită acțiunii de restaurare și de reconfirmare a personalității africane în Guineea, încadrînd-o în ofensiva complexă, la scară națională, de reconversiune rapidă a structurilor coloniale. Dominația străină s-a străduit să inculce maselor guineeze ideea că societatea noastră nu poate construi o civilizație modernă, nu poate avea o cultură proprie evoluată. Prin larga mișcare de emulație educativă și culturală inițiată în țara noastră (anul 1968 este în Guineea „anul alfabetizării"), urmărim accentuarea procesului de descătușare a personalității umane guineeze, care permite fiecăruia să devină conștient că este un element component al acestei țări în curs de dezvoltare, să capete încredere în forțele proprii.*

Vorbind despre problemele dezvoltării independente, Amadou Alpha Diallo, care a vizitat în urmă cu cîțiva ani România, ține să-și împărtășească opiniile formate cu acest prilej asupra operei de construcție a noii societăți în țara noastră.

— *România* — afirmă domnia-sa — *este bine apreciată la noi, ca o țară ce înfăptuiește ceea ce eu aș denumi o „dezvoltare integrală". Un asemenea țel ne-am propus și noi în Guineea — și năzuim să-l atingem folosind toate posibilitățile, toate virtualitățile țării noastre. Din acest punct de vedere, consider că România este un model pentru noi, ca de altfel și pentru alte țări africane care depun eforturi pentru dezvoltarea lor independentă. România oferă o pildă convingătoare a ceea ce poate realiza un popor liber, care se bizuie în primul rînd pe propriile sale posibilități.*

La necesitatea „investițiilor intelectuale", adică la alfabetizarea și ridicarea nivelului de pregătire generală și profesională a populației, la formarea de cadre specializate necesare dezvoltării economice a țărilor africane, s-a referit într-una din discuțiile noastre și SEYDOU BADIAN KOUYATE președintele Comisiei economice și financiare a partidului Uniunea Sudaneză R.D.A. din Mali.

— *Formarea cadrelor este, după părerea mea, o problemă la fel de importantă ca asigurarea mijloacelor materiale necesare dezvoltării economiei ; neglijarea sa poate constitui o frînă serioasă în calea evoluției țărilor africane. Dominația colonială a mutilat personalitatea omului african ; în decurs de secole sau numai de decenii, el a fost deposedat de cea mai mare parte a valorilor sale originale, specifice. În ultimă instanță, oamenii sînt aceia care determină progresul unei țări, și cum această aserțiune se aplică și statelor africane, rezultatele eforturilor noastre ar fi incerte dacă acțiunea în direcția lichidării mentalităților înapoiate, datorate în bună măsură dominației coloniale, și acțiunea în direcția ridicării nivelului de pregătire a maselor nu vor fi eficiente.*

Descătușarea evoluției unora din structurile noastre sclerozate are ca urmare îmbogățirea personalității omului african, redîndu-l operei de dezvoltare a țării sale independente. Prin eliberarea omului nu numai de sub oprimarea socială și națională dar și de sub stăpînirea prejudecăților și mentalităților înapoiate, moștenite și transmise din generație în generație, prin integrarea sa în procesul evolutiv al societății, ca factor activ și conștient al progresului, dezvoltării economice a unei țări i se imprimă un însemnat impuls.

Cu cîteva zile înainte de întîlnirea cu Seydou Badian, vizitasem un sat malian, aflat nu departe de Bamako. „Avem mari planuri, dar și mari probleme de rezolvat în ce privește școlarizarea — îmi spunea una din gazde. Satul nostru este destul de mare în comparație cu altele — 3 000 de locuitori — și copiii de vîrstă școlară sînt tot mai numeroși de la an la an. Construim școli într-un ritm rapid, încercăm să rezolvăm cît mai operativ lipsa de dascăli, iar pentru cei ce au depășit perioada școlarității, organizăm cursuri de alfabetizare. În plus, nu este totul să-i înveți pe oameni să scrie și să citească, trebuie să-i înveți adesea să muncească. Este necesar ca oamenii să știe că fiecare din ei trebuie să servească țării. În Algeria, acest tip de alfabetizare — „funcțională" aș zice — a fost deja încercat. La noi, în Mali, este mult mai dificil. Populația noastră este în mare parte rurală și trebuie să-i faci pe oameni să înțeleagă că certificatul de studii nu-i dispensează să se întoarcă pentru a munci în brusă".

În discuția cu Seydou Badian am solicitat interlocutorului nostru să se refere la dinamica raportului efort național — cooperare cu alte state, care

se manifestă în opera de dezvoltare a țărilor africane. Seydou Badian a afirmat din capul locului importanța capitală a efortului național ; de altfel, aceasta era și una din ideile finale ale cărții sale „Les dirigeants africains face à leur peuple", publicată în 1965 la Paris, în care se spune : „Africa trebuie să ajungă a face maximum prin propriile sale mijloace". Explicînd interacțiunea termenilor efort național — ajutor extern, domnia-sa ne-a declarat :

— De multe ori, atunci cînd se construiește o uzină, o șosea, un spital în cadrul cooperării cu o altă țară, beneficiarul contribuie și el, într-o măsură mai mare sau mai mică, la realizarea proiectului. Efortul cerut țării pe teritoriul căreia se înfăptuiește obiectivul conferă acestuia o semnificație deosebită, sporește responsabilitatea beneficiarului și evită atitudinile de neglijență și risipă care se manifestă uneori în diverse țări africane.

Desfășurarea efortului național implică valorificarea deplină a resurselor

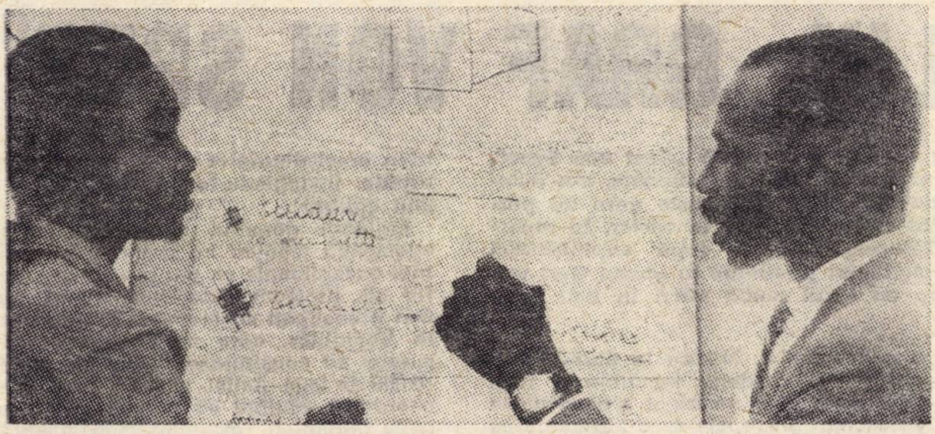

O oră de curs la Centrul de calificare industrială din Dakar, una din pepinierele de cadre destinate industriei naționale

materiale și umane ale țărilor în curs de dezvoltare. „Utilizarea deplină constituie un prealabil al progresului — afirmă economistul francez Gabriel Ardant. Subdezvoltarea și subfolosirea se însoțesc". În țările în curs de dezvoltare, atunci cînd statul nu se preocupă de utilizarea optimă a forței de muncă — consideră el — șomajul poate avea consecințe serioase, ce depășesc planul strict economic : risipirea resurselor naționale, scăderea productivității, regresul social și instabilitatea politică. Așadar, o politică de folosire rațională a potențelor umane servește dezvoltării economice a țărilor africane independente. „Țările insuficient dezvoltate — afirmă tot Gabriel Ardant — posedă un capital : forța lor de muncă inutilizată".

Valorificarea acestui capital presupune, între altele, și ridicarea nivelului economic al tuturor regiunilor țării, emanciparea ținuturilor slab dezvoltate. Despre aceasta ne-a vorbit, în capitala Senegalului, actualul ministru al afacerilor interne al țării, AMADOU CLEDOR SALL. Convorbirea avînd loc însă la numai cîteva zile înainte ca domnia-sa să fie desemnat membru al guvernului senegalez, interlocutorul nostru ne-a vorbit în calitate de guvernator general al Dakarului și regiunii Capului Verde, funcție pe care a deținut-o vreme de cinci ani.

— Dakarul — ne-a spus el — *este de departe cea mai dezvoltată localitate a țării. Aici se află principalul port nu numai al Senegalului, dar al întregii zone a Africii occidentale și există o serie de întreprinderi industriale importante. Și totuși, problema utilizării forței de muncă este acută și aici. Aceasta datorită inegalității în dezvoltarea economică a diverselor regiuni ale țării. Populația din ținuturile aflate în profunzimea teritoriului senegalez, unde condițiile naturale sînt defavorabile dezvoltării agriculturii, migrează — temporar sau definitiv — în mediul urban, cel mai adesea la Dakar, unde îngroașă rîndurile șomerilor. Soluția nu constă deci în adoptarea unor măsuri administrative, ci în ridicarea gradului de dezvoltare economică a acestor regiuni, în valorificarea bogățiilor lor, în implantarea de obiective economice. Președintele Senghor spunea o dată că Senegalul trebuie să se dezvolte ca un organism sănătos, bine echilibrat, progresul său excluzînd mărirea decalajului existent deja între nivelul economic al Dakarului și cel al restului țării. Pentru Senegal, ca și pentru atîtea alte state în curs de dezvoltare, care au probleme similare cu ale noastre* — a încheiat ministrul senegalez — *este absolut necesar ca repartizarea efortului național să se exercite în mod rațional, asupra întregii țări.*

Pretutindeni în țările africane vizitate, într-o formă sau alta oameni politici, economiști, conducători de întreprinderi industriale sau ziariști au remarcat sau au căzut de acord asupra faptului că, în dezvoltarea economică independentă a țărilor lor, efortul propriului popor reprezintă elementul primordial, motorul progresului și garanția consolidării independenței naționale. Pronunțîndu-se pentru cooperarea economică reciproc avantajoasă cu orice stat care nu impune condiții de natură să știrbească suveranitatea și independența națională, exponenții opiniei publice africane cu care am discutat s-au referit totodată la rolul acestei cooperări prin prisma obiectivelor dezvoltării independente a țărilor lor. *„Este necesar ca orice ajutor extern să poată întări propriile noastre forțe fără a slăbi voința noastră de dezvoltare suverană"*, sublinia Ousmane Baldé, secretar de stat pentru controlul financiar din Guineea. *„Pentru noi* — ne spunea ministrul afacerilor externe al Republicii Mali, Ousmane Bâ, — *cooperarea cu alte țări, ajutorul extern sînt numai un sprijin în opera de dezvoltare independentă ; baza o constituie propriul nostru efort"*.

reflector

MONTEVIDEO : IMPASUL SE MENȚINE

Guvernul Pacheco Areco, după o lună de stare de asediu, se află în același impas inițial pe care cu greu îl va putea depăși, în ciuda puterilor excepționale — decretul din 13 iunie — și a blocării prețurilor și salariilor — decretul din 28 iunie. Autoritățile uruguayene se tem că suspendarea acestor două măsuri excepționale ar putea antrena creșterea vertiginoasă a prețurilor la articolele de consum curent, riscînd să provoace o recrudescență a conflictelor sociale. În fața actualelor dificultăți, guvernul de la Montevideo încearcă să supună parlamentului un proiect de lege simplificat asupra blocării prețurilor și veniturilor. O dată aprobată această lege și ridicată starea de asediu — consideră cercurile competente — cabinetul uruguayan va elabora o serie de noi proiecte cu caracter economic și social.

SUCCESIUNEA LUI KENYATTA

Parlamentul kenyan a adoptat de curînd un proiect de lege privind succesiunea actualului președinte Kenyatta. Jomo Kenyatta, în vîrstă de 70 de ani, a devenit prim-ministru al țării în anul 1963, iar în 1964 — președinte al Republicii. Preocupare mai veche, problema succesiunii președintelui Kenyatta a stîrnit reacții diferite, unele chiar violente. Proiectul prezentat în martie de guvern prevede ca președintele Kenyei, ales pînă acum de parlament, să fie desemnat în viitor prin vot universal direct. Candidații — membri ai parlamentului — urmează să fie indicați de fiecare partid. Violentele critici ridicate de unii parlamentari, mai ales din rîndurile opoziției, împiedicaseră pînă acum aplicarea proiectului.

Se consideră, de altfel, că „legea succesiunii" poate deveni un serios prilej de redeschidere a vechilor rivalități etnice și personale din viața politică kenyană.

CU ARCURI ȘI SĂGEȚI

În statul brazilian Rio Grande do Sul, un trib de indieni, înarmați cu arcuri și săgeți, s-a răsculat, amenințînd să dezlănțuie un război împotriva coloniștilor albi. Aceasta e prima revoltă organizată în aceste zone ale Braziliei, unde, de mulți ani, indienii sînt supuși unei lente exterminări. Răscoala a început în momentul în care 900 de indieni Caiganga, care trăiesc în rezervația Cacique Nonoai, s-au aliat cu puținii supraviețuitori ai tribului Guarani. În urmă cu douăzeci de ani, membrii tribului Guarani erau în număr de 1 200, iar astăzi au rămas doar 48. În rîndurile indienilor Caiganga domnește o stare de tensiune de cînd șapte familii de coloniști albi s-au instalat pe pămînturile lor și au început distrugerea sistematică a pădurilor, care constituie unica resursă a indienilor. „Planul de război" al indienilor e simplu : dacă albii nu pleacă, vor lupta cu arcul și săgețile împotriva mitralierelor.

În legătură cu situația tragică a indienilor brazilieni, care sînt distruși de boli și mizerie, cunoscutul specialist Omar Paranho Montenegro, care s-a consacrat problemei indienilor, a spus : „Dacă nu vor fi luate măsurile care se impun, pînă în 1980, în Brazilia nu va mai exista nici un singur indian".

Din culisele celui de al doilea război mondial

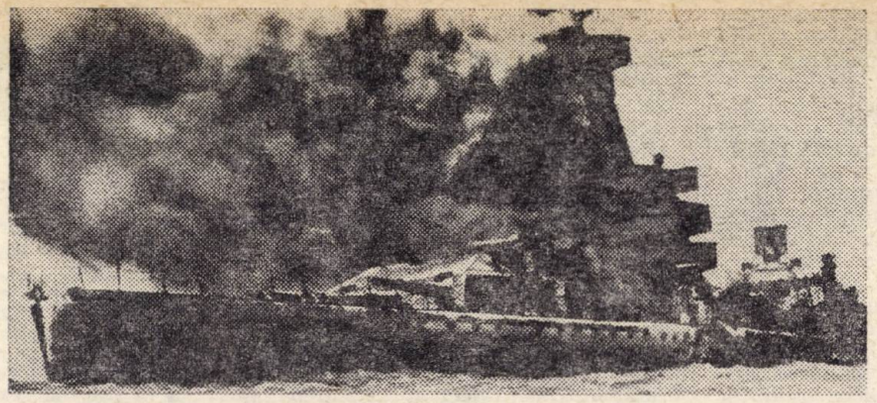

Ultimele clipe ale lui „Graf von Spee". Incendiat de propriul său echipaj, faimosul cuirasat își va încheia cariera în adîncul oceanului (stînga). *Comandantul Langsdorf îndată după debarcarea sa la Montevideo. Peste cîteva zile avea să-și tragă un glonte în tîmplă.* (dreapta)

MISTERUL SCUFUNDĂRII CUIRASATULUI „GRAF VON SPEE"

La 17 decembrie 1939, nava de război germană „Graf von Spee", cel mai renumit „cuirasat de buzunar" al marinei hitleriste, s-a autoscufundat în rada portului Montevideo. Cauzele exacte care au provocat sfîrșitul navei au fost multă vreme învăluite în mister. În reportajul de mai jos al lui Arrigo Petacco, reprodus după săptămînalul „L'Europeo", se aduc o serie de clarificări privitoare la „cazul Graf von Spee", unul din episoadele care au făcut multă vîlvă în anii celui de al doilea război mondial.

Cuirasatul „Graf von Spee" s-a autoscufundat în decembrie 1939, în fața portului Montevideo, iar comandantul vasului, Hans Langsdorf, s-a sinucis. Multă vreme s-a crezut că sfîrșitul lui „Graf von Spee" se datorește faptului că nava germană nu ar fi fost capabilă să învingă sau să scape din încercuirea unei puternice escadre britanice care îl pîndea în afara portului. Adevărul este însă cu totul altul. La limita apelor teritoriale uruguayene, „Graf von Spee" era așteptat de numai trei mici crucișătoare engleze, care nu ar fi putut să învingă puternicul cuirasat german. „Graf von Spee" s-a autoscufundat pentru că primise informații greșite despre amploarea forțelor navale britanice aflate în fața Montevideo-ului. Este vorba de o farsă abilă, jucată la perfecție de englezi pe socoteala germanilor. Cînd și-a dat seama că a fost indus în eroare, comandantul Langsdorf s-a omorît.

Adevărul despre sfîrșitul lui „Graf von Spee" ni l-a relatat chiar autorul acestei farse, adevăratul „scufundător" al navei. Este vorba de sir Henry Millington-Drake, pe atunci ambasador al Marii Britanii la Montevideo. Astăzi pensionar, sir Henry (care e ultimul descendent al renumitului sir Francis Drake) trăiește în centrul vechii Rome. El păstrează, împreună cu portretele strămoșilor, trofeele navei germane, scufundată la Montevideo.

De la începutul războiului, cuirasatul german străbătea mările, fiind angajat într-o adevărată cursă piratească. Reușise să scufunde în total nouă nave britanice, cu o capacitate de 60 000 de tone. Își schimba adesea pavilionul, își camufla propria-i siluetă folosind turnuri din lemn și coșuri false, pe care le înmulțea sau le suprima. Datorită camuflajului (și unei viteze mari, necunoscută în acele timpuri), el izbutise să scape luni de zile de orice urmărire a adversarului. Intrase în portul Montevideo în a doua jumătate a lunii decembrie 1939 pentru a repara unele stricăciuni provocate de o înfruntare cu cîteva nave britanice și pentru a-i îngropa pe cei 36 de marinari pieriți în luptă.

PRIMA GREȘEALĂ A COMANDANTULUI LANGSDORF

„Nava «Graf von Spee» — ne-a declarat sir Henry — a intrat în portul Montevideo la 13 decembrie 1939, seara tîrziu. În calitate de ambasador britanic, îmi revenea mie sarcina de a mă ocupa de vasul împotriva căruia flota noastră ducea de circa patru luni o luptă crîncenă. De fapt, «Graf von Spee» nu ancora niciodată. Pentru a-și face plinul, se folosea de un fel de navă-satelit : petrolierul german «Altmark» care, sub diferite pavilioane, ajungea din urmă cuirasatul în puncte stabilite dinainte, îl aproviziona cu hrană și petrol și ridica prada precum și echipajele vaselor scufundate.

Puțin înainte de 13 decembrie 1939, aflasem că «Graf von Spee» se ciocnise în larg, în dreptul lui Rio de la Plata, cu trei mici crucișătoare britanice comandate de contraamiralul Harwood ; fireste, însă, nu credeam că se va refugia la Montevideo. De fapt, «Graf von Spee» n-ar fi avut motive să se teamă de micile noastre unități. Era o navă frumoasă și puternică și, pe vremea aceea, unul din vasele cele mai eficiente din lume. Din punct de vedere tehnic, avea puterea unui cuirasat și viteza unui crucișător. Prezența pe mare a unei nave de acest fel tulbura strategia tradițională, care prevede înfruntări între nave de același tip. «Graf von Spee» avea însă posibilitatea să scape de marile unități de război datorită vitezei sale și să dea bătălia împotriva crucișătoarelor, chiar a celor mai rapide, învingîndu-le datorită marelui său calibru".

Inginerii germani ajunseseră la o asemenea tehnică nu datorită vreunei idei excepționale ci, pur și simplu, pentru că, proiectînd desenele navei, au fost preocupați să respecte Tratatul de la Versailles, care nu permitea Germaniei să construiască nave de peste 10 000 de tone. Astfel, folosind materiale ușoare și căutînd să reducă pe toate căile greutatea vaporului, ei izbutiseră să-l înarmeze cu 6 tunuri de 280 mm și 16 tunuri de calibru mai mic, fără să depășească greutatea de 10 000 de tone. Mai trebuie adăugat că „Graf von Spee" dispunea, pentru prima oară în istoria navigației, de un aparat radar : era un dispozitiv încă rudimentar, care „vedea" numai pînă la o distanță de 14 km și numai de la proră.

„Cuirasatul «Graf von Spee» — ne-a relatat în continuare fostul diplomat britanic — a intrat în port pe neașteptate. Înainta fără lumini și, bineînțeles, fără să solicite un pilot din partea portului. Eu m-am grăbit să anunț Londra de ceea ce se întîmpla. Am primit dispoziția de a cere guvernului uruguayan să acorde navei beligerante un azil de numai 24 de ore, conform prevederilor stabilite prin Convenția de la Aix, din 1907. Această Convenție stabilește că o navă beligerantă nu se poate opri pentru mai mult de 24 de ore într-un port neutru, în afară de cazul în care nu este în măsură să-și reia drumul pe mare. Dar nu era cazul cu «Graf von Spee», care ajunsese în port cu mare viteză și fără ajutorul remorcherelor".

„Graf von Spee" zărise cele trei crucișătoare britanice — „Ajax", „Achilles" și „Exeter" — la ora 6, în dimineața zilei de 13 decembrie. Comandantul Hans Langsdorf a săvîrșit atunci o primă greșeală, luînd crucișătoarele drept contratorpiloare. Cu toate acestea, raportul de forțe era încă în avantajul său : „Graf von Spee" dispunea de fapt de calibruri mari, de 280 mm, în timp ce, dintre adversarii săi, numai „Exeter" avea calibruri de 203, iar celelalte — de 150. Așadar, din punct de vedere teoretic, „Graf von Spee" ar fi putut să-și lovească dușmanul rămînînd în afara tirului tunurilor adver-

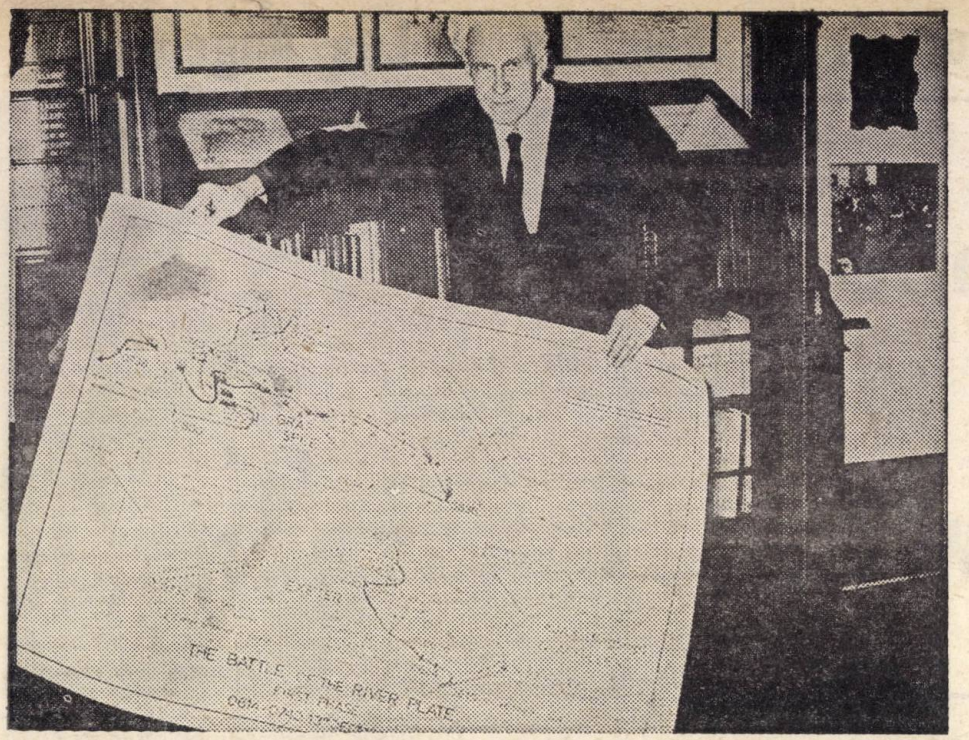

Henry Millington-Drake, fost ambasador britanic la Montevideo în anii războiului, omul care a provocat autoscufundarea lui „Graf von Spee". Harta pe care o ține în mînă înfățișează o fază a bătăliei navale soldate cu avarierea cuirasatului german

se. Dar comandantul Langsdorf a acceptat ciocnirea la o distanță mică : a scos din luptă pe „Exeter" — crucișătorul cel mai periculos — și l-a lovit pe „Ajax", primind însă și el cîteva lovituri care au provocat navei serioase avarii. Din pricina acestora, „Graf von Spee" a renunțat să continue lupta și s-a îndreptat spre Montevideo, urmărit mereu de la distanță de cele două mici crucișătoare britanice care supraviețuiseră ciocnirii.

UN AMBASADOR PUNE LA CALE O FARSĂ

„Toată noaptea — ne povestește Millington-Drake — nemții au lucrat intens pentru a ascunde avariile provocate de proiectile. Motive de ordin propagandistic îi impuneau comandantului Langsdorf să camufleze rănile primite în lupta cu englezii. În același timp, ambasadorul german solicita ca lui «Graf von Spee» să-i fie acordat drept de azil pe o durată de 15 zile. Aceste contradicții au favorizat întreaga mea acțiune. Era ilogic să se ascundă avariile și, concomitent, să se ceară atîtea zile pentru a le înlătura. Ca atare, am insistat pe lîngă ministrul de externe uruguayan, Guani, ca navei «Graf von Spee» să nu i se acorde azil mai mult de 24 de ore".

În dimineața zilei de 14 decembrie, situația era următoarea : în portul Montevideo se afla un cuirasat german care avea avarii, dar ale cărui tunuri erau în stare să tragă. În afara portului îl așteptau două crucișătoare ușoare britanice (cărora ulterior li s-a adăugat un al treilea din aceeași clasă, „Cumberland"), deja lovite în precedenta bătălie și cu un armament mult inferior aceluia de pe „Graf von Spee". Comandantului unității, contraamiralul Harwood, nu i-a trebuit mult ca să priceapă că, dacă cuirasatul ar fi fost constrîns să iasă în larg în acel moment, situația englezilor ar fi devenit critică. De aceea, Harwood a telegrafiat la ambasada britanică, cerînd să se facă tot posibilul pentru a se întîrzia ieșirea navei „Graf von Spee".

„A trebuit astfel — își amintește sir Henry — să fac un neprevăzut pas înapoi. Toată graba mea de a-l goni din port pe «Graf von Spee» a dispărut. Am devenit extrem de maleabil și de înțelegător față de cererile nemților. Voiau timp ? Să și-l ia ! Dar acum, cel care exercita presiuni era guvernul uruguayan. La Montevideo se dorea intens plecarea navei, a cărei prezență nu putea decît să creeze complicații statutului de neutralitate al țării. Pînă la urmă, eu am fost acela care am recurs la o stratagemă de natură să-l «favorizeze» pe colegul german. Am descoperit că, potrivit tot Convenției de la Aix, o navă de război poate să părăsească un port neutru «numai la 24 ore după plecarea unei nave comerciale care aparține țării inamice». Această clauză fusese introdusă pentru a se evita ca vasul comercial să fie imediat ajuns din urmă și scufundat. Am început deci să dispun plecarea, una cîte una, la interval de 24 de ore, a cîtorva nave comerciale aliate care se găseau în port. Acest truc m-a ajutat să cîștig cîteva zile".

Stratagema lui sir Henry Millington-Drake nu a durat mult. Guvernul uruguayan a decis pe neașteptate să se descotorosească de nedoritul oaspete, care amenința să complice tot mai mult raporturile sale cu guvernele beligerante. Comandantul Langsdorf a fost invitat să părăsească portul duminică 17 decembrie, pînă la orele 20.

„Situația devenise foarte delicată — relatează mai departe sir Henry. In afara portului, noi aveam doar trei mici crucișătoare și se prevedea deci o bătălie aproape lipsită de speranță pentru forțele engleze. Era de presupus că «Graf von Spee», chiar voind să se eschiveze de la luptă, s-ar fi bătut ca un tigru prins în cursă, și de altfel avea multe posibilități să procedeze ca atare datorită armamentului său superior. Pe de altă parte, nu era cu putință ca escadra britanică ce ridicase ancora la Gibraltar (din care făceau parte cuirasatul «Renown» și port-avionul «Ark Royal») să ajungă la timp pentru a ajuta crucișătoarele contraamiralului Harwood. Unica noastră speranță era ca germanii să creadă că, în afara portului, existau forțe britanice mult superioare realității".

„TIGRUL MĂRILOR" A ALES SINUCIDEREA

Cum au procedat mai departe englezii ? În această problemă, Millington-Drake păstrează tăcerea. Uzanțele diplomatice îl împiedică să dezvăluie trucul la care a recurs pentru a-i speria pe nemți și pentru a permite englezilor să elimine periculosul cuirasat inamic fără să tragă nici o singură lovitură de tun. Faptele sînt însă acestea :

În după-amiaza zilei de sîmbătă, în barurile din Montevideo au început să circule zvonuri ciudate. Se spunea că alte nave britanice s-au alăturat acelora care staționau dincolo de linia apelor teritoriale.

Firește, aceste zvonuri au ajuns pînă la ambasada germană și, deopotrivă, pe bordul navei „Graf von Spee". În acea seară, tîrziu, zvonurile au fost definitiv confirmate de o telegramă transmisă de agenția britanică „Reuter", care anunța oficial sosirea în fața portului Montevideo a cuirasatului „Renown", a port-avionului „Ark Royal" și a cîtorva crucișătoare. Duminică dimineața, această știre figura în toate ziarele de pe continentul sud-american.

În după-amiaza zilei de 17 decembrie, Hans Langsdorf a debarcat de pe vas și s-a dus la ambasada germană. Aci a telefonat la Berlin pentru a expune situația. Nu se știe ce anume i s-a ordonat pentru că Langsdorf nu a vorbit ulterior cu nimeni. Totuși, e ușor de imaginat că a primit ordinul să scufunde nava pentru ca să nu încapă pe mîinile englezilor.

Așa a și făcut. La orele 19,30, o înspăimîntătoare explozie a sfărîmat toate geamurile din Montevideo. „Graf von Spee", învăluit în flăcări, a fost văzut scufundîndu-se lent. Decît să înfrunte o bătălie chipurile inegală, nava pe care Goebbels o supranumise „Tigrul mărilor" a ales sinuciderea.

Zgomotul exploziei a fost auzit și pe bordul celor trei mici crucișătoare britanice care așteptau în afara portului, iar contraamiralul Harwood a respirat ușurat : farsa reușise. În acel moment, escadra navală britanică era încă foarte departe ; abia ieșea din portul Rio de Janeiro, unde se oprise pentru a-și umple rezervoarele, și ar fi ajuns la destinație la 20 decembrie, adică 48 de ore după sfîrșitul cuirasatului german.

În aceeași noapte, la Buenos Aires, unde echipajul de pe „Graf von Spee" ceruse azil, Hans Langsdorf și-a tras un glonte în tîmplă.

Propaganda nazistă a încercat să justifice și această bizară sinucidere întîrziată. S-a spus că Langsdorf, deși dorea să moară o dată cu nava sa, a ținut mai întîi să se ocupe de salvarea echipajului. În realitate, pare destul de probabil că el a hotărît să se sinucidă numai după ce și-a dat seama că englezii l-au păcălit. Se pare că aceasta a fost și părerea guvernului hitlerist, care a decis să reducă pensia de război acordată rudelor comandantului cu justificarea că „sinuciderea lui Langsdorf nu a constituit un act de război ci un gest personal de protest".

Stadiul anchetelor de la Memphis şi Los Angeles

Se va afla oare adevărul?

După lungile sale peregrinări, James Earl Ray a ajuns în sfîrşit la Memphis. Iată-l pe presupusul asasin al pastorului King condus spre noul său domiciliu : o celulă a închisorii oraşului

— L-ai întîlnit vreodată în viaţa dumitale pe dr. Martin Luther King ?

— Nu, domnule.

— Ai avut vreodată ceva împotriva lui ?

— Nu, domnule.

— L-ai ucis pe dr. Martin Luther King ?

— Nu, domnule.

Interogatoriul de mai sus a avut loc la Londra. James Earl Ray, alias Ramon George Sneyd, este totuşi omul care în ajunul asasinatului de la Memphis a cumpărat o puşcă Remington, o lunetă telescopică şi un binoclu, cel care a ocupat camera 5 B a motelului de pe South Main Street nr. 424 din Memphis şi, totodată, cel care, după cum au dovedit-o amprentele digitale, a fugit lăsînd în uşa unui magazin un pachet conţinînd puşca, luneta şi binoclul.

Dar a ucis oare el, cu mîna lui, sau a fost folosit doar pentru a camufla identitatea adevăratului asasin? Este el cel care, în momentul crimei, a fost zărit la fereastra sălii de baie situate alături de camera lui ? Şi dacă a ucis, a făcut-o din proprie iniţiativă sau a fost angajat şi plătit pentru aceasta ? De către cine ?

O declaraţie pe care a cerut el însuşi permisiunea s-o facă în faţa ziariştilor, pe cînd se afla la închisoarea din Londra, a intrigat în mod deosebit pe observatori. Ray (Sneyd) a ţinut să sublinieze că, din momentul arestării sale, n-a vorbit cu nici un reprezentant sau avocat al guvernului Statelor Unite. Era oare un mod criptic de a anunţa pe cineva din afară că nu a mărturisit nimic ?

— Dacă acest om va fi adus în faţa justiţiei, el va susţine că nu este vinovat, a făcut cunoscut avocatul american al lui Ray, Arthur Hanes, fost primar al oraşului Birmingham din Alabama. Hanes se străduieşte să provoace cît mai multă vîlvă în jurul cazului, prezentîndu-şi încă de pe acum clientul ca pe... viitoarea victimă a unei erori judiciare :

— Voi începe fără nici o întîrziere să combat şi să contracarez campania fără precedent de răuvoitoare şi de calomnioasă, desfăşurată de radio şi de televiziune, cu scopul de a-l prezenta ca pe un asasin dovedit, un monstru, un degenerat şi un vicios. Această campanie violează preceptul sacru că orice om trebuie considerat nevinovat atîta timp cît vinovăţia lui n-a fost stabilită fără urmă de îndoială.

Din considerente de securitate, lui Hanes nu i s-a permis să-l însoţească pe Ray la bordul avionului care l-a transportat în cel mai mare secret de la Londra pînă la Memphis, unde un automobil blindat îl aştepta pentru a-l conduce, escortat de alte şase maşini de poliţie şi motociclişti, în celula special protejată cu plăci de oţel a închisorii locale. (E vorba, de fapt, de patru încăperi legate între ele, în care s-au instalat aer condiţionat şi un circuit închis de televiziune, pentru ca poliţiştii să poată supraveghea fiecare mişcare a acuzatului).

Bravul ex-primar al citadelei rasismului din statul Alabama ocărăşte neobosit autorităţile britanice care au decis extrădarea asasinului prezumtiv : „Au fost puse în mişcare forţe puternice, a spus el la o conferinţă de presă. Imperiul britanic s-a străduit să-l împingă pe acest om afară din ţara sa, în timp ce Statele Unite s-au străduit să-l obţină". Procesul a fost fixat pentru 12 noiembrie. Pînă atunci, se mai pot întîmpla multe...

■

La Los Angeles, avocatul lui Sirhan trage de timp. Mai întîi, el a obţinut un răgaz de trei săptămîni „pentru pregătirea apărării". La expirarea lui, a solicitat — şi i s-a acordat — o nouă amînare : alte două săptămîni pentru continuarea examinării de către psihiatri a „asasinului prezumtiv" al lui Robert Kennedy. Nici măcar avocatul lui Sirhan nu-i poate pune vinovăţia la îndoială, întrucît, spre deosebire de ceea ce s-a întîmplat în cazul celorlalte crime similare, a fost prins asupra faptului. Procurorul din Los Angeles a confirmat că va cere condamnarea la moarte a lui Sirhan pentru asasinat cu premeditare. Iată cum stau lucrurile din punct de vedere legal : Sirhan poate pleda „nevinovat", „iresponsabil" sau „vinovat". Dacă îl va găsi vinovat, juriul trebuie să se întrunească încă o dată pentru a stabili pedeapsa : pedeapsa capitală sau închisoarea pe viaţă, sentinţă care în California poate însemna punerea în libertate după 7 ani.

Nu se ştie, însă, dacă întrebarea esenţială va primi sau nu răspuns vreodată : A avut Sirhan complici ? Uciderea lui Robert Kennedy a fost acţiunea unui dezechilibrat, a unui ins izolat sau rezultatul unei conspiraţii ?

În alt oraş din California, la Pasadena, unul dintre fraţii criminalului, Saidallah Bishara Sirhan, în vîrstă de 36 de ani, s-a prezentat într-o dimineaţă la poliţie pentru a arăta că automobilul său a fost lovit de două gloanţe şi pentru a povesti o istorie abracadabrantă : conducea de-a lungul autostrăzii Pasadena, cînd a observat că e urmărit şi apoi flancat de două maşini, un Chevrolet şi un microbuz Volkswagen. În fiecare dintre ele s-ar fi aflat mai mulţi bărbaţi. Deodată, un bărbat din Volkswagen ar fi tras un foc de pistol spre Sirhan. Glontele a pătruns în portiera de lîngă Sirhan. Acesta a virat spre dreapta, în clipa cînd al doilea glonte a trecut exact prin locul unde se aflase cu puţin înainte gîtul lui. Apoi, cele două automobile au dispărut rapid, îndreptîndu-se în direcţii opuse. Saidallah Sirhan, care pînă la această întîmplare, al cărei unic martor a fost, refuzase orice protecţie din partea poliţiei, s-a instalat în casa din Pasadena, unde mama sa şi alţi trei fraţi sînt păziţi, aşa cum a fost păzită cîndva familia lui Lee Harvey Oswald.

■

Între timp, consternării şi confuziei produse de cele două crime odioase şi de misterul care înconjoară mobilurile lor li se adaugă afirmaţiile mereu mai stranii şi mai necontrolabile ale procurorului din New Orleans, Jim Garrison. O impresie detestabilă au făcut declaraţiile sale incredibile în sensul că senatorul Robert Kennedy ar fi fost de acord cu „investigaţiile" lui. Cei ce nu acceptă concluziile comisiei Warren încep să resimtă necesitatea de a explica lipsa de seriozitate a încercărilor lui Garrison de a răsturna aceste concluzii. Într-un articol de 25 000 de cuvinte publicat în revista „The New Yorker", Edward Jay Epstein, autorul

unei celebre analize critice a raportului Warren, arată că, în 18 luni de anchete senzaționaliste, Garrison n-a izbutit să dovedească absolut nimic și că acțiunile lui pot discredita pe criticii serioși ai raportului.

Deloc descurajat, Garrison persistă. Ultima lui „revelație" : schimbînd informații cu o agenție de spionaj dintr-un „stat aliat cu S.U.A.", el ar fi pătruns misterul asasinatului de la Dallas. Printre informațiile astfel obținute s-ar include și o „convorbire cu unul dintre asasini". Atentatul, ar fi concluzia, a fost executat de membri ai C.I.A. Lee Harvey Oswald a fost recrutat de spionajul american, dar n-a ucis pe nimeni. Au existat patru echipe de asasini, formate din cîte un trăgător și un observator, amplasate după cum urmează : una la etajul 7 al clădirii Dal-Tex, una la unul dintre etajele de sus ale depozitului de manuale, iar două pe un teren cu iarbă (Grassy Knoll) situat în fața mașinii prezidențiale. Toți asasinii au tras. Cei de sus i-au rănit pe John Kennedy și pe guvernatorul Connaly în spate, iar dintre gloanțele trase din față unul l-a nimerit pe președinte, altul a lovit o tăbliță indicatoare de pe stradă, iar un al treilea „a zdrobit capul președintelui". Garrison mai susține că șefii C.I.A. nu cunoșteau planul, dar după atentat s-a format o conspirație pentru a ascunde rolul unor autorități federale. Iar americanii se întreabă dacă și în cazul recentelor asasinate adevărul va rămîne atît de ascuns, încît, la 5 ani după ele, să mai fie posibil să se lanseze asemenea elucubrații.

■

Un nou element tulburător a introdus William Turner, fost agent al F.B.I., în prezent ziarist, care susține că Ray s-ar fi aflat la Dallas în momentul asasinării lui Kennedy. El crede a-l fi identificat pe una din fotografiile înfățișînd colina Grassy Knoll (pe care, după teoria lui Garrison, s-ar fi aflat două echipe de ucigași). Ar fi vorba de unul dintre cei trei oameni găsiți pe Grassy Knoll și interogați de poliția locală, fără însă a se fi consemnat declarațiile lor în procesele verbale.

Turner mai susține că între circumstanțele asasinării lui John Kennedy și cele în care a fost ucis Martin Luther King ar exista trei coincidențe stranii : 1) așa cum pușca lăsată la vedere, lîngă depozitul de manuale, a permis să se ia îndată urma lui Oswald, pușca Remington, aruncată lîngă motelul unde a fost asasinat King, a condus la identificarea lui Ray ; 2) la cîteva minute după atentatul de la Dallas, poliția locală comunica prin radio semnalmentele lui Oswald, fără să se știe cine i le-a furnizat, în timp ce la Memphis poliția a anunțat tot prin radio că urmărește un Ford Mustang alb (cel cu care Ray a fugit din oraș) ; 3) între lucrurile lui Oswald s-a găsit un plan al orașului Dallas, pe care depozitul de manuale și alte puncte de pe traseul prezidențial erau însemnate cu cerculețe roșii, iar în Mustangul alb, abandonat lîngă Alabama două zile după asasinatul de la Memphis, s-a găsit un plan al orașului Atlanta pe care era însemnată cu un cerculeț roșu casa lui Martin Luther King.

Simple coincidențe ? Dovada unor planuri provenind din aceeași sursă ? Poate că va veni o vreme cînd toate aceste mistere se vor clarifica. Poate...

F. A.

RUDÉ PRÁVO
PRAGA

CU PRIVIRE LA PRINCIPIUL SUVERANITĂȚII

STATELE și națiunile care trăiesc pe teritoriul acestora au voința lor proprie. Știința și literatura juridică vorbesc despre voința suverană a statului. Statele au dreptul ca, în conformitate cu propria lor voință, să-și rezolve în deplină libertate problemele interne, să-și aleagă și să dezvolte după propria voință, conform condițiilor specifice, regimul politic, economic și social care le convine cel mai mult. Aplicarea acestui drept presupune, bineînțeles, că fiecare stat și fiece națiune trebuie să respecte aceleași drepturi pentru celelalte state și națiuni.

Aceasta se referă nu numai la domeniile politic, economic și social, ci și la cel ideologic. Nici un stat și nici un grup de state nu au dreptul să impună altui stat voința și nici punctele lor de vedere ideologice. Impunerea directă sau indirectă a voinței unui stat împotriva voinței altui stat duce întotdeauna la o încălcare a suveranității acestuia din urmă și, prin natura ei, reprezintă un amestec în afacerile interne.

Dacă statele trebuie să trăiască în pace și, în plus, vor să și colaboreze, este necesar să-și respecte suveranitatea lor, adică independența atît în ceea ce privește treburile interne, cît și domeniul relațiilor internaționale. Aceasta este o premisă fundamentală a relațiilor internaționale în epoca actuală și, în același timp, un principiu de bază al dreptului internațional. Dacă acest lucru este valabil în ce privește relațiile internaționale în general, el este cu atît mai evident valabil pentru statele ale căror relații sînt prietenești și bazate pe alianță. Noțiunea de relații prietenești nu este numai o noțiune politică și etică, ci și o noțiune juridică. O întîlnim înscrisă în Carta Organizației Națiunilor Unite. Noțiunea de relații prietenești și de alianță este absolut incompatibilă cu ideea oricărei intervenții.

Dreptul fiecărui stat de a nu fi împiedicat în exercitarea drepturilor sale suverane, prin intervenții ale altui stat sau grup de state, este apărat de către dreptul internațional tocmai prin principiul neamestecului. Principiul suveranității și al neamestecului formează un fel de schelet, de nucleu al dreptului internațional contemporan. Puține principii ale dreptului internațional au pătruns atît de profund în conștiința juridică a popoarelor, ca principiul neamestecului. În fața acțiunilor de intervenție, națiunile sînt foarte sensibile și adesea de-a dreptul alergice.

Principiul neamestecului este înscris în Carta O.N.U., în Carta Organizației Statelor Americane, în Carta Organizației Unității Africane și în multe alte tratate bilaterale și multilaterale, precum și în declarații internaționale. Este interzisă nu numai intervenția directă, ci și cea indirectă, precum și exercitarea de presiuni din partea unei țări asupra celeilalte. În cunoscuta propunere a Cehoslovaciei în legătură cu adoptarea Declarației principiilor juridice ale coexistenței pașnice, prezentată la O.N.U., se spune : „statele trebuie să se abțină de la orice fel de presiuni economice, politice..." împotriva oricărui stat.

În ce privește elaborarea principiului neamestecului se cuvine să se menționeze rolul pe care l-a avut inițiativa foarte meritorie a Uniunii Sovietice în adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U. a declarației referitoare la inadmisibilitatea imixtiunii în treburile interne ale statelor și apărarea independenței și suveranității lor.

Cu toate că interdicția imixtiunii este adînc înrădăcinată în dreptul in-

→

La sediul Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia sosesc în aceste zile mii de rezoluții, scrisori și telegrame din partea organizațiilor de partid, a organizațiilor obștești, a oamenilor muncii, prin care se exprimă sprijinul și adeziunea deplină față de poziția și activitatea conducerii partidului

ternațional contemporan, există o serie de probleme care reclamă o interpretare și, mai ales, o precizare.

În primul rînd, trebuie să se accentueze că este vorba despre un principiu general și absolut. Nimeni nu are și nici nu poate avea, sub nici o formă și din nici un fel de motive, dreptul de a interveni. În legătură cu aceasta este necesar să se scoată în evidență și opinia Curții juridice internaționale, privind faptul că „despre dreptul de a interveni nu se poate vorbi altfel decît ca despre o manifestare a forței politice, care a cauzat în trecut cele mai grosolane abuzuri și care nu poate să dețină nici un loc în dreptul internațional...“ (pagina 35, hotărîrea din 9 aprilie 1947 în legătură cu Strîmtoarea Corfu).

Știința progresistă a dreptului internațional nu recunoaște dreptul la intervenție și nici un fel de motive legale pentru intervenție. În domeniul așa-numitei intervenții ideologice, dreptul internațional interzice atît intervenția în scopuri progresiste (așa-numitul export de revoluție), cît și intervenția în scopuri reacționare (așa-numitul export de contrarevoluție).

Dacă un act este sau nu o intervenție, aceasta nu depinde de intenția celui care intervine. Intervenția efectuată (de exemplu, trecerea unui avion peste teritoriul altui stat fără aprobarea acestuia sau impunerea unui anumit punct de vedere ideologic altui stat) nu încetează să fie intervenție prin faptul că cel ce recurge la intervenție declară că nu a avut sau nu are intenția de a interveni. Nici intervenția neintenționată nu anihilează motivele juridice pentru care imixtiunea este interzisă de către dreptul internațional. Prin imixtiune se ajunge întotdeauna la încălcarea suveranității, întrucît este vorba despre o intervenție în problemele interne ale unui stat, împotriva voinței sale. În aceasta constă esența intervenției.

Suveranitatea unui stat poate fi lezată și de activități care nu au nimic comun cu utilizarea forței sau cu exercitarea de presiuni. Intervenția este o activitate prin care cel ce o practică obține exercitarea voinței sale chiar dacă aceasta nu are loc prin constrîngere. „Împrumuturi“, „daruri“, „ajutor“, ba chiar și simple „recomandări“ și „sfaturi“, pot fi în anumite împrejurări socotite drept imixtiune sau încercare de imixtiune. În trecut a fost vorba, mai ales, de cazuri în care statele capitaliste puternice profitau de situația statelor mai slabe pentru a interveni sub această formă.

Faptul că cel ce intervine alege pentru imixtiune o formă sau alta, se străduiește să-și justifice intervenția printr-un motiv real sau inventat, progresist sau neprogresist, încearcă să mascheze intervenția sau să o justifice, se unește în acest scop cu alte state (așa-numita intervenție colectivă) — nu diminuează efectele încălcării suveranității statului împotriva căruia a fost îndreptată.

Respectarea strictă a principiului neimixtiunii este Alfa și Omega relațiilor pe baza egalității între state suverane. Respectarea, apărarea și întărirea acestui principiu reprezintă un imperativ categoric al tuturor forțelor progresiste.

G. MENCEV

Șeful secției de drept internațional al Institutului de Științe Juridice de pe lîngă Academia R. S. Cehoslovace

KOMUNIST

Belgrad

CREDINȚA ÎN SOCIALISM

LA CEA de-a IX-a plenară a C.C. al U.C.I. au fost rostite cuvinte clare de sprijin față de Partidul Comunist din Cehoslovacia și celelalte forțe progresiste care militează în această țară pentru renașterea socialistă democratică a societății lor. Aprecierile Comitetului Central rezultă din totalitatea concepțiilor și practicilor Uniunii noastre, din experiența și istoria sa — mai ales din cea mai recentă, cînd Partidul Comunist din Iugoslavia și, apoi, Uniunea Comuniștilor a fost silită să lupte cu tenacitate împotriva încercărilor de negare a dreptului popoarelor noastre de a-și construi în mod independent societatea lor socialistă. Lupta pentru apărarea acestui drept a fost întotdeauna, în modul cel mai strîns, legată de tendința de afirmare a socialismului pe scară internațională ca sistem care asigură relații într-adevăr egale în drepturi între state, o colaborare intensă pe baza respectării suveranității, a neamestecului în afacerile interne, a respectării intereselor tuturor partenerilor.

Pentru forțele sociale și politice care cred în socialism, ultimele zile au adus multe clipe de nesiguranță și îngrijorare. Știrile alarmante, dar și pașii reali făcuți de conducerile unor țări socialiste și partide comuniste în raport cu Cehoslovacia și P.C. din Cehoslovacia, campania din presă, aprecierile și suspiciunile nejustificate în legătură cu caracterul dezvoltării din această țară, toate acestea au creat — nu numai în R.S. Cehoslovacă, ci și în afara ei — convingerea că se încearcă să se influențeze, prin presiuni, asupra cursului și soartei proceselor actuale din această țară.

Nu trebuie date citate din clasicii socialismului științific pentru a aminti cît sînt de periculoase ideile privind „fericirea“ altor popoare prin exportul propriilor „modele“ de socialism. În cazul Cehoslovaciei, astfel de încercări sînt cu atît mai lipsite de sens cu cît această țară și partidul ei comunist, după plenarele din ianuarie, aprilie și mai, luptă hotărît tocmai pentru înlăturarea cauzelor stagnării și deformărilor nesocialiste, precum și pentru eliberarea căilor de dezvoltare a societății pe baze democratice. Este un fapt că partidul, care a inspirat această mișcare și stă în fruntea ei, se bucură în acțiunea sa de sprijinul larg al oamenilor muncii, iar elementele antisocialiste sînt combătute în cadrul acestei puternice mișcări. Din păcate, în presa unor țări socialiste (și chiar în mod oficial), unele fenomene care însoțesc actualele frămîntări sociale din Cehoslovacia sînt prezentate ca principale. Atenția nu este concentrată asupra acțiunii forțelor progresiste, ci asupra „amenințării socialismului“. O astfel de interpretare, unilaterală și tendențioasă a dezvoltării din R.S. Cehoslovacă constituie un sprijin pentru acele forțe conservatoare care sînt răspunzătoare de cele mai mari încercări prin care a trecut socialismul și care mai încearcă încă să mențină vechile relații în societatea cehoslovacă.

Oricît de grea ar fi — din cauza condițiilor interne și internaționale complexe — lupta actuală a forțelor socialiste progresiste din Cehoslovacia, în mod evident socialismul nu este amenințat. Dimpotrivă. Prin înfăptuirea țelurilor renașterii, el poate doar să se întărească și să se consolideze.

Altceva, însă, poate să amenințe cuceririle foarte însemnate ale socialismului — și anume nerespectarea principiilor pozitive în viața internațională care au început să se consolideze în ultimii doisprezece ani tocmai pe teritoriul socialismului, ca rezultat al schimbării treptate a practicii anterioare și al afirmării alteia noi, mai bune și mai democratice. Este vorba, înainte de toate, de respectarea drepturilor luptătorilor pentru socialism din fiecare țară de a stabili singuri tactica și strategia lor politică, de a-și alege mijloacele

Ce părere au londonezii ? O expoziție de urbanistică deschisă în capitala Angliei supune aprecierii vizitatorilor această machetă elaborată de arhitectul Dennis Lennon : așa ar urma să arate, în Londra de mîine, celebrul Piccadilly Circus

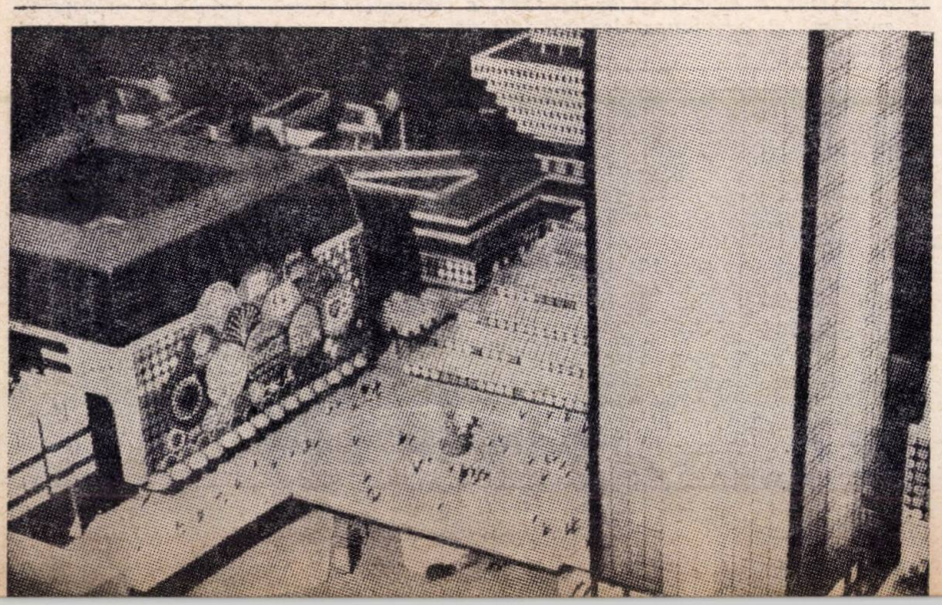

de acțiune și de a răspunde pentru activitatea lor în fața clasei muncitoare și a poporului din propria țară. Este vorba de premisele esențiale ale egalității în drepturi și colaborării încununate de succes. Pe cît a întărît aplicarea acestor principii pozițiile socialismului în lume (în primul rînd în țările care mai luptă încă pentru libertatea și emanciparea lor națională), pe atît orice abatere de la ele produce neîncredere în capacitatea socialismului de a soluționa, mai bine decît celelalte sisteme, problemele și litigiile internaționale pe baza egalității în drepturi.

Amestecul în treburile interne ale Cehoslovaciei, ca și în trecut, poate numai să îngreuieze poziția și lupta partidelor comuniste și a altor partide și mișcări progresiste din lume, spre marea satisfacție a tuturor dușmanilor socialismului. Aceasta este o mare răspundere istorică asupra căreia ar trebui să reflecteze serios toți aceia care sînt atît de „îngrijorați", și cu atît de puține drepturi, de soarta socialismului din Cehoslovacia.

Branko ȘKRINIAR

Newsweek

NEW YORK

Walter Lippmann

COEFICIENTUL CREDULITĂȚII

MULT TIMP după ce alegerile prezidențiale vor fi intrat în istorie, drama umană a relațiilor dintre președinte și vicepreședintele său va continua să reprezinte o poveste fascinantă. Astăzi, cunoaștem numai o parte a acestei povești, dar destul de mult pentru a fi absolut siguri că Humphrey nu a spus una în timp ce credea alta. Nu este un asemenea om. Pentru a pleda cu elan și entuziasm, trebuie să fie mai întîi el însuși convins.

Am putea spune că problema lui este prea înaltul coeficient de credulitate — nesfîrșita sa capacitate de a se lăsa convins grabnic și profund.

Motivul pentru care cei ce îl cunosc de multă vreme, ca, de exemplu, Bill Moyers, îi pun la îndoială sinceritatea, se explică prin faptul că își amintesc cum vorbea scurtă vreme după intrarea sa în funcție, în 1965. Este vorba de perioada cînd se pregătea hotărîrea de a se interveni activ în Vietnam. Ea era pregătită în întruniri secrete ale principalilor consilieri ai președintelui. În acele zile critice, noul vicepreședinte era exclus de la consiliile restrînse ale Administrației și nu i se permitea să știe cu mult mai mult decît se aducea la cunoștința Comitetului senatorial pentru relațiile externe și a liderilor de partid din Congres.

A fost o experiență amară pentru vicepreședinte care, pe atunci, critica politica privitoare la război formulată de președinte împreună cu Rusk, McNamara, McGeorge Bundy și alți cîțiva. A fost perioada în care exista impresia că Humphrey se opune politicii de război inițiate de Johnson.

Capitolul necunoscut al povestirii Johnson-Humphrey se referă la felul în care vicepreședintele a ajuns în cele din urmă să fie admis în acest consiliu și la care dialogul — sau poate ar trebui să spunem monologul — prin care Humphrey a fost transformat atît de spectaculos într-un purtător de cuvînt entuziast. Nu este neplauzibil să afirmăm că i s-a cerut să aleagă între a rămîne popular printre vechii săi prieteni liberali și eventualitatea de a nu mai fi vicepreședintele lui Johnson în 1968. Pe atunci, se considera ca ceva de la sine înțeles că Johnson va fi din nou desemnat și reales în 1968. Oricum, caracterul brusc și entuziasmul exploziv al propagandei lui Humphrey au uimit întreaga lume, fiind egalate numai de naivitatea cu care a exclamat, de exemplu, că există „o imensă posibilitate de a se realiza visul Marii Societăți în marea regiune a Asiei, nu numai aici în țară". Amploarea acestei infatuate fugi de realitate este cu mult mai alarmantă la un om care ar putea deveni viitorul președinte. Un om care poate crede că este în stare să construiască Marea Societate în Asia, și presupune cu voioșie, că ea este pe cale de a fi construită în țară, reprezintă un motiv de îngrijorare în cazul în care ar ajunge vreodată la Casa Albă.

Dar în spatele tuturor acestor fraze stă ascunsă problema reală a războiului, căreia poporul american trebuie să-i facă astăzi față. Nici o oficialitate nu a prezentat sau discutat vreodată această problemă în mod public. Ea a constituit, însă, problema esențială în toate acțiunile secrete de conducere a războiului. Se pune problema dacă Statele Unite urmează *să-și retragă* forțele armate după ce se va fi încheiat un acord politic care ar promite un Vietnam de sud independent pe bază de autodeterminare, sau dacă Statele Unite urmează *să se stabilească* în chip de putere militară în Asia de sud-est. Se pune întrebarea reală și capitală dacă obiectivul nostru în război este de a ne crea o poziție imperială în Asia de sud-est, ca aceea care a fost creată în Coreea de sud. Cei ce nu cred în țelul imperial au încercat să negocieze terminarea războiului și, ca o consecință, retragerea noastră. Dar cei ce sînt în favoarea ideii imperiale s-au arătat ostili negocierilor și doresc o victorie militară.

Președintele nu a arătat niciodată în mod clar, poate chiar nici lui însuși, care este poziția sa în această problemă. Aceasta a încurajat dorința lui Humphrey de a crede. Pe de altă parte, președintele i-a hrănit pe adepții atitudinii imperialiste cu încurajări în rate, ținîndu-i astfel liniștiți și făcîndu-i să creadă că, pînă la urmă, își vor atinge țelurile. Acesta este procesul întortocheat prin care se rezolvă problemele mari ale marii noastre națiuni.

Pînă ce nu va fi hotărîtă și expusă în mod clar problema crucială a țelului nostru real, nu există nici o posibilitate de a se ști ce fel de succesor al lui Johnson va găsi țara în Humphrey. Va rezolva sau nu problema imperială ? Se va putea sau nu împotrivi acelui sector al opiniei publice pe care Johnson l-a împăcat pe baza planului de liniștire în rate ?

Succesorul lui Johnson, oricine va fi el, va trebui să facă față acestei probleme și s-o rezolve. Dacă nu o face, dacă evită luarea unei hotărîri, nu pot exista un aranjament real și nici o perspectivă de terminare a războiului. Numai dacă va adopta o hotărîre clară se va deschide calea pentru negocierea unei păci realiste.

Scenă de stradă în cursul recentelor ciocniri rasiale de la Akron (Ohio — S.U.A.)

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
BOSTON

ANUL VICE-PREȘEDINȚILOR

NICIODATĂ pînă acum, în întreaga istorie a Statelor Unite, nu a existat un an prezidențial ca acesta, în care problema cea mai importantă este nu desemnarea candidatului la președinție, ci desemnarea candidaților la vicepreședințe.

Trebuie să admitem că 1968 e anul unei atît de neobișnuite incertitudini, încît nimic din ceea ce se spune sau se conchide astăzi nu va rămîne neapărat valabil în următoarele 48 de ore. Totuși, pentru moment, o certitudine destul de rezonabilă — pe cît poate exista o certitudine în acest an extraordinar — o constituie faptul că republicanii îl vor desemna pe Richard Nixon, iar democrației vor „riposta", desemnîndu-l pe Hubert Humphrey.

Ce se va întîmpla în acest caz?

Nici Nixon, nici Humphrey nu au aprins imaginația oamenilor cu promisiuni minunate și pline de fantezie de creare a unui viitor mai bun pentru „marea republică". Nixon este candidatul „unității" în partidul republican, iar Humphrey este candidatul „fericirii" în partidul democrat.

Humphrey este prizonierul actualei sale „situații". El este „vicepreședintele lui Lyndon Johnson" și nimic din ceea ce ar putea spune despre ceea ce va face cînd va deveni „căpitanul" echipei nu-l poate „elibera" din actuala sa situație.

Cu Nixon, lucrurile stau la fel. Și el este prizonier al circumstanțelor existente. El nu poate fi „căpitan" decît și numai atunci cînd va fi dobîndit în mod cert desemnarea. Dar, pentru a o obține, trebuie ca aripa dreaptă a partidului să-l prefere lui Ronald Reagan (sau lui George Wallace). Dacă Hubert Humphrey este prizonierul lui Lyndon Johnson, se poate spune că și Richard Nixon este, într-o măsură aproape egală, prizonierul lui Barry Goldwater.

Or, există dovezi destul de convingătoare în sensul că Statele Unite ale anului 1968 nu-și doresc ca viitor președinte nici pe Lyndon Johnson, nici pe Barry Goldwater. Țara dorește ceva nou și diferit. Și nu este ușor să convingi lumea că Humphrey și Nixon sînt cu adevărat „diferiți".

Ajungem astfel, în actualul stadiu al campaniei, la situația că o alegere între Nixon și Humphrey este de natură să dea naștere — celelalte elemente fiind egale — unui corp electoral apatic.

Și ajungem astfel la vicepreședințe. În cazul în care Hubert Humphrey ar putea să-l convingă pe Edward Kennedy să ocupe locul al doilea pe lista sa, „celelalte elemente" vor înceta să mai fie egale.

Iar dacă Richard Nixon l-ar putea convinge, fie pe Nelson Rockefeller, fie pe George Romney, să accepte locul al doilea pe lista sa, „celelalte elemente" vor fi de asemenea diferite.

Desigur, nu există încă certitudinea că Humphrey și Nixon vor fi principalii candidați, dar indiciile cele mai puternice deschid această perspectivă. Dacă ei vor fi însă principalii candidați și dacă va fi respectată regula de a desemna ca vicepreședinți oameni fără importanță, se poate întîmpla orice.

O alegere simplă, directă și lipsită de complicații între Richard Nixon și Hubert Humphrey ar fi de natură să dea naștere luptei celei mai lipsite de interes — și în același timp mai strînse — din istoria prezidențială a S.U.A. Dar nesiguranța în privința rezultatului ar putea fi drastic modificată de alegerea vicepreședinților. O listă Humphrey-Kennedy ar fi de două ori mai puternică decît o listă Humphrey—X. Și, desigur, o listă Nixon-Rockefeller ar fi de trei sau patru ori mai puternică decît o listă Nixon-X. Uneori, în istoria politică americană, alegerea unui candidat pentru vicepreședințe a avut o importanță marginală. Este un fapt real că, în 1960, Lyndon Johnson a reprezentat un factor hotărîtor pentru democrați. Este greu să ne gîndim la un alt caz în care personalitatea candidatului la vicepreședințe să fi afectat voturile în mai mult decît într-un stat izolat. Dar, în 1968, pentru prima oară în istoria politică a Statelor Unite, rezultatul alegerilor ar putea depinde în mod hotărîtor de personalitățile pe care cele două partide le vor desemna drept candidați pentru vicepreședințe. Aceasta reprezintă, desigur, singura rațiune pentru care multă lume, inclusiv ziariști, își dau osteneala de a se duce la Miami și la Chicago.

Joseph C. HARSCH

contrapunct

Art Buchwald

Revolvere contra chelnerilor

S-ar putea crede că, după toate cîte au făcut Statele Unite pentru Europa, europenii ar putea cel puțin să nu facă greutăți unui american care vrea să cumpere un revolver. Lucrurile nu stau însă așa și, cu toate că se pretind a fi oameni civilizați, europenii continuă să trăiască încă în vremurile înapoiate de altădată atunci cînd este vorba să se pună arme de foc la dispoziția publicului.

Am descoperit în mod întîmplător acest lucru atunci cînd un chelner de la o cafenea de pe malul stîng al Senei m-a încărcat la socoteală. El a pretins că a fost o simplă greșeală, dar știu prea bine că a făcut-o înadins. I-am spus soției mele că m-am plictisit să tot fiu călcat în picioare și că singurul lucru care mi-a mai rămas de făcut este să-mi cumpăr un revolver și să-l port tot timpul asupra mea. Iar dacă cineva va mai încerca să mă încarce la socoteală, o să-i arăt eu lui.

— Nu crezi că mergi prea departe? m-a întrebat soția.

— Acesta este modul american de a riposta, i-am spus eu. Îți poți închipui un motiv mai bun de a folosi un revolver decît faptul că un chelner te încarcă la socoteală?

În ziua următoare m-am dus la un armurier din apropiere de Operă și i-am spus că doresc un revolver.

— Pentru ce vă trebuie? m-a întrebat negustorul.

— Sînt cetățean american, i-am spus eu și, conform Constituției noastre, am dreptul să port arme oriunde, oricînd, pretutindeni. Acum fii bun și dă-mi un revolver.

— Nu putem vinde un revolver chiar așa, Monsieur, mi-a spus negustorul. În Franța, vînzarea armelor este reglementată.

— Reglementată?, l-am întrebat eu neîncrezător. De ce?

— Guvernul francez nu dorește ca oricine să poarte o armă. S-ar crea prea multe posibilități de accidente.

— Asta nu ne deranjează pe noi în Statele Unite, i-am spus eu cu oarecare mîndrie. Știi dumneata că anul trecut la noi peste cinci mii de persoane au fost ucise numai cu arme de foc?

— Din nefericire, mi-a spus cu tristețe negustorul, noi am avut numai douăsprezece asemenea cazuri. Regulamentele sînt prea stricte.

— Nu aveți o Asociație Națională de Tir?

— Avem ceva de felul acesta, dar Parlamentul îi spune ce are voie și ce nu are voie să facă.

— În țara mea, m-am lăudat eu, Asociația Națională de Tir spune Congresului ce are voie și ce nu are voie să facă.

— Quelle chance! Vă rog, domnule, ce pot face pentru dv.?

— Doresc un revolver cu care să-i împușc pe chelnerii impertinenți din cafenele.

— Très bien. Completați aceste formulare și duceți-le la circumscripția polițienească de cartier, cu toate actele de identitate. Acolo o să explicați de ce doriți un revolver.

— Perfect. Și după aceea îl pot obține?

— Nu, nu așa de repede. Secția de poliție va cerceta cazul dv. timp de trei luni. Apoi va trimite recomandarea Comandamentului de poliție, care va cerceta de ce v-a acordat secția locală permisiunea de a poseda un revolver. Și astfel vor mai trece încă trei luni.

— Șase luni ca să cumpăr un nenorocit de revolver?

— Asta numai pentru revolver. Cumpărarea muniției cere o nouă cercetare.

— Dacă și noi am avea o asemenea birocrație în America, aproape nimeni nu ar fi în stare să posede un revolver. Francezii nu știu să se poarte; altminteri le-ar permite americanilor să cumpere arme doar pe baza pașaportului. Și-apoi, dați-mi voie să întreb: fără revolver cum să ne apărăm cînd călătorim în străinătate?

(Din **International Herald Tribune**)

EXCELSIOR

EL PERIODICO DE LA VIDA NACIONAL

CIUDAD DE MEXICO

„LEGEA GLOBALĂ"

PE DE O PARTE se recunoaşte cu diferite prilejuri că una din metodele eficiente de a contribui la dezvoltarea economică şi socială a ţărilor slab dezvoltate este efectuarea schimburilor comerciale pe bază de preţuri juste ; pe de altă parte, se menţin şi chiar se înmulţesc obstacolele vamale care împiedică schimburile internaţionale de mărfuri. În ce priveşte măsurile „protecţioniste" care se prevăd a fi adoptate de Statele Unite în relaţiile lor comerciale cu ţările latino-americane, apar unele aspecte cu caracter politic ce nu trebuie trecute cu vederea. Aceste relaţii ilustrează nu numai divergenţele de interese dintre economia S.U.A. şi economia celorlalte ţări ci, de asemenea, diversitatea punctelor de vedere în însuşi cadrul Administraţiei nord-americane. Avem în vedere diferenţele de opinii dintre Congres — ai cărui membri ţin seama de interesele locale — şi guvern, sensibil, în primul rînd, la necesităţile politicii externe. Aceasta explică, de altfel, şi contradicţiile în problema taxelor vamale şi a comerţului care stau la baza situaţiei dificile existente în relaţiile S.U.A. cu vecinii săi continentali.

Se spera că Congresul S.U.A. va reveni asupra tendinţei de a se limita şi mai mult exporturile latino-americane către această ţară. În ultimele luni ale anului trecut — ca urmare a intervenţiei diplomaţilor latino-americani la Washington — legislaţia privind reducerea importurilor în Statele Unite nu fusese aprobată de către Congres ; proiectul rămăsese în suspensie. Dar astăzi se încearcă să se treacă prin Congres aşa-numita „lege globală", denumită astfel deoarece poate afecta toate produsele latino-americane de export. Prin această lege se extind restricţiile la toată gama mărfurilor, inclusiv la acelea care pînă acum beneficiau de liberul acces. Totodată se limitează importurile nord-americane la 7,5 la sută din posibilităţile de absorbţie ale pieţei. Acest nivel al importurilor urmează a fi menţinut prin măsuri restrictive.

Este un procedeu vechi, dăunător pentru interesele ţărilor latino-americane, procedeu care, prin această lege, capătă un caracter absolut. Preocupate de această lege, guvernele a 21 de naţiuni latino-americane au cerut Departamentului de Stat — prin ambasadorii lor la Washington — să intervină. Argumentele folosite cu această ocazie nu diferă de cele prezentate în octombrie 1967 : legea nu numai că este contrară acordului de la Punta del Este — prin care se stabilise să nu se limiteze, cu ajutorul barierelor vamale, exporturile ţărilor în curs de dezvoltare — dar contravine chiar unei rezoluţii a Congresului Statelor Unite, care îşi exprimase adeziunea sa faţă de obiectivele economice urmărite de ţările Americii Latine.

Este posibil ca acţiunea congresmenilor americani să le fie favorabilă din punct de vedere electoral, dar ei pierd din vedere interese mult mai importante. Pentru Statele Unite este avantajos nu numai din punct de vedere politic să nu-şi deterioreze relaţiile cu vecinii din sud, care ar suferi grave pierderi în veniturile lor dacă se aprobă legea restrictivă. Statele Unite au de pierdut şi din punct de vedere economic, dat fiind volumul importurilor în ţările latino-americane şi ţinînd seama de investiţiile de capital nord-american în această zonă.

America Latină se aştepta de fapt la reluarea acestei eterne probleme. Este posibil ca, şi de această dată, Departamentul de Stat să convingă pe congresmeni. Va fi pur şi simplu o nouă amînare deoarece ameninţarea ca exporturile latino-americane să fie reduse va persista. Atît timp cît nu se va mări capacitatea de consum a pieţei latino-americane, iar materiile prime din cadrul continentului nu vor fi desfăcute şi pe pieţele europene, africane şi asiatice, vor exista puţine perspective ca America Latină să devină mai puţin dependentă de piaţa S.U.A.

Nu toţi europenii înfruntă canicula ; unii au de suferit de pe urma... zăpezii. În plină vară, populaţia localităţii bavareze Landsberg (R.F.G.) s-a văzut nevoită să cureţe zăpada căzută pe străzi în urma unei furtuni

profil

Giovanni LEONE

primul ministru al Italiei

După demisia, la 6 iunie, a cabinetului de centru-stînga prezidat de Aldo Moro, senatorul democrat-creştin Giovanni Leone a format un guvern „monocolor" (democrat-creştin), denumit „de aşteptare", pentru a oferi celor trei partide susţinătoare ale formulei şi politicii de centru-stînga de pînă acum timp de reflecţie.

Jurist reputat, docent universitar la 25 de ani, profesor universitar la 28 ani, după ce a predat dreptul şi procedura penală timp de 14 ani, Giovanni Leone a intrat în 1943 în viaţa politică italiană (în rîndurile partidului democrat-creştin), beneficiind, în mare măsură, de prestigiul cucerit în activitatea didactică. Ales deputat în Adunarea Constituantă în 1946 şi deputat în Cameră în 1948, Giovanni Leone ocupă funcţia de vicepreşedinte al Camerei între 1948 şi 1953. În 1955, o dată cu alegerea lui Giovanni Gronchi ca şef al statului, Leone devine preşedinte al Camerei, îndeplinind această funcţie pînă în iunie 1963, cînd preşedintele Antonio Segni îl însărcinează să prezideze „guvernul de afaceri", care a permis apoi formarea guvernului de centru-stînga, condus de Aldo Moro. Cînd, în 1964, boala îl sileşte pe Segni să-şi dea demisia, Giovanni Leone se prezintă drept candidat la postul de preşedinte al Republicii Italiene. Este însă învins de Saragat. Acesta îl numeşte, în schimb, senator pe viaţă, distincţie onorifică acordată tuturor foştilor preşedinţi. Relatînd acest episod, un ziar italian remarca : „Leone se poate mîndri cu o performanţă inegalabilă : este primul om politic care a fost numit senator pe viaţă nu pentru că a reuşit, ci pentru că nu a reuşit să devină preşedintele Republicii".

În faţa Camerei Deputaţilor şi a Senatului, Giovanni Leone a subliniat, la cîteva zile după investitură, că noul cabinet italian va încerca să dea diferitelor formaţiuni politice posibilitatea să beneficieze de o „perioadă de gîndire" şi să garanteze ţării o conducere care — poate — „va rezolva sau va duce spre soluţionare unele dintre cele mai urgente probleme".

Referitor la politica externă a Italiei, premierul Leone a declarat că guvernul său rămîne ataşat N.A.T.O., dar preconizează totodată o lărgire a relaţiilor de prietenie cu toate ţările lumii. El a precizat de asemenea că Italia este favorabilă oricăror iniţiative de dezarmare, exprimîndu-şi în acelaşi timp speranţa că pacea va fi restabilită în Vietnam şi că vor fi soluţionate problemele din Orientul Mijlociu.

A. M.

poșta redacției

CONFLICTUL DE LA „PARIS-MATCH"

C. Dinu, Rîmnicu Vîlcea. Iată în ce constă conflictul de la „Paris Match" : Corpul redacțional și-a anunțat intenția de a forma o asociație care să participe la conducerea și administrarea revistei. Proprietarul ei, Jean Prouvost, care este în vîrstă de 83 de ani, s-a opus acestei intenții dar, pusă la vot, ideea asociației a întrunit o majoritate covîrșitoare. Prouvost a reacționat, anunțînd concedierea directorului executiv, Roger Thérond, și a directorului administrativ, Lacaze. Din nou, redacția a supus această hotărîre votului și s-a pronunțat pentru reangajarea directorilor concediați. Jean Prouvost a acceptat aparent hotărîrea redacției dar ulterior a instalat, peste capul celor doi directori, un triumvirat format din René Cartier, om de afaceri, cunoscutul ziarist Raymond Cartier (care nu e rudă cu René Cartier) și Arnold de Contades, nepot prin alianță al lui Jean Prouvost. Apoi, sub pretextul necesităților economice, a întocmit o listă a membrilor redacției ce urmează a fi concediați. Este adevărat că cele patru numere care nu au apărut în zilele grevei generale au reprezentat o pierdere de un milion de dolari. Redacția însă nu e de acord ca economiile necesare să se realizeze prin concedieri. Salariații au anunțat că, dacă acestea vor fi puse în practică, la 1 octombrie vor intra în grevă. „În curînd va apărea nr. 1000, declară un veteran al revistei. Ne considerăm o echipă. Ne pregăteam pentru o asemenea sărbătoare. Acum însă, starea de spirit este de doliu".

TRAGEDIA BIAFREZĂ

Prof. Petre Găină, comuna Măgurele, județul Prahova. În momentul de față, aspectele politice și militare ale războiului civil din Nigeria trec pe planul al doilea în raport cu tragica situație a populației biafreze. Patru milioane de oameni sînt amenințați să moară de foame. Mor zilnic de inaniție — potrivit celor relatate de reprezentanții Crucii Roșii Internaționale și ai altor organizații similare — 3 000 de biafrezi, în special copii, și s-ar putea ca, pînă la sfîrșitul lunii august, numărul victimelor să atingă două milioane. Chiar dacă aceste cifre ar fi exagerate, realitatea rămîne înfrozitoare. Dușmanul cel mai de temut se numește „kwarshiorkor", termen utilizat pentru a desemna culoarea roșiatică a părului, simptom al unei grave carențe de proteine și vitamine la copiii africani. Sînt amenințați de „kwarshiorkor" trei milioane de copii biafrezi sub vîrsta de 12 ani și un milion de femei gravide și de bătrîni, adică aproximativ o treime din populația provinciei răsăritene. Pierzînd ieșirea la mare, biafrezii au pierdut orice posibilitate de a se aproviziona cu pește uscat, carne și lapte, alimente pe care, înainte de secesiune , le aduceau din alte regiuni ale Nigeriei. Agricultura a fost distrusă de război, iar rezervele de alimente s-au terminat. Guvernul central nigerian acuză autoritățile biafreze că prelungesc această îngrozitoare tragedie „de dragul războiului psihologic și al avantajelor diplomatice". Astfel, subliniază guvernul, locotenent-colonelul Odumegvu Ojukwu a respins un plan al Crucii Roșii Internaționale de a transporta alimente pentru Biafra prin teritoriul nigerian. Biafrezii susțin că se tem ca nu cumva alimentele care ar trece prin Nigeria să fie otrăvite pe parcurs. Chiar dacă generalul Gowon va permite transportul, „noi nu ne vom atinge de alimente", a declarat unul dintre reprezentanții autorităților biafreze, Louis Nbancfo. În momentul de față, Biafra, care ar avea nevoie zilnic de minimum 200 de tone de alimente bogate în proteine, primește, pe cale aeriană, doar 40 de tone. Pe de altă parte, Ojukwu a respins o ofertă britanică de ajutor însumînd bunuri în valoare de 600 000 de dolari, întrucît Anglia vinde arme guvernului federal nigerian. „A oferi totodată alimente Biafrei, a spus Ojukwu, echivalează cu a-i îngrășa pe biafrezi în vederea măcelăririi lor cu arme de fabricație britanică".

JURNALUL LUI CHE GUEVARA

Gheorghe N. Luxandra, comuna Stîlpeni, județul Argeș. 1) Dolores Ibarurri trăiește în exil. 2) Nu dispunem de informațiile solicitate de dv. în legătură cu familia lui Che Guevara. Atunci însă cînd l-au asasinat, militarii bolivieni au găsit asupra lui un jurnal al celor 11 luni petrecute alături de partizanii bolivieni. Jurnalul — care cuprinde circa 60 000 de cuvinte — a fost transportat în orașul La Paz și încuiat într-un seif bine păzit, iar guvernul bolivian a început să trateze vinderea „drepturilor de autor" cu publicații din S.U.A., Franța, R.F.G. etc. Între timp însă, guvernul cuban, care intrase în posesia unei copii a manuscrisului, a încredințat-o spre publicare revistei studențești americane „Ramparts". Textul a fost prefațat de primul-ministru Fidel Castro, care scrie între altele : „Modul în care jurnalul a ajuns la noi nu poate fi divulgat pentru moment. Ajunge să spunem că nu a necesitat o remunerare materială". Președintele Boliviei, Barrientos, a recunoscut că versiunea publicată de „Ramparts" este identică cu originalul. 3) În situația fostului președinte al Indoneziei, Sukarno, nu a intervenit nimic nou.

DELICVENȚA JUVENILĂ ÎN SUEDIA

Prof. dr. Mihail Kernbach, Iași. În Suedia, doi tineri din trei fac parte dintr-o organizație politică, sportivă, religioasă, de cercetași, de temperanță etc. Numai în această ultimă categorie există șapte organizații diferite avînd în total aproape un sfert de milion de membri. Delicvența juvenilă este combătută atît prin metode preventive cît și printr-un sistem punitiv special. Ea are însă o tendință de creștere mai rapidă decît delicvența adulților (fenomenul nu este însă specific Suediei). În grupul de vîrstă 15—20 de ani se înregistrează 12 condamnări la mie pe an, față de numai 3 la mie în grupul de vîrstă începînd cu 21 de ani. Majoritatea delictelor comise de tineri constă în furturi de automobile : 3 hoți de automobile din 4 sînt în vîrstă de 16—20 de ani. În categoria de vîrstă 15—20 de ani, două treimi din delictele comise sînt furturi (față de o treime furturi între delictele comise de adulți). În privința moralității tineretului suedez circulă însă idei preconcepute, similare cu cele despre procentajul sinuciderilor. În statisticile suedeze oficiale, lîngă cifra care arată că Suedia se situează în acest domeniu pe locul 8, apare întotdeauna, în paranteză, mențiunea „Nu pe locul unu, cum se crede de obicei". Chiar și așa, Suedia suferă, în ceea ce privește imaginea pe care și-o fac ceilalți despre ea, din pricina unei anumite lipse de ipocrizie socială. Fiind o țară protestantă, ceea ce face ca sinuciderea să nu fie considerată un păcat de neiertat, ca în țările catolice — unde majoritatea sinuciderilor reale sînt disimulate de familii, prezentate drept morți accidentale etc. — în Suedia practic toate cazurile sînt declarate în mod onest, ceea ce umflă, bineînțeles, statistica. Alt amănunt care vă va interesa este că tinerii suedezi se căsătoresc de obicei foarte devreme. Deprinși să-și asume de timpuriu răspunderi diverse, nu pregetă nici în fața responsabilității implicate de întemeierea unei familii.

POTRIVIRE DE NUME

Iosif Szőcs, Cluj. Afară de potrivirea de nume nu există nici o legătură între senatorul Eugene McCarthy și defunctul senator Joseph McCarthy, unul dintre cei mai reacționari oameni politici ai Americii contemporane. De altfel, numele McCarthy este destul de răspîndit în America. Altă purtătoare a lui este cunoscuta romancieră progresistă Mary McCarthy, care a publicat de curînd un interesant ciclu de reportaje din Vietnam.

Preda Coroiu, București. Familia Kennedy este de origine irlandeză.

Pompeius Reuț, Suceava. 1) În articolul la care vă referiți era vorba, desigur, de 6 milioane de lire italiene, nu de 6 milioane de lire sterline, cum a apărut dintr-o greșeală de traducere. 2) Nu se pune problema redeschiderii anchetei în cazul asasinării lui John Kennedy. Autoritățile americane consideră închisă problema.

ÎN ATENȚIA DIRECȚIEI GENERALE A ORGANIZĂRII DIFUZĂRII PRESEI

La sesizările precedente privind neregularitățile în difuzarea revistei „Lumea", se adaugă și cele de mai jos : 1) „Nu am putut intra în posesia numărului 27 al revistei deoarece la oficiul Stîlpeni se aduc prea puține exemplare". **Gheorghe N. Luxandra, comuna Stîlpeni, jud. Argeș.** 2) „Cu chitanța seria A nr. 1 126 339, din 12.VI.1968, am achitat costul unui abonament la revista «Lumea» pe 6 luni, cu începere de la 1 iulie. Pînă azi, 12 iulie, nu am primit nici un exemplar din revistă". **Sache Popea, comuna Andrășești, județul Ialomița.** 3) „Vă aduc la cunoștință că, deși sînt abonat, nu am primit nr. 27 al revistei «Lumea», care mă interesează în mod deosebit". **Prof. dr. M. Kernbach, str. Ralet 10, Iași.** 4) „Am toate numerele din revista «Lumea», de la apariția ei, afară de nr. 28, care nu mi-a sosit, cu toate că sînt abonat. La poșta din localitate mi s-a spus că n-a venit nici măcar un exemplar din cele 4 pe care trebuia să le primească. De la Cluj nu l-am putut obține pentru că se epuizase între timp". **Nicolae Fețnic, comuna Jucu, județul Cluj.** 5) „Nu am primit nr. 28. La Oficiul poștal mi s-a spus că n-a venit". **Vasile C. Bejan, comuna Borca, jud. Neamț.**

Rugăm Direcția generală a organizării difuzării presei să cerceteze și aceste cazuri și să ia măsurile corespunzătoare.

lumea

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

canapeaua extensibilă

SANDA

Rezistentă și comodă, canapeaua extensibilă SANDA este mult solicitată de cumpărători pentru avantajele pe care le oferă. Avînd dimensiuni convenabile pentru orice apartament, canapeaua extensibilă SANDA se poate transforma după dorință într-un pat de două persoane. Sistem de extensie simplu și ușor de manevrat.

Produs realizat de ÎNTREPRINDERILE MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE. Prețuri de vînzare lei 2341, lei 2535, lei 2729, în funcție de calitatea stofelor folosite.

rezistentă comodă

I.I.S. ELECTRO-BANAT

str. Pestalozzi nr. 22, Timişoara

oferă o gamă variată de noi modele de candelabre, aplice, lămpi de birou, lămpi pentru noptiere etc.

Lei 2

PRAGA adeziune și sprijin unanim

Criza boliviană

BIAFRA și „coridorul caritații"

Alegătorii americani în așteptarea unui „MISTER X"

32
joi. 1 august
1968

lumea

Pe o stradă din Brno : cetățeni semnînd mesaje prin care își exprimă sprijinul deplin față de poziția și activitatea conducerii Partidului Comunist din Cehoslovacia

În centrul Londrei a avut loc o puternică demonstrație de solidaritate cu cauza poporului vietnamez

Întrevedere la Quai d'Orsay între Michel Debré, ministrul de externe al Franței, și Abdelaziz Bouteflika, ministrul de externe al Algeriei, care a făcut recent o vizită la Paris

lumea

Nr. 32 (249) 1 AUGUST 1968

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

4 *Corespondență din Praga.* Adeziune și sprijin unanim. *Romulus Căplescu*
6 Elveția în lumea contemporană. *Willy Spühler, președintele Confederației Elvețiene*
8 Alegătorii americani în așteptarea unui „Mister X". *Felicia Antip*
11 *Corespondență din Rabat.* Priorități ale economiei marocane. *Constantin Florea*
14 La Paz : conflictul între civili și militari. *Anca Voican*
19 *Corespondență din Sofia.* Opțiuni ale tinerei generații. *Corneliu Vlad*
20 Drama nigeriană și „coridorul carității". *Liana Enescu*

SINTEZE

13 Nefolosirea forței — principiu fundamental al legalității internaționale. *Prof. univ. dr. docent Edwin Glaser*

REPORTAJ PE GLOB

16 Zece tablouri daneze. *Ioan Grigorescu*

SERIAL

24 Războiul alcoolului (IV). Contrabandiștii oceanelor. *Nicolae Minei*

22 Cronica secundară. Iulie 1968. *Radu Cosașu*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 Paris-Match, The New Republic, The New York Times, Polityka, La Tribune de Genève.

PROFIL

30 CRISTJAN ELDJARN, președintele Republicii Islanda

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr

WILLY SPÜHLER
Președintele Confederației Elvețiene

Elveţia în lumea contemporană

pag. 6

Săptămîna politică pragheză

pag. 4

S. U. A.

Ecuaţia convenţie—candidat—alegător

pag. 8

Sinteze

NEFOLOSIREA FORŢEI— PRINCIPIU FUNDAMENTAL AL LEGALITĂŢII INTERNAŢIONALE

pag. 12

Reportaj pe glob

ZECE TABLOURI DANEZE

pag. 16

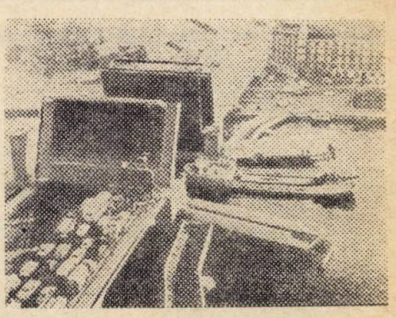

Serialul „Războiul alcoolului"

Contrabandiştii oceanelor

pag. 24

săptămîna

în telegrame

OPERAȚIUNILE DIN VIETNAMUL DE SUD

Agențiile de presă relatează că forțele patriotice sud-vietnameze și-au intensificat în ultimele zile atacurile, pe patru fronturi din centrul Vietnamului de sud.

Cea mai violentă luptă, în care trupele americane au suferit pierderi grele, s-a desfășurat lîngă Hoi An. In aceeași regiune au avut loc ciocniri puternice la Quang Tri, unde patrioții au atacat cu mortiere și arme automate. La 11 km de Hue, luptele sînt considerate de comandamentul american drept „serioase" și se constată o apropiere a unităților F.N.E. de fosta capitală imperială.

Pe frontul de pe Platourile înalte, unde de cinci săptămîni domnea calmul, atacul forțelor patriotice a provocat cea mai mare surpriză.

În jurul Saigonului, unde s-a proclamat din nou starea de alarmă, forțele patriotice mențin o puternică presiune. Lupte de intensități diferite s-au desfășurat în primele zile ale săptămînii în provincia Quang Nam, unde se află marea bază americană de la Da Nang.

Printre operațiile trupelor americane relatate de presa saigoneză este și următoarea, citată de ziarul de mare tiraj „Song". În orașul Cam Ranh, unde este instalată o mare bază a forțelor S.U.A., două sute de militari americani, conduși de un colonel, au răscolit vreme de 11 ore prăvălii și case, sub pretextul că sînt în căutare de produse americane stocate ilegal de locuitori. Ei au forțat ușile caselor, au lovit pe proprietarii care protestau și au jefuit banii și obiectele de valoare pe care le-au găsit. Ziarul afirmă că ar fi fost jefuite și cîteva pagode budiste. Locuitorii orașului au declarat că asemenea operații au mai avut loc fără ca autoritățile americane sau cele saigoneze să se sesizeze.

RAPORTUL ASUPRA MISIUNII JARRING

Secretarul general al O.N.U., U Thant, a înaintat Consiliului de Securitate un raport asupra activității depuse de Gunnar Jarring, reprezentantul său special în Orientul Apropiat. Documentul enumeră contactele avute de Jarring în diverse țări implicate în criza din această regiune, în vederea aplicării rezoluției adoptate în noiembrie 1967 de Consiliul de Securitate. U Thant anunță că reprezentantul său special, care actualmente se află la New York, se va întoarce în Orientul Apropiat „pentru a reîncepe contactele cu părțile interesate".

Raportul apreciază că, în lumina celor mai recente discuții purtate de Gunnar Jarring, acesta „a ajuns la concluzia — concluzie pe care mi-o însușesc — că ar fi totodată important și judicios să-și continue eforturile în vederea promovării unui acord între părți".

Observatorii interpretează această frază ca pe un indiciu că trimisul special și U Thant au motive să considere că s-ar putea ajunge la anumite rezultate în îndeplinirea misiunii lui Jarring.

La Geneva continuă să se desfășoare lucrările Consiliului Economic și Social al O.N.U. (ECOSOC)

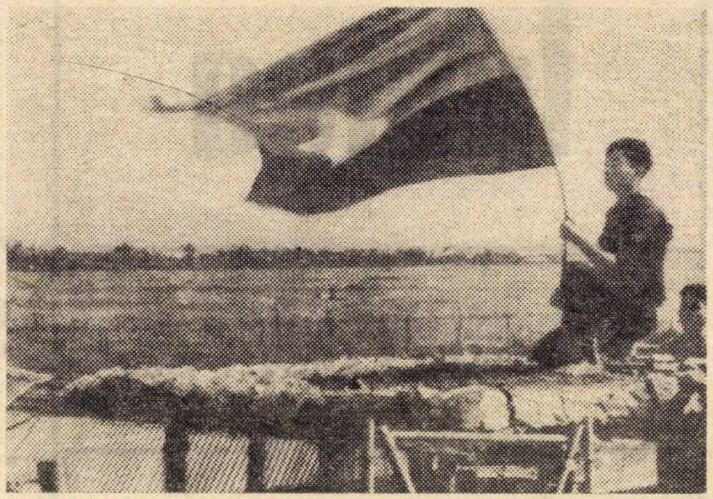

Drapelul Frontului Național de Eliberare flutură deasupra unei noi regiuni eliberate în Vietnamul de sud : Kien Phong

QUADROS ÎN MATTO GROSSO

Fostului președinte al Braziliei, Janio Quadros, demisionat în 1961 și lipsit de drepturi politice în 1964 pe timp de zece ani, în urma unei decizii a guvernului condus de generalul Castello Branco, i s-a stabilit domiciliu supravegheat în orașul Corumba din Matto Grosso. Motivul este că Janio Quadros a făcut în ultima vreme o serie de declarații critice la adresa actualului guvern brazilian condus de generalul Costa e Silva, declarații ce constituiau o încălcare a interdicțiilor la care fusese supus în 1964.

La începutul acestei săptămîni, fostul președinte difuzase un manifest în care își afirma dreptul de a-și exprima opinia asupra situației politice din țară. Faptul, care se petrecea tocmai într-un moment cînd ministrul justiției deschisese o anchetă asupra activității civice a lui Quadros, a determinat autoritățile să ia măsura anunțată. Ieșit din atenția opiniei publice vreme de mulți ani, Quadros, care după cum relatează observatorii, s-ar bucura de sprijinul anumitor cercuri politice braziliene, a devenit obiectul unei vii polemici în presă. Deși constituționalitatea măsurii luate împotriva lui este contestată de susținătorii fostului președinte, se consideră că ar fi suficiente motivări juridice pentru ca ea să fie menținută.

DESTINAȚIE SIMBOLICĂ

O telegramă relatează că un fost caporal danez a găsit într-o groapă de gunoi de lîngă localitatea Aarhus, o grămadă de documente militare, după toate probabilitățile ale N.A.T.O. Unele din ele purtau mențiunea „Secret și confidențial". Alarmate, autoritățile au trimis imediat un camion pentru a le încărca. S-a decis începerea unei anchete. Pînă ce enigma va fi dezlegată, destinația pe care au primit-o aceste documente ale blocului nord-atlantic își păstrează caracterul simbolic.

UN MECI DE RUGBY ȘI ALIANȚA SALISBURY—PRETORIA

Intrevederile recente ale celor doi premieri rasiști din Africa — Ian Smith și Balthasar Vorster — constituie, după părerea majorității observatorilor, încă un semn al neliniștii crescînde a regimului de la Salisbury față de intensificarea mișcării de eliberare a populației de culoare din Rhodesia. Agențiile de presă anunță că la Pretoria s-ar fi hotărît o sporire a ajutorului militar și a participării Africii de Sud la acțiunile de reprimare a forțelor patriotice.

Caracterizate oficial ca „simplă întîlnire de rutină cu prilejul unui meci de rugby", convorbirile s-au dovedit ulterior cu mult mai importante ; într-adevăr, a doua zi după întrevederi, săptămînalul sud-african „Die Beeld" sugera într-un articol bombardarea unor regiuni din Zambia unde se presupune că ar exista concentrări de forțe ale patrioților. Intrebat asupra acestei eventualități, Vorster a declarat că a discutat cu Ian Smith problema luptătorilor de guerilă din acele regiuni.

După cum se știe, forțe de represiune ale guvernului sud-

african au început să ia parte directă la lupta împotriva patrioților din Rhodesia acum aproape un an. După toate indiciile, alianța militară dintre Salisbury și Pretoria se pregătește să treacă la noi acțiuni care pot avea implicații importante pentru țările africane de la Nord de fluviul Zambezi.

IRAK: NOUL CABINET A FOST DIZOLVAT

Cabinetul instaurat în urma recentei lovituri de stat din Irak a fost dizolvat marți de președintele republicii, Ahmed Hassan Al-Bakr. Fostul prim-ministru, Abdel Razzak Al-Nayef a fost exilat iar ministrul apărării și comandantul-șef al forțelor armate, generalul Ibrahim Abdel Rahman Al-Daoud, care se afla în Iordania, a fost demis și eliminat din Consiliul comandamentului revoluției.

Cei doi generali demiși au fost acuzați de președintele Al-Bakr, într-un discurs radiodifuzat marți seara, că „au vrut să anuleze anumite legi progresiste și unele măsuri menite să stabilească în Irak o societate progresistă unionistă". O altă acuzație este aceea că fostul prim-ministru a cerut desființarea „Companiei naționale de petrol a Irakului".

Se anunță că Al-Nayef se va stabili în Maroc.

O.P.E.C.: O REVIZUIRE NEPLĂCUTĂ PENTRU CONSORȚII

Organizația țărilor exportatoare de petrol (O.P.E.C.), ai cărei membri s-au reunit recent la Viena, a votat, printre altele, o rezoluție preconizînd revizuirea modalităților de participare străină la punerea în valoare a resurselor petroliere din țările interesate. Organizația recomandă insistent ca țările producătoare să depună eforturi pentru a prospecta și exploata ele însele rezervele lor de petrol și se ridică împotriva beneficiilor nete extrem de mari pe care le realizează unele companii străine care au concesiuni în țările O.P.E.C. Participanții consideră că societățile străine care operează pe teritoriul lor trebuie să facă depuneri la băncile din respectivele țări și, totodată, să țină la dispoziția autorităților de resort documentele privitoare la activitatea lor economică.

Un alt deziderat important al O.P.E.C. este ca societățile străine să țină seama de interesele pe termen lung ale țărilor unde operează.

Din O.P.E.C. fac parte țările arabe, Iranul, Indonezia și Venezuela.

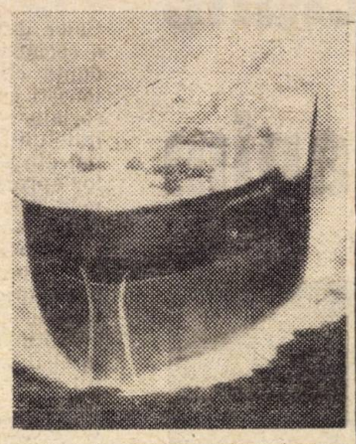

Săptămîna trecută a fost lansat în Jokosuka, în apropiere de Tokio, cel mai mare tanc petrolier din lume (312 000 dwt).

Nota guvernului Republicii Socialiste România adresată guvernului Republicii Populare Polone

În ultima vreme, în Republica Populară Polonă, cu diferite prilejuri, în mod public, sînt prezentate denaturat pozițiile României privind relațiile dintre țările socialiste, întărirea unității sistemului socialist mondial, normalizarea și dezvoltarea raporturilor dintre statele europene și asigurarea securității pe continentul nostru și în lume, recurgîndu-se în acest scop la calificări cu caracter jignitor.

În legătură cu aceasta, guvernul român a adresat guvernului polonez o notă în care se spune :

Guvernul român este nevoit să constate cu profund regret că în Republica Populară Polonă au avut loc în ultimul timp manifestări de natură să afecteze bunele relații de prietenie și solidaritate dintre țările și popoarele noastre. Cu toate că din partea română s-a atras în mai multe rînduri atenția asupra caracterului dăunător al unor asemenea manifestări și s-a cerut să se ia măsuri pentru încetarea lor, în presă, la televiziune, în conferințe publice sînt puse în discuție și denaturate aspecte ale politicii României socialiste. Într-o recentă emisiune a postului de televiziune din Varșovia, consacrată tezelor Partidului Muncitoresc Unit Polonez pentru Congresul al V-lea, participanții — cadre de conducere din presa poloneză, inclusiv un membru supleant al C.C. al P.M.U.P. — recurgînd la insinuări și calificative denigratoare, au prezentat în mod tendențios și deformat și au atacat politica externă a României. Asemenea procedee, reprezentînd acte de amestec în treburile interne ale altui stat, sînt cu totul inadmisibile în relațiile dintre țările socialiste ; ele dăunează dezvoltării unor raporturi de prietenie, încredere și respect reciproc, aduc prejudicii unității sistemului mondial socialist și servesc interesele adversarilor socialismului.

Guvernul Republicii Socialiste România protestează împotriva unor asemenea practici profund dăunătoare și subliniază din nou necesitatea de a li se pune capăt definitiv.

În politica lor externă, Partidul Comunist Român, guvernul Republicii Socialiste România pornesc de la interesele vitale ale poporului român, ale cauzei socialismului și păcii, respectînd întru totul pozițiile stabilite în comun cu alte partide și state frățești, precum și angajamentele asumate. Considerăm totodată că este și rămîne dreptul imprescriptibil al fiecărui partid, al fiecărui stat, de a-și elabora de sine stătător politica internă și externă, de a-și aduce contribuția sa proprie, specifică, la dezvoltarea și creșterea influenței socialismului, la eforturile pentru realizarea țelurilor păcii, prieteniei și colaborării între popoare.

Informarea propriei opinii publice asupra activității politice a fiecărui partid comunist și stat socialist trebuie făcută, după părerea guvernului român, în mod corect, obiectiv, din sursa autorizată a partidului și statului respectiv, iar presa, radioul, televiziunea și alte mijloace de propagandă trebuie folosite în interesul întăririi prieteniei și solidarității frățești.

Subliniind încă o dată poziția fermă a partidului și statului nostru că în actuala situație din mișcarea comunistă este necesar — ca o cerință din cele mai importante — să nu se întreprindă nimic, sub nici o formă, care să ducă la agravarea relațiilor reciproce, la adîncirea neînțelegerilor și divergențelor, guvernul român își exprimă convingerea că guvernul R.P. Polone va lua măsurile ce se impun și că prietenia și colaborarea dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă se vor dezvolta în continuare, corespunzător intereselor popoarelor noastre, ale unității țărilor socialiste, ale luptei pentru progres și pace.

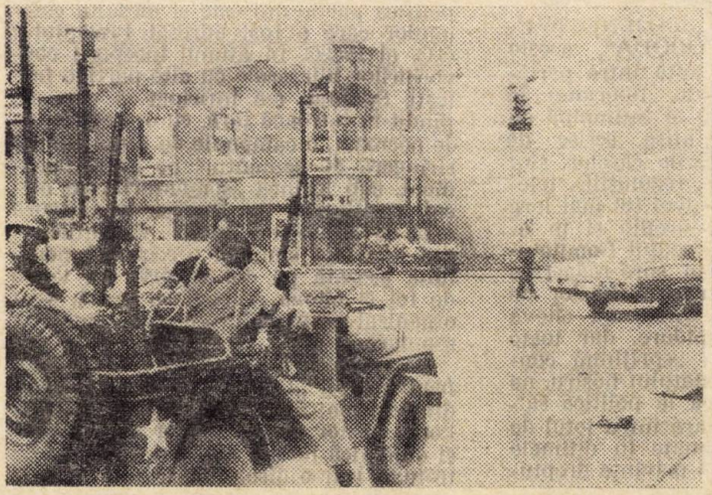

Cleveland (S.U.A.). Poliția patrulează pe străzile orașului, după recentele incidente rasiale.

Corespondență din Praga, de la Romulus Căplescu

Adeziune și sprijin unanim

Praga. La apariția ediției speciale a săptămînalului „Literarni Listy", care publică mesajul de sprijin și adeziune al cetățenilor cehoslovaci adresat Prezidiului C.C. al P.C.C.

O ploaie măruntă a cernut fin, cu intermitență, deasupra Pragăi o bună parte a săptămînii trecute. Învăluite într-o ceață diafană, turnurile semețe ale Hradului străvechi căpătau parcă o și mai tainică măreție. Tăcută și maiestuoasă, Vltava își purta domol apele sub vestitele poduri pragheze. Străduțele înguste și întortocheate, casele clădite în chip de cetate, cu porți masive de stejar, palatele puțin greoaie, cu ornamentații în stil baroc, peste care patina vremii și-a pus pecetea-i cenușie, dădeau parcă sub faldurile stropilor mărunți de ploaie impresia unei încremeniri în timp și în spațiu.

Impresie cu totul înșelătoare pentru că era de ajuns să treci podul care leagă Stare Mesto (orașul vechi) de centrul de azi al Pragăi ca să te izbești imediat de clocotul vieții. Și parcă pentru a risipi orice îndoială prematură, toamna estivală a luat repede sfîrșit, acoperișurile Pragăi reflectînd iarăși cu generozitate sulițele aurii ale discului solar. În ciuda oscilațiilor vremii, în capitala țării prietene efervescența rămîne aceeași, ea poate fi simțită pretutindeni. Praga a fost și este în aceste zile un oraș mai viu decît oricînd, un oraș în care oamenii muncesc plini de rîvnă, mîndri de cuceririle lor socialiste indestructibil ancorate în realitățile țării. Ei își manifestă hotărîrea fermă de a merge înainte pe calea proceselor înnoitoare deschise de plenara din ianuarie, animați de spiritul unei unități fără precedent în jurul conducerii partidului și a statului. Iar așa cum muncesc și gîndesc praghezii, muncește și gîndește întregul popor cehoslovac.

„SOCIALISMUS", „SPOJENECTVI", „SUVERENITA", „SVOBODA", aceste cuvinte (socialism, alianță între parteneri egali, suveranitate, libertate) le poți auzi pretutindeni, te întîmpină cu litere mari, roșii, din afișe scrise de mînă și lipite pe zidurile caselor, sînt nelipsite din scrisorile, rezoluțiile, telegramele care într-un șuvoi tot mai larg au continuat să se îndrepte și în această săptămînă spre sediul Comitetului Central al partidului, spre redacțiile ziarelor, spre studiourile posturilor de radio și televiziune. Unele au cîteva pagini, altele sînt lapidare, dar toate conțin același mesaj: „sprijinim conducerea partidului și statului nostru, ne dăm adeziunea deplină la politica sa". Semnatarii lor se declară întru totul de acord cu ideile exprimate în ultimele documente de partid în privința dreptului fiecărei țări de a construi socialismul potrivit condițiilor proprii, specifice, de a nu admite știrbirea suveranității naționale prin nici un fel de amestec dinafară, de a întări relațiile de prietenie cu celelalte țări socialiste.

„Deplina suveranitate de stat și politică a R.S. Cehoslovace o înțelegem ca principala garanție a avîntului în viitor al tuturor forțelor creatoare din țara noastră, care au salutat reînnoirea democratică a socialismului și respectarea posibilității unei mai bune valorificări a condițiilor locale ale Cehoslovaciei. Calea dezvoltării umaniste, democratice a socialismului este în deplină concordanță cu dezvoltarea legăturilor prietenești cu toți, în primul rînd cu țările socialiste" — se spune în mesajul comitetului orășenesc al Frontului național din Praga. Iar într-o rezoluție a celor aproape 8 000 de lucrători de la uzinele Tatra-Koprivnice se afirmă: „sprijinim eforturile forțelor progresiste din Cehoslovacia în frunte cu A. Dubcek, sprijinim pe deplin și respectăm dezvoltarea ulterioară a relațiilor bune, prietenești, cu statele socialiste frățești, cu condiția fundamentală de a discuta de la egal la egal, respectîndu-se întru totul suveranitatea noastră de stat".

Multe scrisori exprimă speranța că unele țări socialiste care manifestă încă temeri, întru nimic justificate, față de evoluția din Cehoslovacia, vor înțelege sensul său adevărat. „Procesul nostru progresist și democratic, care este posibil numai într-o societate socialistă autentică, va găsi desigur înțelegere și sprijin din partea celorlalte partide frățești și țări socialiste", scriu salariații centrului tehnic de telecomunicații din Praga.

Nemărginită este încrederea care răzbate din fiecare scrisoare, din fiecare mesaj, în partidul comunist ca forță conducătoare a întregii societăți, singura capabilă să rezolve problemele care s-au ridicat, să găsească căile și metodele cele mai adecvate, care pornesc de la necesitățile țării și sînt îndreptate spre satisfacerea acestor necesități, în vederea desăvîrșirii operei de construire a socialismului. Iată, sintetic, opinia care revine în mii și mii de scrisori: „niciodată poporul nostru nu a fost atît de unit și nu a stat cu atîta fermitate de partea conducerii P.C.C.". Calde, izvorîte din inimă sînt și cuvintele pe care le-au găsit muncitorii și muncitoarele de la combinatul chimic din Zaluzi pentru a da glas unei constatări care se impune cu forța irezistibilă a marilor adevăruri: „Astăzi, comuniștii se bucură mai mult decît oricînd de sprijinul tuturor cetățenilor. Este vorba de un sprijin și o încredere sincere, cinstite față de politica pe care o duce noua conducere și care se confundă cu interesele noastre".

Expresie a adeziunii de neclintit la politica partidului este și mesajul cetățenilor care a fost adresat Prezidiului C.C. al P.C.C. în ajunul începerii convorbirilor bilaterale cu alte partide frățești. Spontan s-a înfiripat și s-a răspîndit în întreaga țară, cu o repeziciune de necrezut, o campanie de masă pentru strîngere de semnături pe acest document, sub lozinca „semnăturile pe mesaj, sprijinirea lui Dubcek ne asigură o zi de mîine mai bună". Cu mijloace din cele mai simple: o scîndură negeluită așezată pe doi suporți, un teanc de foi și cîteva stilouri cu pastă, s-au organizat pe străzile orașelor puncte de semnare.

La Praga, în dreptul marelui magazin pentru copii „Detsky Dum", de pe una din cele mai aglomerate artere, Na Prikope, în tot cursul zilelor de simbătă și duminică nu s-a mai putut circula pe trotuar. Într-o disciplină impresionantă, șiruri lungi de oameni așteptau, în ciuda burniței care acum se oprea, acum pornea din nou, să-și pună semnăturile pe colile albe.